

JUTRO

Pravilna pot

Kdor motri sodobno mednarodno do-
gajanje z vidika vseh činiteljev, ki —
vidno ali nevidno — odredajo njegov
razvoj, se ne more zadovoljiti s tolma-
čenjem, da je tudi sedanja vojna le eden
izmed običajnih oboroženih spopadov,
kakršni nastajajo zaradi kriziranja na-
sprotnojučih si interesov prizadetih dr-
žav — ne glede na to, ali se bodo spre-
membe, ki nastajajo, izvršile potem
mirnega razvoja (evolucije) ali pa smo
že sredi največjih revolucionarnih pre-
stresov. Tudi današnja vojna je sicer na-
stala zaradi nasprotja interesov priza-
zadetih velesil, vendar pa je po svojih
globljih oznakah več kot samo vojna:
ona pomeni v marsičem prelom z več-
rjšnjim razvojem v svetu, ne da bi
nam seveda bilo že sedaj mogoče točno
določiti značaj nove dobe, ki po vojni
prihaja. V tem pogledu bi bili vsi za-
ključki preuranjeni, kajti ko gre za
ideološke činitelje ne smemo prezreti,
da so vedno podrejeni neposrednemu
mednarodnemu dogajanju in je prevla-
dovanje tega ali onega sistema, te ali
one ideologije vedno odvisno od raz-
merja sil ob izidu oboroženega spopada.
Navzlic temu pa seveda ne moremo
prekrižanih rok čakati na novo dobo,
temveč se moramo že sedaj in pristo-
voljno uvrstiti v razvoj, ako nočemo,
da bi šel preko nas in znabiti proti nam.

Iz teh spoznanj smo že skušali izva-
jati nekaj zaključkov tudi za nas, ko
smo opozorili na nekaj splošnih težej-
novnega razvoja, obenem pa s prstom
pokazali na nekaj zmot, ki jih na krat-
ko lahko takole povzamemo: odklanja-
nje vsega »novega«, ravnodušno in
brezbrizno gledanje na razvoj okoli nas
ter slepo in panično posnemanje tujih
vzorov. Nobeno izmed teh stališč bi ne
bilo pravilno in za nas koristno. Toda
katera so pota, ki naj si jih na prelomu
med dvema dobama sami izberemo?

Mnogi, ki razmišljajo o teh vpraša-
njih, so nestrpni in hočejo kar takoj
najobsežnejše in dokončne programe.
Takšno prenapregano postopanje iz več
razumljivih razlogov ni prav nič kori-
stno. Predvsem ne smemo prezreti dej-
stva, da smo šele na prehodu med dve-
ma dobama, od katerih nam je znana
samo ona, ki je že za nami, medtem ko
bo nova doba šele rezultat sedanjega
velikega trenja različnih organizacijskih
sistemov in oblik človeške družbe. Če
sedanji obrisi tega trenja pa nam na-
kazujejo povsem drugačne smotre bliž-
njih preobrazb kakor se to zdi površ-
nim opazovalcem: ne gre namreč toli-
ko za nove programe, ki so vedno samo
mrtve črke na papirju, pa naj bodo še
tako mojstrsko izdelani, kolikor za lu-
di, za osebnosti, ki bodo morale
dati novim programom tudi novega du-
ha. Prva reforma, ki jo danes že po-
vsod zahteva »duh časa«, je torej refor-
ma ljudi, reforma človeške miselnosti,
ki se bo morala prilagoditi nekaterim
osnovnim zahtevam vsake organizirane
družbe, med njimi v prvi vrsti države,
in to v znatno večji meri, kakor je bila
tega sposobna v dobi popolne prevlade
osebnih interesov. Zato bi bilo napač-
no, ako bi začeli z reformami le pri dr-
žavni skupnosti, zanemarili pa preobra-
zbo poedinca. Vsaj doslej lahko reče-
mo, da kažejo vse preobrazbe v zna-
menju novih sistemov in ideologij,
svojo »revolucionarnost« bolj v reformi
človeka, njegove miselnosti in njegove-
ga dela, kakor pa v velikih presnavlja-
njih držav. Organizacijsko se vsi novi
poskusi, ki gredo v smeri vedno bolj
poudarjene kolektivizacije, sučejo v bi-
stvu okoli enega samega vprašanja: čim
uspešnejša prenosa gospodarskih ob-
lik s področja zasebno-gospodarske de-
latnosti na področje javno-gospodarske
aktivnosti.

Za nas, kakor za vsako drugo dr-
žavo, ki ob tem prelomu med dvema
oblikama organizirane skupnosti išče svo-
ja pota, sta praktično važni samo dve
vprašanji, med katerima moramo
strogo razlikovati. V prvi vrsti se mo-
ramo vprašati, kateri pogoji našega ob-
stoja (zlasti v gospodarskem pogledu)
so se v novem razvoju spremenili iz-
ven nas, da smo si na jasnem, kak-
šne spremembe našega dela se nam vsi-
ljujejo od zunaj. Drugo pa je po-
vsem ločeno vprašanje, kakšne napake
smo glede na novi razvoj opazili pri
nas samih, da bi jih z reformami
odstranili. Ako nam tudi v odgovoru
na to drugo vprašanje prihajajo pobu-
de od zunaj, nas to ne sme motiti, kajti
vedno je bilo tako, da so reformacijska
gibanja imela svoja središča, iz katerih
so neposredno ali posredno oplajala
druge. Kako so jih oplodila, pa je
bilo vedno odvisno od prizadetih.

Predno pa si postavimo konkretne
naloge v okviru domačih reform, si
moramo biti na jasnem glede nekaterih
načelnih stališč. Ali smo pripravljeni
za spremembe, ki jih smatramo za po-
trebne, doprinesejo kot poedinci vse od-
odgovarjajoče žrtve? Ali smo kot
poedinci pripravljeni odreči se vsemu,
kar naše politično in državno življenje
zavira? Ali smo predvsem pripravlje-

Filev in Popov pri Hitlerju Nadaljevanje posvetovanj v Solnogradu, Berchtesgaden in Rimu, katerih namen je dokončna ustalitev razmer na Balkanu in v Podunavju

Solnograd, 27. julija. AA. (DNB) Pred-
sednik bolgarske vlade Filev in zunanji
minister Popov sta prispela danes popol-
dne na povabilo nemške vlade v Solnograd,
kjer ju je pozdravil na železniški postaji
zunanji minister Ribbentrop v navzočnosti
predstavnikov države, stranke in vojske.
Filev in Popov sta v družbi v. Ribbentropa
najprej obišla častno četo na železniški po-
staji, nato pa se odpeljala v hotel »Oester-
reichischer Hof«, kjer so bili zanj rezervi-
rani prostori. Kmalu za tem sta prispela
na gradič Fuschl, kjer sta konferirala z
zunanjim ministrom Ribbentropom.

Ob 16. je v navzočnosti zunanjega mini-
stra v. Ribbentropa sprejel predsednika
bolgarske vlade Fileva in bolgarskega zu-
nanjega ministra Popova vodja rajha Hit-
ler ter z njima imel v Obersalzbergu kon-
ferenco. Bolgarska gosta so sprejeli od
hotela »Oesterreichischer Hof« v Solno-
gradu do Berghofa šef protokola v. Derr-
berg in nemški poslanik v Sofiji v. Richt-
hofen. Na stopnicah pred vhomom v Ber-
ghof so gosta pozdravili zunanji minister
v. Ribbentrop in pribočnika vodje rajha
Schaub in kapitan Engel. Vodja rajha je
pozdravil bolgarske državnikove v veliki
dvorani Berghofa. Pri razgovorih so bili
navzočni tudi zunanji minister v. Ribben-
trop, bolgarski poslanik v Rimu Draganov
in nemški poslanik v Sofiji v. Richthofen.
Razgovori so trajali dve uri in so bili za-
ključeni ob 18.

Ob 19.30 sta se Filev in Popov preko
Dunaja vrnila na Bolgarsko.

Načelni sporazum

Berlin, 27. jul. j. (DNB) V dobro pouče-
nih berlinskih krogih smatrajo, da je bil v
razgovorih v Obersalzbergu dosežen nač-
elni sporazum med Rumunijo in Bolga-
rijo. To sodijo med drugim tudi po tem

Razgovori v Rimu

**Predsednik rumunske vlade Gigurtu in zunanji mini-
ster Manolescu sta včeraj posetila Mussolinija in grofa
Ciana v Rimu**

Rim, 27. julija. br. (Stefani). Od davi
se mudita v Rimu rumunski ministrski
predsednik Gigurtu in zunanji minister
Manolescu, ki sta bila še včeraj v Solno-
gradu. Prispela sta z vsem svojim spre-
stvom v Rim na vabilo italijanske vlade,
ki sta ga prejela tik pred svojim odhodom
iz Bukarešte v Nemčijo. Po dosedanjih
dispozicijah bodo ministrski predsednik
Gigurtu, zunanji minister Manolescu ter
njihovi spremljevalci ostali v Rimu še ju-
tri. Razgovori z italijanskimi državniki se
v glavnem nanašajo na ista vprašanja, ki
so bila načeta že v Fuschlu in v Berghofu
nad Berchtesgadenom.

Gigurtu in Manolescu ter njuno spre-
stvo so se pripeljali v Rim ob 10.40 s po-
sebnim vlakom. Na postaji, ki je bila okra-
šena z zastavami in cvetjem in na kateri
je bila razvtrčena častna četa karabinjer-
jev z zastavo in godbo, so ju sprejeli zu-
nanji minister grof Ciano, šef njegovega
kabineta, državni podtajnik v ministrskem
predsedstvu Russo, poslevočeti tajnik fa-
šistične stranke Capoferri, rimski vice-
guverner ter drugi zastopniki vojaških in
civilnih oblasti. Rumunski poslanik se je
državnikom odpeljal naproti do meje. Po
prisrčnih pozdravih sta Gigurtu in Manoi-
lescu v družbi italijanskega zunanjega
ministra pregledala častno četo karabi-

ni, da sprejmemo delo kot edino sred-
stvo svoje in državne blaginje, in si-
cer s tem, da ga postavimo odslej brez-
pogojno samo v službo državne skup-
nosti? Ali se zavedamo, da bo samo po
tej preobrazbi vsakega poedinca od spo-
daj uspešna tudi preobrazba na vrhu, pri
državi? Brez teh in še nekaterih drugih
predpogojev, ki veljajo tako za posa-
menika, kakor tudi za organiziranega
poedinca (poklicno ali politično) in s
tem tudi za vsa njegova zastopstva, si
reformnega dela v državi sploh ne mo-
remo zamišljati. Za naše prilike pose-
bej pa bi bilo treba poudariti tudi to,
da si koristnih državnih reform ne
moremo predstavljati brez upoštevanja
naše državne skupnosti, to se pravi brez
odgovarjajočega zavarova-
nja njenega obstoja kot kolektiva v
mednarodni skupnosti, kakor to v naj-
večji meri odgovarja duhu novega časa.
Ako so za to potrebni novi ljudje, ako
je zlasti mladina poklicana, da dejansko
pokaže svoje sposobnosti, zlasti pa več-
jo poštrevnost, bi morali problem
naših reform zgrabiti najprej s te strani.
Potem ne dvomimo, da bi se kmalu
izkristalizirali tudi odgovarjajoči pro-
grami, ki bi ne bili zidani na pesku.

Kaj pa se nam v pogledu reform naj-
prej vsiljuje? Tu je vsako stopnjevanje
ovde in škodljivo. Reforme morajo za-
jeti vse slabše strani našega življenja,
tako na gospodarskem kakor na poli-
tičnem in kulturnem, zlasti pa social-
nem področju. Program dela, naj bo
še tako skromen, mora zajeti prav vse
naše hibe brez razlike! V gospodarskem
pogledu moramo čimprej izdelati svoj

ga lista »Basler Nachrichten«. Gigurtu je
ob tej priliki izjavil, da je po njegovem
mnenju med Rumunijo in Madžarsko mo-
goca nele mirna ureditev vseh spornih
rezultatov, oziroma do podpisa važnih po-
godbenih dokumentov.

New York, 27. julija. j. (A. R.) Kakor
poroča zastopnik agencije United Press
iz Berlina, je Bolgarija prejela od rumun-
ske vlade ponudbo, naj bi se vprašanje
Dobrudže uredilo s pomočjo direktnih po-
gajanj med zastopstvi obeh držav. Bolga-
rija je ponudbo direktnih pogajanj odklo-
nila ter je izjavila, da se bo v ureditvi
svojih starih terjatev podvrgla razsodbi
neke tretje sile. Poročevalec United Press
pripominja, da more biti pod tretjo silo
mišljena edinole Nemčija.

General Žekov o nemških zmagah

Sofija, 27. julija. AA. (DNB). List »Zor-
ac« prinaša izjavo generala Žekova, ki je
dejal, da je po nedavnem bivanju v Nem-
čiji prepričan, da vse sedanje zmage niso
slučajne, temveč da so sistematično pri-
pravljene. Pravi razlog zmage leži brez
dvoma v borbenem duhu nemških vojakov
in vsega nemškega naroda. Nikoli nemški
narod in nemška vojska niso vestneje iz-
polnjevali svojih nalog kakor zdaj.

Slovaki na potu v Solnograd

Bratislava, 27. julija. AA. (DNB). Slo-
vaški ministrski predsednik dr. Tuka in
zunanji minister Durčanský sta odpoto-
vala danes popoldne v Solnograd, kjer se
bosta sestala s predstavniki nemške vlade.
Popoldne je odpotoval v Solnograd tudi
predsednik republike dr. Tiso v spremstvu
nemškega poslanika v Bratislavi.

njerjev. V dvorski čakalnici so jima bili
tudi predstavljeni zastopniki italijanskih
oblasti.

Ob 11.15 sta se rumunska državnik od-
peljala v palačo Chigi, kjer ju je takoj
sprejel zunanji minister Ciano. Prvi raz-
govor je trajal skoraj poludruho uro. Iz
zunanjega ministrstva so se vsi odpeljali
v vilo »Madama«, kjer je zunanji minister
Ciano rumunskima državnikoma ob 12.45
pripredil intimno kosilo.

Ob 15. sta se rumunska državnik vpi-
sala v dvorske knjige pri Kvirinalu, nato
pa sta bila v Panteonu na grobeh ita-
lijanskih kraljev. Poklonila sta se tudi pre-
sponenikom Neznane junaka in pred
sponenikom padlih fašistov v palači »Liti-
torio«.

Rim, 27. julija. AA. (DNB). Predsednik
rumunske vlade Gigurtu in zunanji mi-
nister Manolescu sta prispela točno ob
18. v Beneško palačo, kjer ju je sprejel
predsednik Mussolini. Pri sprejemu je bil
navzoč tudi zunanji minister grof Ciano.

Gigurtu o novi rumunski politiki

Bukarešta, 27. julija. br. Ves rumunski
tisk objavlja danes intervju, ki ga je ru-
munski ministrski predsednik Gigurtu v
Solnogradu dovolil poročevalcu švicarske-

načrt kontroliranega gospodarstva v
smeri postopnega prehoda v kolektiv-
nejše organizacijske oblike, ki bodo sa-
mo v službi skupnosti. V tej službi
skupnosti morata najti svojo harmonijo
tudi delo in kapital. V takšnem okviru
ne bo težko postaviti tudi obsežnih pro-
gramov za pobijanje brezposelnosti, za
povzdigo poedinskih panog našega gos-
podarskega življenja ter za vzporeditev
vseh delovnih in proizvodnih sil v njih
podreditvi skupnemu interesu. V takš-
ni vzporeditvi mora zlasti naš mali člo-
vek najti svojo polno in človeka dostoj-
no zaščito.

V političnem pogledu smo prav tako
potrebni reform. Mimo vseh eksperi-
mentov in mimo vseh strankarskih in-
teresov moramo tudi naše politično živ-
ljenje reorganizirati z vidika skupnih
državnih interesov, in to ne glede na
posebne interese, ki bi utegnili biti
ustavno zajamčeni v smislu dosedanje-
ga razvoja. Tudi morebitna federativ-
na oblika države ne bi smela ovirati
takšne prirodne težnje po čim večji
državopolitični skupnosti. Politično
vprašanje zase je tudi nuja potreba
po mobilizaciji mladih delovnih sil, ki
naj bi dale našemu političnemu življe-
nju nekoliko več poleta, več idealizma
in poštrevnosti, zlasti pa več zani-
manja za socialna vprašanja. Socialne
naloge bi nam morale biti odslej naša
prva skrb. Takoj poleg njih pa bi po-
stavili tudi naše kulturne naloge, ka-
terih glavni namen naj bi bil, da z re-
formno vzgojo naše mladine začnemo
prav za prav svoje glavno reformno
delo: reformiranje človeka.

ga lista »Basler Nachrichten«. Gigurtu je
ob tej priliki izjavil, da je po njegovem
mnenju med Rumunijo in Madžarsko mo-
goca nele mirna ureditev vseh spornih
rezultatov, oziroma do podpisa važnih po-
godbenih dokumentov.

»Univers« podaja v uvodniku kratek
pregled poslednjih dogodkov in ugotavlja,
da se je Rumunija iskreno vključila v
okvir osne politike, ki odgovarja pravi-
m gospodarskim in nacionalnim interesom
držav v jugovzhodni Evropi. Rumunija bo
na ta način lahko konstruktivno sodelova-
la pri ureditvi vseh vprašanj, ki so se po-
javila v podunavskem in balkanskem po-
dročju. Rumunska politična in duhovna
preobrazba ni le formalnega značaja nego

Namen velesil osi

**Italijanski tisk naglašja, da hočeta Nemčija in Italija
samo popraviti zmote versajskega miru, nikakor pa ne
ustvarjati novih krivic**

Milan, 27. julija. j. (DNB). Časopisje se-
verne Italije se še zmerom izčrpno bavi s
splošnim evropskim položajem, v okviru
kateriga se vrše razgovori v. Solnogradu,
vendar pa se listi skrbno izogibajo kome-
ntarjev do vseh posebnih vprašanj, ki se ob-
ravnavajo. Splošna sodba tiska je, da po-
lagata državi osi veliko pažnjo na psiholo-
ško pripravo prebivalstva v zainteresiranih
deželah, glede katerih so se morali pričeti
ti razgovori. Ne bilo bi pametno reševati
stare spore na ta način, da se ustvarjajo
nova sporna vprašanja, kakor je bilo to
storjeno v Versaillesu. V primeru Litve, Es-
tonske in Letonske sta državi osi pustili
rešitev v rokah tisti velesili, ki je bila na
njej zainteresirana. V teh državah sledeča
glasovanja zastopnikov ljudstva so dokaza-
la, da je pot, ki jo je ubrala nova Evro-
pa v reševanju nesoglasij med narodi, pra-
vična pot.

V primeru Rumunije sta državi osi pre-
pustili sami Rumuniji in Rusiji, da spravi-
ta besarabsko vprašanje s sveta. Neureje-
na so ostala samo še vprašanja, tičočja se
Transilvanije in Dobrudže. Višji interesi
Evrope zahtevajo, da se morajo ti proble-
mi rešiti. Državi osi se smatrata odgovor-
ni za to, da se zmote versajskega miru po-
pravijo.

»Gazzeta del Popolo« pravi doslovno:
Dočim bijemo na bojiščih naprej boj, ki se
vse bolj bliža svoji zaključni fazi, pa na-
ša diplomacija na širokem polju že razvi-
ja svojo delavnost. Balkanske države
so bile svoječasno predmet najbolj zape-
ljivih obljub zapadnih držav. Silni in do-
končni poraz Francije je nedvomno pri njih
izločil sleherni zapadni vpliv. Kar se pa
tiče možnosti angleškega vpliva, ki so tam
morda še ostali, pa se je tudi že razblinila
sleherna iluzija. Sedaj, ko je tudi angleški
vpliv na evropski celini toliko kolikor do-
končno izločen, se pripravljajo v Evropi ob-
novitveno delo držav osi.

Nemški interesi na Balkanu

Ženeva, 28. julija. b. Tukajšnji list »La
Suisse« objavlja komentar k razgovorom
v Solnogradu, v katerem ugotavlja naj-
prej, da ima Nemčija več razlogov za po-
seg v rumunsko-bolgarski in rumunsko-
madžarski spor. Predvsem je ona nepo-

tudi integralnega. To v prvi vrsti dokazuje
potovanje rumunskih državnikov v Solno-
grad in Rim. Rumunija hoče v resnici z
Nemčijo in Italijo sodelovati pri ostvaritvi
novega pravega reda miru in pravice v no-
vi Evropi.

Izgon pribeglih Židov iz Rumunije

Bukarešta, 27. julija. br. (Stefani) No-
tranje ministristvo pripravlja pomemben
ukrep, po katerem bodo izgnani iz Rumu-
nije vsi židje, ki so pribežali na rumunsko
ozemlje iz Besarabije in Bukovine. Teh je
okrog 30.000. Verjetno je, da se bodo vsi
odselili v Rusijo.

sredno interesirana na razvoju rumunske
petrolejske industrije. Z uspehi na zapu-
du je izključila z rumunskega tržišča obo-
svoja zapadna konkurenta, toda, ako naj
ima kaj od petrolejske proizvodnje v Ru-
muniji, mora biti Rumunija mirna in se ne
sme vojskovati. Zato želi Nemčija vse nje-
ne spore s sosedi mirno urediti, ker se ne
želi izpostaviti nobenemu presenečenju s
te strani, ako naj vse svoje sile vrže v
borbo proti edinemu preostalemu sovraž-
niku, Veliki Britaniji.

Izven dvoma je nadalje, da hoče Nem-
čija uveljaviti tudi na tem področju svojo
zamisel nove ureditve Evrope. Zato hoče
delovati tu v smislu pomirjenja. Ta naloga
ji v rumunskem primeru ni težka, kajti
Madžarska je ostala zvesta osi Rim-Ber-
lin, Bolgarija pa zlasti gospodarsko nave-
zana na Nemčijo, medtem ko se je Ru-
munija dolgo zanašala na angleško-franco-
sko zmago. Nemčija bi torej lahko dala
svobodne roke Madžarom in Bolgarom v
pogledu njihovih revizionističnih zahtev
proti Rumuniji, toda stodoletna realiza-
cija teh zahtev bi ustvarila nove težkoče,
ker je narodnostna razmejitev zlasti v ma-
džarskem primeru zelo težka in bi name-
sto madžarskega jutri verjetno nastal ru-
munski revizionizem. Ako naj se torej
vzporedi Evropa na stabilne osnove, je
potrebno doseči pametne in trajne rešitve.
Mimo mejnih korektur bo treba zato mi-
sliti tudi na preselitev prebivalstva.

Vse te spremembe pa morajo biti izve-
dene v soglasju z vsemi prizadetimi, da
bi ne vzplamtel duh revanše, kajti Nem-
čija izhaja pri vseh teh preureditvah z vi-
dika, da ne sme zaradi njih za nobeno ce-
no priti do vojne med prizadetimi. Kdor-
koli bi tega svarila ne razumel, bi si za-
pravih naklonjenost osi Rim-Berlin. Nego-
tovo je le, ali pomenijo solnograški raz-
govori že dokončno ureditev teh vprašanj,
ali samo načelen sporazum o njej. V vsa-
kem primeru pa predstavljajo poslednjo
epizodo pred nemškim napadom na An-
glijo.

Zadržane rumunske ladje

Bukarešta, 27. julija. AA. (DNB) Urad-
no sporočajo, da so angleška oblastva v
Port Saidu zadržale rumunsko tovorno
ladjo »Bukeli« ter rumunski petrolejski
ladji »Oltena« in »Stoa«, ki sta se prazni
vračali v Rumunijo. Kot protukup so ru-
munska oblastva zaplenila 18 vlačilcev, ki
plovejo po Dunavu pod angleško zastavo.

Turški in ruski glasovi

Na pragu temeljnih izprememb v jugovzhodni Evropi

Carigrad, 27. jul. j. List »Tasviri Efki-
ar« pravi v svojem komentarju razgovor-
ov med Nemčijo in balkanskimi država-
mi:

Nemogoče je napovedovati, kakšne na-
črte bi utegnili imeti vodja rajha za temi
razgovori, ko je zmerom našel za aktual-
ne probleme najbolj neverjetne rešitve,
ki jih je tudi izpeljal. Očitno je le toliko,
da smo, sodeč po vseh znakih, na pragu
temeljnih izprememb v jugovzhodni Ev-
ropi. Pričelo se je s povratkom Besarabi-
je k Sovjetski Rusiji, s čimer je bila likvi-
dirana napaka tvorcev pariškega miru po
svetovni vojni. Zasedba Besarabije pa je
sprožila celo vrsto novih vprašanj, s ka-
terimi se vedno znova pojavljajo najbolj
neverjetno zveneče vesti o nadaljnjih na-
črtih, ki jih ima Rusija na balkanskem
področju. List smatra, da demantiji, ki se
zmerom snet pojavljajo v listih glede na
te ruske načrte, ne drže, marveč, da je
bolj upravičeno trenutni ruski molk smat-
rati za znanilca novih ruskih akcij. Po-
polnoma zmotna so naziranja — pravi
carigradski list — in varljivo je upanje,
da do izprememb ne bo prišlo zaradi te-
ga, ker bi bili Sovjetska unija in Nemčija
o njih nesoglasni. Povabilo rumunskih in
bolgarskih ministrov v Nemčijo nikakor
ni znamenje nesporazumnosti med Berli-
nom in Moskvo, marveč se mora prei
smatrati kot dokaz za nadaljnje dolgo-
ročno soglasnost glede načrtov za izpre-
membe na Balkanu.

Carigrad, 27. jul. j. (Reuter). V politič-
nih krogih balkanskih držav sicer povsem
razumejo odločnost Rumunije, da se je v
svojem kompliciranem položaju odločila

za rešitev spornih vprašanj, ki slabe nje-
no razmerje do sosedov, nasprotno pa
jim je še zmerom zelo zagonetno stališče
Bolgarije. Navzlic temu, da je zelo bliž-
nja domneva, da pričakuje Bolgarija ti-
sta ozemlja, ki jih zahteva za sebe, iz fi-
tlerjevih rok, vendar je na drugi strani
malo verjetno, da bi morlo to deistvo na
Bolgarijo vplivati v toliki meri, da bi za-
pustila Sovjetsko Rusijo, ker je večina
javnega mnenja v Bolgariji za naslonitev
na Rusijo.

New York, 27. jul. br. (Ass. Press.). Po
vesteh iz Moskve zasleduje ruska vlada z
največjo pozornostjo najnovejšo diplomati-
sko akcijo osnih velesil v jugovzhodni
Evropi. Davi je moskovski radio zagrozil
Rumuniji z ukrepi na njenih mejah, če
bo še nadalje preganjala nasprotnike se-
danjega rumunskega režima. Moskovski
radio je pripomnil, da prihaja dnevno na
tisoče beguncev iz Rumunije v Rusijo, ki
se pritožujejo nad postopanjem rumun-
skih oblasti. Če Rumunija ne bo ukrenila
vse potrebno, da se bo s temi ljudmi člo-
veško postopalo, bo morala računati s
tem, da bodo ruske oblasti izdale primer-
ne ukrepe na rusko-rumunski meji.

Madžari povabljeni v Moskvo?

Rim, 27. julija. o. Iz Budimpešte poro-
čajo, da bo bržkone prihodnji teden povab-
ljena v Moskvo delegacija madžarske vla-
de. Listi beležijo, da bodo ob tej priliki v
Moskvi razpravljali tudi o vprašanju avto-
nomije Podkarpatske Rusije.

Vojna v Sredozemlju

Srditi italijanski letalski napadi na Malto in Gibraltar, kjer je nastalo več požarov

Rim, 27. julija. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je danes opoldne objavilo naslednje službeno poročilo: V pretekli noči je bilo pomorsko oporišče Malta strašno bombardirano. Razen enega angleškega letala tipa Gloster, o katerem govori že včerajšnje službeno vojno poročilo, da je bilo sestreljeno v Vzhodni Afriki, je bilo predvčeršnjim uničeno še neko drugo letalo enakega tipa.

Na drugih frontah ni bilo nič posebno važnega.

Algeiras, 27. julija. (A. R.) Več skupin italijanskih letal, med njimi tudi bombnikov-sturmoglavcev, je danes zarana napadlo Gibraltar. Italijanski napad je bil uspešen, trajal je celih 30 minut in se mora smatrati za najresnejšega med vsem dosedanjimi. V napadu je bilo 61 oseb ranjenih, najmanj 4 pa so bile ubite. Italijanske bombe so zanele več požarov velikega obsega.

San Sebastiano, 27. julija. br. (Stefani). Vestni iz Londona kažejo, da Angleži sami priznavajo, da so italijanske letalske sile v teku včerajšnjega dne šestkrat zapovrstjo bombardirale Marso Matruh na zapadni meji Egipta. Zadetih je bilo več delavnic

in bencinskih tankov. V Marsi Matruhu je nastalo več požarov.

Rim, 27. jul. br. (Stefani). O letalskem napadu na Malto v pretekli noči so bile danes popoldne objavljene naslednje podrobnosti:

Že včeraj popoldne je skupina italijanskih izvidniških letal ugotovila, da na Malto v vsej naglici popravljajo arzenal in druge objekte, ki so bili poškodovani ob priliki zadnjega italijanskega letalskega napada. Pretekla noč je bila za letalske akcije sicer neugodna, ker je bilo nebo oblačno. Kljub temu se je večja skupina italijanskih bombnikov odpravila proti Malti. Formacije se je razdelila v več manjših skupin, ki so v več presledkih napadle maltske vojaške objekte. Napad je uspel. Izbruhnilo je več požarov, ki so bili vidni daleč naokrog. Protiletalsko topništvo je sicer obstreljevalo italijanska letala, toda z mnogo manjšo intenzivnostjo kakor ob priliki zadnjih napadov. Še pred zoro so se vsa letala vrnila v svoja oporišča.

Davi je skupina italijanskih izvidniških letal ugotovila škodo, ki so jo povzročili italijanski bombniki angleškimi vojaškimi objektom v pretekli noči.

Demantirane vesti o mirovnih predlogih

London, 27. jul. j. (Reuter). V Ameriki so bile objavljene vesti, da je Hitler postal s posredovanjem švedskega kralja Gustava Angliji neke vrste mirovni predlog. V Londonu k temu službeno pripominjajo, da vlada Velike Britanije preko Stockholma ni dobila nobenih mirovni predlogov.

Angleška naročila v Ameriki

New York, 27. julija. j. (DNB) Načelnik industrijskega oddelka v Komisiji za oborožitev Zedinjenih držav, Knudsen, je včeraj zastopnikom tiska izjavil, da bo industrija Zedinjenih držav v mesecu avgustu izdelala v celotni 895 vojaških in velikih transportnih letal. Od vojaških edinic jih je 396 namenjenih za letalstvo Zedinjenih držav, 236 pa za Anglijo. Knudsen je nato dejal, da bi bilo mogoče mesečno proizvodnjo 3000 letal, ki jih zahteva Anglija, producirati šele proti sredini leta 1942, ako bi morala ameriška industrija hkrati izdelovati tudi običajne serije letal za ameriško vojsko. Za izvršitev ogromnih angleških naročil bi bilo šele treba zgraditi 38 raznovrstnih novih tovarnov.

New York, 27. julija. j. (A. R.) Zvezna oblast za gospodarsko obnovo Zedinjenih držav je dovolila znanim ameriškim letalskim tovarnam »Wright Aeronautical Corporation« posojilo 92 milijonov dolarjev z nalogo, da tovarne zvišajo letno proizvodnjo letalskih motorjev za 20.000 komadov. Nadalje poročajo iz ameriških gospodarskih krogov, da je komisija za nadzorstvo nad gradnjo ladij dovolila dobaviteljki Sovjetski uniji veliko petrolejsko ladjo, ki bo uvrščena v transporte proti Sibiriji. Razne japonske in španske petrolejske družbe, ki so zaprosile za dobavo enakih parnikov, so dobile odklonilni odgovor.

Daladier aretiran

Zeneva, 27. julija. AA. (Stefani). Po vsteh iz Marseilla je bil bivši predsednik vlade Daladier prijet v Maroku, ter je že prepeljan v Marseillo. Po istih vesteh so bile prijete v Maroku še tri znane francoske osebnosti.

Smrtna kazen za prikrivanje orožja

Berlin, 27. julija. j. (DNB). Londonski radio je po moskovskem radiu posnel iz Pariza datirano vest, češ, da je francoska vlada zelo vznemirjena zaradi tega, ker je neposredno po podpisu premirja z Nemčijo in Italijo izginilo v Franciji mnogo vsakovrstnega orožja. Francoska vlada je zaradi tega razglasila poziv, da mora vsak francoski državljani v predpisanim roku izročiti vse orožje oblastvom. Pregreški zoper ta vladni odlok se bodo kaznovali s smrtjo.

Nov slovaški poslanik v Rimu

Bratislava, 27. julija. AA. (DNB). Italijanska vlada je dala agremet za novega slovaškega poslanika v Rimu dr. Galavanka. Za njegovega naslednika kot diplomatskega predstavnika Slovaške v Bernu je imenovan slovaški pisatelj in poslanec Gaspar, ki je že odpotoval v Švico.

Nove uniforme in označbe oficirskih činov v Rusiji

Moskva, 27. julija. AA. (DNB) »Krasnaja Zvezda« sporoča, da so bile določene z ukazom komisarija za vojsko maršala Timošenkina z dne 30. julija tudi za oficirske zbor rdeče armade do polkovnika nove uniforme in označbe čina. Označbe činov odgovarjajo z majhnimi izjemami dosedanjim znakom, vendar pa jasneje poudarjajo službeni čin častnika.

Sovjetski manevri

London, 27. julija. AA. (Reuter). Moskovska radijska postaja je sporočila snovi, da so se pričeli veliki manevri ob reki Amur na Daljnem vzhodu. Manevri so se udeležile vse vrste orožja. Sovjetske vojske lađe na Kaspiškem morju so zbrale v Bakuju, kjer bo prihodnji ponedeljek pomorska revija.

Vojna na Kitajskem

London, 27. jul. j. (Reuter) Po uradni kitajski brzojavki iz Čungkinga poroča kitajski vojaški informator, da so kitajske čete na več krajih na obali v Fukuiju in Čekiangu preprečile izkrcanje japonskih čet, pri čemer je utrpel sovražnik težke izgube. V brzojavki je rečeno, da je Chenhai, vzhodno od Hingpoja, ki so ga Japonci 18. julija zavzeli 23. t. m. prešel ponovno v kitajske roke. Porazeni sovražnik se je moral umakniti na svoje lađe. Prav tako so kitajske čete potisnile nazaj tudi japonske odrede, ki so se izkrcali v Yungningu, Lungvuju in Santuju v provinci Fukien. Kitajski informator pravi, da so pri Išanju japonske čete obkoljene, dočim je na ostalih bojiščih položaj neizpremenjen.

Vojna razstava v Monakovu

Monakovo, 27. julija. br. (Stefani). Danes dopoldne je bila v Domu umetnosti odprta velika umetnostna razstava. Odprl jo je namestnik Hitlerja, minister Hess. Odprtveni govor je imel propagandni minister dr. Göbbels. Razstavljenih je 1397 del 551 umetnikov. V treh dvoranah so razmešene slike vojnih dogodkov, ena dvorana slik je posvečena pogodu na Poljsko, druga podvigom nemških letalskih sil.

Usodne poplave v Čilu

Santiago de Chile, 27. julija. AA. Zaradi velikih nalivov je nastala poplava v številnih krajih republike Čile. Utonilo je okoli 50 ljudi ter je voda podrla mnogo hiš. Največjo škodo je poplava naredila v pokrajini Iquical.

Vseameriška konferenca

Sporazum o skupni zaščiti neameriških posestev dosežen — Pogajanja za gospodarski kartel

Havana, 27. jul. j. (A. R.) Na današnji dopoldanski seji je podobor petorice v okviru panameriške konference dosegel popoln sporazum glede skupne zaščite neameriških posestev na zapadni zemeljski polkrogli. V podoboru petorice so zastopniki Zedinjenih držav, Kube, Argentine, Brazilije in Paname. Podobor je takoj sestavljal besedilo sporazuma, ki je bil danes popoldne predložen plenumu komisije za ohranitev miru na teritoriju obeh Amerik. Po tem dogovoru se priznava vsem prizadetim teritorijem na zapadni hemisferi pravica svobodne izbire državne pripadnosti, hkrati pa daje sporazum vsem ameriškim državam pravico zaščititi te teritorije pred morebitnim prenosom pod oblast kake druge države.

Lima, 27. julija. AA. (DNB). Največji peruanski list »Comercio« objavlja članek, v katerem ostro kritizira predloženo ustanovitvi ameriškega gospodarskega kartela, o katerem sedaj razpravljajo na vseameriški konferenci. List smatra, da se ne sme dovoliti, da bi vodil trgovino Južne Amerike kartel. Ustanovitev takega kartela nikakor ne odgovarja interesom južnoameriških držav, posebno pa ne Peruja.

Poziv ameriškega vojnega ministra tisku

New York, 27. julija. i. (DNB). Ameriški mornariški minister Knox je povabil na razgovor zastopnike ameriškega založništva ter je ob tej priliki v kratkem govoru naglasil, da je danes prva dolžnost tiska Zedinjenih držav, pripraviti Američane na to, da bodo volni sprejeti nase sleherni žrtve, da se zajamci nacionalna varnost Zedinjenih držav. Položaj na svetu je danes tak, je naglasil Knox, da nas mora navdajati z nemirno in strahom za bodočnost.

Petrolejske skrbi Japonske

Ameriška zapora izvoza petroleja in starega železa dela Japoncem vedno večje preglavice

Tokio, 27. julija. j. (Domei) Poostrena ameriška kontrola nad izvozom starega železa in petroleja iz Zedinjenih držav je vzbudila na Japonskem največjo pozornost in začudenje. Japonski politični krogi in japonski tisk si tudi še danes ta ameriški odlok tolmačijo na ta način, da je bil zamišljen v glavnem kot udarec Nemčiji in Italiji. Ne more pa se Japonska otresti bojazni, da bi zapori izvoza petroleja in starega železa lahko sledili tudi popoln embargo, s čimer bi bila Japonska kar najtežje prizadeta.

Japonska vlada je zaradi tega pooblastila svoje diplomatsko zastopstvo v Washingtonu, da naj se na merodajnem mestu informira o namerah vlade Zedinjenih držav. List »Tokio Niči Niči« sodi, da je Amerika iznenačena uvedla omenjeno kontrolo zgolj zaradi tega, da bi preprečila transporte petroleja v Španijo, kar faktično ne pomeni nič drugega, kot izvoz ameriškega petroleja v Nemčijo.

Japonski poslanik pri Sumner Wellesu

Washington, 27. julija. br. (Stefani) Državni podtajnik za zunanje zadeve Sumner Welles je imel danes daljši sestanek z japonskim veleposlanikom v Washingtonu Jomijurijem. Razgovor se je nanašal na ameriško prepoved izvoza in prevoza petroleja in njegovih derivatov ter starega železa na Japonsko in v Španijo.

Na sestanku z novinarji se je tega vprašanja dotaknil danes tudi prezident Roosevelt, ki je poudaril, da je bil ta ukrep izdan zaradi potreb ameriške narodne obrambe. Japonski poslanik je bil o tem obveščen. Roosevelt je formalno demantiral tudi japonsko tolmačenje, da je ameriški ukrep, odgovor na ukinitve izvoza orožja preko Indokine in Birme na Kitajsko. V zvezi s tem je prezident Roosevelt tudi izjavil, da bodo Zedinjene države še nadalje vzdrževale promet s Španijo, ker jim bo mogoče na ta način ohraniti še stik z Evropo.

Izvoz bencina v Rusijo

Washington, 27. julija. AA. (DNB) Zvezna komisija za pomorstvo je odobrila izvoz bencina iz Zedinjenih držav v Sovjetsko Rusijo, ki je namenjen gotovim kramem v Sibiriji.

Francosko vprašanje

Zeneva, 27. julija. br. iz Vichyja poročajo, da je francoska vlada po diplomatski poti prosila ameriško vlado, da ji pojasni svoje stališče do usode francoskih kolonij na Daljnem vzhodu. Francoska vlada želi izvedeti, kaj bi Zedinjene države ukrenile v primeru, da bi se teh kolonij polastila kaka druga velisila.

Usodna eksplozija metana v rudniku v Aleksincu

Enajst rudarjev mrtvih, med njimi tudi en Slovenec, 24 pa se jih je rešilo

Aleksinac, 27. julija. p. V tukajšnjem premogovniku se je pripetila v pretekli noči strašna nesreča, ki je zahtevala življenje 11 rudarjev. Nastala je zaradi eksplozije metana v nekem rovu.

Rudnik, ki je last delniške družbe, je 3 km oddaljen od Aleksinca in ima izredno globoke rove. Ravnatelj je danes v zvezi z nesrečo izjavil, da se je pripetila v Aleksandrovi rovu, 2833 globoko pod zemljo. V rudniku je bilo ponoči zaposlenih 35 rudarjev pod vodstvom nadzornika Slovenca Ivana Strnada. Bržkone zaradi nepravilnega ravnanja s svetilko in sprico okoliščin, da se je v rovu pričel nabirati metan, je kmalu po polnoči nastala strašna eksplozija. Vse je kazalo, da je zahtevala življenja malone vseh rudarjev v rovu. Šele po nekaj urah reševalnih akcij so dognali, da je bilo ubitih 11 rudarjev, med njimi tudi 24 let stari Slovenec Anton Harinski. Reševalna dela so bila zaradi gostega dima v rovu in neugodnega vetra na površju prave težka.

Strnad, ki je na srečo dobil le malo poškodb, je izjavil, da se je 24 ljudi le 1 največje težave rešilo iz rova. Rešili so se v zadnjem hipu.

Iz Niša je danes dopoldne prispel v Aleksinac skupno s preiskovalno komisijo tudi ban Krasojevič, ki se je sam zanimal za vzroke nesreče in druge okoliščine. V teku je preiskava.

Bretonska država

Rennes, 27. jul. e. (DNB.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« objavlja poročilo bretonskega tiskarja »Le Breton Hevre Bretonne« o bretonskem gibanju za ustanovitve samostojne bretonske države. Tiskar piše, da se po popravilu 150letno zastavljanje Bretoncev od strani francoske uprave. Nemška oblast je uradno priznala Bretonsko, ko je ustvarila mesto guvernerja za Bretonsko in mu podredila pet bretonskih departmajev. Guverner general Weyer ima svoje službeno mesto v prefekturi v Rennesu. V gradu Rohan je ob neki manifestaciji odbor bretonskega narodnega sveta sprejel deklaracijo, v kateri je svet drugim poudarjeno:

1. Bretonski narodni svet izjavlja v ime bretonskega naroda, da politični položaj bretonskega ljudstva ne sme biti več tak, kakršen je bil prej. Sistem, ki je vladal nad Bretonsko, je za vedno uničen.
2. Bretonski narodni svet bo uravnil bretonsko nacionalno državo.
3. Ustavljenci bretonske države bodo imeli načelo: Bretonska Bretoncem. Bretonci bretonske skupnosti je vrhovni zakon nad slehernim egoizmom.
4. Narodni statut bretonske države in ureditev odnosov od Francije in Nemčije se bosta določila z medsebojnimi pogajanjimi.
5. V sedanjih vojni med Nemčijo in Anglijo Bretonci izjavljajo, da so proti staremu sovražniku Kelto.

V ostalih 18 točkah političnega programa bretonskih nacionalistov se pravi, da tvori bretonski narod narodna, duhovna, politična in socialna skupnost. Ostvaritev bretonske države in njenih zahtev potrebuje odzvoznega poglavarja. Službeni izraz je bretonski kot narodni jezik in francoski. V spodnji Bretonski se ustanovi keltska univerza. Tisk in radio se morata prilagoditi interesom nove države. V Bretonski se nahajajoče nepravilnosti so last Bretoncev. Vrednosti, ki si jih je ustila godila Francija s tega področja, se morajo vrniti bretonski državi.

Vremenska napoved

Zemunska: Postopno se bo pooblačilo. Tu pa tam nevihte. Ohladilo se bo. Nalivi bodo skoro v vsej državi. Samo v južnih krajih bo nekoliko vedro.

Vidne posledice letalskih napadov

Obojestranski napadi osredotočeni v prvi vrsti na cilje, katerih uničenje naj bi zlomilo moč sovražnega letalstva

New York, 27. jul. j. (DNB). »Chicago Daily News« prinaša iz Londona poročilo, da nemški zračni napadi na Anglijo, ki so se sedaj pričeli v še nedoseženo visoki stopnji, prizadevajo Angliji veliko škodo. Londonski dopisnik čikaškega lista Stonemann pravi v svojem poročilu med drugim:

Otročje bi bilo trdit, da ti napadi niso resnega značaja. Med tem ko v angleških uradnih krogih zatrjujejo, da Anglija z lahkoto prenaša nemške zračne napade glede na velikansko tonazlo svojega vojnega in trgovskega brodogojstva ter silno pospešeno tempo, s katerim se izkazuje obnovljajo, vseeno ne more biti nobene dvoma, da morajo imeti zračni napadi tako velikega obsega, kakor je bil četrti letalski napad, svoje vidne posledice. Po informacijah nekega nevtralnega diplomata so vse pristaniške naprave in dokli v luči Southampton praktično uničeni. Isto velja tudi za druge važne vojaške objekte na pomorju te luke.

London, 27. jul. (Reuter). V minuli noči je skupina nemških letal izvedla napad na jugozapadno obalo Anglije. Nemška letala so na več krajih metala bombe, ki ki so zahtevale tudi nekaj človeških žrtv. Ubit je bil en gasilec, težje zadeta na neka starejša ženska. Drobci nemških bomb so nadalje lažje ranili večje število oseb, med njimi eno žensko in dvoje otrok. Eno izmed nemških bombnih letal je bilo v bližini obale setreleno. Razen na kraje ob jugozapadni obali, so izvedla nemška letala tudi več napadov na razne nevojaške cilje v Wallesu ter v severovzhodni Škotski. Tamkaj povzročena škoda pa je neznatna.

Danes dopoldne so nemška letala ponovno preletela jugozapadno Anglijo ter Welles. V krajih, ki so jih bombardirala, je bilo več poslopij razdelanih in poškodovanih. Doslej se je izvedelo za eno samo človeško žrtv. Na nekaterih drugih točkah Anglije so nemška letala metala poleg rušilnih tudi zažigalne bombe, toda brez rezultata.

Vojno poročilo nemškega poveljstva

Berlin, 27. jul. br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je danes opoldne objavilo službeno vojno poročilo, v katerem pravi:

Nemške podmornice so dosegle novo vrsto velikih uspehov. Neka podmornica je potopila šest sovražnih trgovinskih ladij (33.730 ton) neka nadaljnja več ladij (20.338 ton) in angleški rušilec »Wairwint«, neka tretja podmornica pa je potopila oboroženo 5.260 tonsko angleško trgovinsko ladjo »Sandree«, ki je plula v močno zavarovano konvoj, ter je konvoj razpršila. Pri sunku naših brzih vojni čolnov proti južni angleški obali, so bile, kakor je bilo že objavljeno, potopljene štiri sovražne trgovinske ladje, skupno 32.000 ton. Neka 3.000-

Podvigi angleških letalcev v Nemčiji

London, 27. julija. j. (Reuter). Angleška letala noč za nočjo bombardirajo industrijske in prometne naprave v Nemčiji. V zadnjem času so se napadi koncentrirali v prvi vrsti na tiste cilje, katerih uničenje more zlomiti moč nemškega letalstva. Zaradi tega bombardirajo angleška letala v prvi vrsti skladišča bencina v Nemčiji, tovarne za izdelovanje sintetičnih pogonskih sredstev za letalske motorje ter letalske tovarne same. Prav tako pa tvorijo osrednje točke napadov letalstva v Nemčiji ter v okupiranih pokrajinah, kjer ima nemško letalstvo baze za svoje akcije proti britanskemu otočju. Kot posebno uspešno letalsko akcijo se mora smatrati četrtkovni napad odreda angleških bombnikov na nemško tovarno sintetičnega bencina v Botropu. Angleške letalske bombe so popolnoma pogodile določeni cilji. Nastale so velikanse eksplozije, izvirajoče od zadetkov v rezervoarje sintetičnega goriva. Razen uničenja velikih zalog sintetičnega bencina je treba smatrati kot velik uspeh tudi uničenje produkcijskih naprav tovarne v Botropu.

Kot nadaljnja zelo uspešna akcija angleškega letalstva se mora smatrati bombardiranje letalske tovarne v Gothi, kjer se izdelujejo nemški aparati tipa Messerschmitt. Tudi tam so angleške bombe popolnoma zadele svoj cilj. Nastali so požari in so plameni mestoma segali do 30 m visoko.

Uničena so bila v zadnjih napadih tudi velika skladišča goriva v Vaneycku, Gelsenkirchenu in drugod.

London, 27. julija. j. (Reuter). Letalsko ministrstvo objavlja, da so angleška bojna letala ob današnjem jutranjem napadu na jugozapadno angleško obalo nad Kanalom sestrelila dva nemška bombnika.

Blokada in protiblokada

Angleži pripravljajo novo poostreitev blokade Evrope, da bi onemogočili Nemčiji oskrbo s petrolejem

London, 27. jul. j. (Reuter). Angleška vlada je sprejela ukrepe za novo poostreitev blokade Evrope z namenom, da se popolnoma zapro še poslednja pota, po katerih bi se mogli Italija in Nemčija oskrbovati s snovmi, ki jih potrebujejo v vojni. Ti novi ukrepi bodo najbrže znani že početkom drugega tedna. Namen poostreite blokade je, v prvi vrsti onemogočiti Nemčiji oskrbo s petrolejem, ki ga v velikanskih množinah potrebuje za nadaljevanje vojne. Nemčija je še sedaj navezana izključno le na pot po Dunavu ter na železniške zveze, ki vodijo preko Rumunije. Po tej poti pa se je uvoz petroleja v Nemčijo zlasti zadnji čas občutno zmanjšal. Pomisliti je treba, da porabi en sam nemški bombnik na 400 t bencina in ga troši celo 650 l, kadar mora razvijati vso brzino v svoji akciji. Nemška potrošnja goriva je velikanse, ki se že po doseglosti prostih poti ne more več sprosti nadomeščati. Sedaj je treba zapreti še vrata preko Španije, za kar so že bili storjeni prvi koraki.

Pritlikave podmornice

London, 27. jul. j. (Reuter). Iz italijanskih virov so se razširile vesti, da se je pričela Nemčija v zadnjem času v angleškem vodstvu posluževati novega tipa pri-

tilikavih podmornic, katerih stroji, teko tako tiho, da jih prisluškovalni aparati angleških vojni ladij ne morejo odkriti. V pooblaščenih angleških pomorskih krogih izjavljajo, da te vesti Anglije ne morejo prav nič vznemirjati, ker bi Nemčija v primeru, ako bi se ji res posrečilo zgraditi take podmornice, storila vse prej, kot pa da bi to razglasila po svetu. Zaradi tega je treba smatrati nove podmornice med tista nemška tajna orožja, ki spadajo med propagandne tipe in katerih namen je zlomiti vero v moč Velike Britanije.

V južnem Atlantiku potopljene ladje

New York, 27. jul. j. (A. R.) Posadka norveškega tovornega parnika »Lief«, ki je v južnem Atlantiku sprejela na krov 25 mornarjev z angleške ladje »Davison«, pripoveduje naslednje podrobnosti o usodi angleškega parnika:

»Lief« je bil 27. julija 1940 v južnem Atlantiku, ko ga je napadla podmornica. Parnik je bil razbit in potopljen. Na krovu so bili 25 mornarjev, ki so bili rešeni. Parnik je bil razbit in potopljen. Na krovu so bili 25 mornarjev, ki so bili rešeni.

Odkupna cena za novo pšenico

Beograd, 27. jul. p. Danes je bila definitivno redigirana in odobrena uredba o odkupu in ceni letošnje pšenice. Uredba je tudi že podpisana. Za pšenico najboljšje kakovosti je določena cena 250 din za 100 kg. Ukinitelj je hkratu odkup nove pšenice po uredbi o odkupu stare pšenice. Za odkup letošnje pšenice dobi Prizad obratno glavnicu v višini 800 milijonov dinarjev. Uredba stopi takoj v veljavo.

Iz državne službe

Beograd, 27. jul. p. Sreski podnačelnik Zdravko Kajmih je bil premeščen iz Velike Palanke v Črnomoj.

V prometni službi je bil premeščen kontrolor Friderik Čermelj iz Slavnskoga Broda v Vršac, upokojeni pa so bili pri železniški direkciji v Ljubljani inspektor Matevž Bajič, višja kontrolorja Rajko Rot in Franjo Fabjančič ter glavni arhivar Pavel Klemenec.

Medvedja nadloga v Bosni

Travnik, 27. jul. o. Zadnje dni se je pojavila v srednji Bosni in posebno okrog Zenice velika medvedja nadloga. Zver so n. pr. v vasi Nemili raztrgali že 8 volov in enega konja. Kmetje so pozvali oblasti na pomoč.

Westfalci pripovedujejo...

Zanimive posebnosti iz društvenega, nacionalnega, kulturno-prosvetnega in socialnega življenja naših izseljencev

Zopet so prišli med nas naši Westfalci! Tokrat sicer v manjšem številu le deca naših rojakov iz daljnega Porurja in njihovo rojstvo, pa vendar je naše veselje tem večje, da jih lahko pozdravimo v domači sredini ter jim nudimo svojo domovinsko gostoljubnost, pozornost in ljubezen za časa njihovega bivanja med nami. Pred dnevi smo že poročali, da je iz Westfalske dopotovalo 32 izseljenjskih otrok, ki jih je privedla učiteljica gđc. Ažmanova. Z njimi sta pa dopotovala tudi gg. Pavel Bolha, predsednik Jugoslovanske narodne centralne zveze in Ivan Lindič, predsednik Centralne zveze katoliških narodnih društev sv. Barbare.

Zanimanje za naše westfalske rojake, ki je bilo vedno prav živahno, se je razumljivo v vsej naši javnosti stopnjevalo sprito.

Pavel Bolha

Izrednih vojnih dogodkov, ki so zatekli posebej na neposredno tudi vse naše izseljence v zapadnem delu Nemčije. V koliko smo od njih med letom prejeli malo vesti, v toliko razveseljevalje je pripovedovanje obeh zastopnikov naše kolonije, iz katerega posnemamo, da se našim rojakom godi povsem dobro ter so jim v vsakem pogledu zagotovili prav zadovoljivi življenjski predpogoji.

Društveno življenje westfalskih rudarjev se razvija nemoteno v okviru njihovih zvez, v katerih je vključenih preko 80 dobro organiziranih društev, ki pospešujejo

Ivan Lindič

kulturno, prosvetno, socialno in nacionalno delo med našim izseljenjskim življenjem. Prijateljska naklonenost nemških uradnih in privatnih krogov do naših westfalskih rojakov je tudi v teh izrednih časih iskrena ter se očituje na vseh popriških svobodnega narodnega izživljanja naše kolonije v okviru društvenih prireditev ter mnogih socialnih akcij, v katerih nemške ustanove nudijo vodstvu izseljencev vsestransko podporo. Razumljivo je, da so radi vojnih prilik morala društva opustiti mnoge običajne društvene prireditev, ter letos ni bilo toliko priljubljenih vinskih trgovat z harmoniko, pesmijo, plesom in vinskih kapljic; zato pa so naši rojaki istotako slovesno obhajali naše državne in narodne praznike ob vsakokratni številni udeležbi svojih nemških prijateljev in uradnih predstavnikov nemških oblasti. So to prilike, ob katerih se manifestira se prav posebno povezanost izseljencev z jugoslovensko domovino, nič manj pa jugoslovensko-nemški prijateljski odnosaji, za čij vidno izboljšanje imajo nemalo zaslugi naša westfalski izseljenci in njihovi številni nemški prijatelji!

Kulturno delo se nadaljuje nemoteno in se razvija zadovoljivo. Številni pevski odseki marljivo negujejo našo pesem, nič manj niso pridno na delu tamburaški klubi. Pač pa izseljenci želijo izvežbanih pevovodij ter bi kazalo pri nastavitvi novih izseljenjskih učiteljev dati prednost glasbeno usposob. učnim ocom. Gojitev narodne pesmi v zborih je vsekakor važen nacionalno vzgojni pripomoček, ki naj ga nudi izseljenec domovina v izdatni meri. Kajpak da ima med Westfalci tudi harmonika močno zaslanbo ter je ni privedite, na kateri se ne bi oglasil ta priljubljeni »rudarski klavir« kot ga radi imenujejo! Med tamošnjimi harmonikaši imajo prave koncertne mojstre! Sploh odlikuje naše Westfalce prirojena muzikalnost.

Prosvetno delo izvršuje z lepim uspehom izseljenjska učiteljica gđc. Ažmanova, ki z neutrudljivo marljivostjo poučuje številno westfalsko deca. Njeno vzgojno delo jo vodi po vsej obširni koloniji ter se pouk vrši v nemških šolah po završetku nemških šolskih ur. Zanimanje za slovenski pouk je izredno in pri starših in pri deci ter je napredek očigleden. Nemške oblasti so se tudi v tem pogledu izredno naklonjene ter se pouk lahko vrši nemoteno ob odredjenem času, običajno trikrat tedensko od 5. do 7. ure popoldne. Napornost takega vzgojnega dela bo vedel ceniti le tisti, ki pozna naše izseljenjske prilike, saj je kolonija raztresna na velikansko področje ter gre številno naše deca v tisoče. Ena sama učna moč pri najboljši volji ne zmora tako obsežnih vzgojnih nalog ter bi bilo neobhodno potrebno, da se na Westfalsko pošlje vsaj še štiri do šest učiteljev in učiteljic, dobrih prosvetnih delavcev, društvenih organizatorjev, sposobnih za obče nacionalno delo med tamošnjimi rojaki.

Zastopniki naše kolonije, ki se mudijo pri nas, so zelo pohvalno izrazili tudi o občinah socialnih prilikah med westfalskimi rojaki. Zaposlenost je sedaj stoodstotna, mezde so prav zadovoljive. Med tem ko je svojčas bilo število brezposelnih med našimi Westfalci izredno veliko, hodijo sedaj na delo celo vsi upokojenci, ki si z dvojnimi zaslužki lepo izboljšujejo položaj. Gmotno so vsi naši izseljenci dobro preskrbljeni.

Kolonija se je zadnji čas številno ojačila s pritokom iz domovine ter mnogimi izseljenci, ki so prišli tja iz Francije. Večina teh so nekvalificirani delavci iz hrvatskih krajev ter so zaposleni v Essenu in okolici Mühlheima in blizu okrog v raznih opekarah, glazutah in plavžih. Vsi ti novi doseljenci so zadovoljni z delovnimi pogoji ter se zlasti pohvalno izražajo glede nemškega socialnega skrbstva, ki je na višji stopnji nego francosko. V porurski industriji je zaposleno tudi precej naših sezonskih delavcev, ki se niso vrnili v domovino ter so prišli v severozapadno Nemčijo s podeželja. Med vsemi temi je mnogo mladih delavcev, po večini samcev, ki so nastanjeni po samskih domovih! Vsem tem fantom se je v početku tožilo po slovenski kuhinji. Rudniške uprave so v kratkem dovoljile tudi želodčne potrebe novih izseljencev ter organizirale posebne skupne kuhinje, kjer zadovoljujejo slovenski apetit slovenske kuharice. Seveda tu in tam se našim fantom toži po kranjskem močniku, žgancih, kislem zelju in kranjskih klobasah, Hrvatov po njihovih narodnih specialitetah. No, pa tudi tu bo morda odpomoči, saj čujemo, da so jugoslovanske izseljenjske organizacije stavile predloge, da bi se za westfalsko kolonijo in posamezne izseljenjske skupne kuhinje dobile iz domovine dodatne kuhinjske dobrine, ter bi se s pošiljanjem ajdove in koruzne moke, masti, slanine, fižola, repe in zlasti izpopolnil narodni jedilni list naših westfalskih delavcev.

Daj nam danes...

Namesto uvajanja enotne zmesne moke, naj oblast omogoči vsem slojem dober, izdaten vsakdanji kruh

V zadnjem času se v časopisih vedno česče ponavljajo vesti o enotni moki in enotnem kruhu. Zlasti bojazen, da bodo letošnje vremenske neprilike imele zelo neugodne posledice na zadostni donos žetve, upravičujejo bojazen, da pride do realizacije te namere.

Uredba bi imela vsekakor dober namen. Kljub slabšim pogojem zaščiti zadostno prehrano zlasti pasivnih krajev, med katere moramo v tem oziru nedvomno uvrstiti tudi Slovenijo, in ji zagotoviti eno najvažnejših živil — vsakdanji kruh.

Slaba stran takih uredb pa je v večini primerov ta, da odločajo o njih pri zeleni mizi ljudje, ki o pravilni kuhi nimajo pojma; ne pride jim pa na misel, da bi pri teh daljnosežnih ukrepih pritegnili k posvetu najkompetentnejše faktorje — žene iz preprostih slojev, ki jim je zdrav, tečen in izdaten kruh poglavitna prehrana. Morda ni neupravičen občutek marsikaterih roditeljev, da hči, ki je absolvirala fine kuharske tečaje, zna »packati« vse mogoče, ne zna pa skuhati dobrih žgancev in speči dobrega kruha.

V zvezi z ugotovitvami o enotni moki in enotnem kruhu se pojavljajo glasovi, da bo beli moki primestna koruzna moka. Koruzni kruh je zdrav, tečen in izdaten, mnogo slastnejši od belega, a samo, če je pravilno pripravljen. Koruzna moka potrebuje čisto drugo pripravo ko bela; ne napoji se tako lahko. Če jo primestaš beli moki in zgnetiš kot običajno, je prvi dan kruh še kolikor toliko rahel, kasneje pa postane jako suh in povzroča želodčne težave. V mestih, kjer mnogo ljudi kupuje kruh v pekarnah, bi tega ne občutili tako; mnogo slabše bi pa bilo na podeželju, kjer pripravljajo kruh povečini doma in zlasti pri sedanjih draginji kuriva za več dni.

»Rimsko« stavbo uničujejo

Poslednje preostanke znamenitega »rimskega« zidu v Vegovi ulici razkopavajo. Pred njim se že videti novo kamenito ograjo, spredaj pa edine »trdnje« ostanke iz starih časov

Ljubljana, 26. julija

Hitro po prevratu, ko smo se osvobodili, nas je zagrabilo neko čudno veselje, restavrirati in konzervirati vse, kar naj bi spominjalo na Rimljane in Kelte, ki so pred tisoč leti gospodovali v naših krajih. Tako smo to gorčo vno pritrili tako daleč, da smo v vsakem kamnu, ki mu je z ob časa zapustili sledove, stutili arheološko svetinjo. Še več: vsako staro zidovje, ki so ga ob svojem času pozabili podreti, smo skrbno spet dozdali in ga razkazovali za preostanek rimskega stavbarstva. Tako staro svetinjo smo mnogo let videli padajočim zidu v Vegovi ulici ob stavbišče nekdanjega Knežjega dvorca. Zidovje je bilo povsem razrušeno in je služilo edinole za skrivališče otročjem, ki so se preganjali na praznem stavbišču zadaj za njim. Zidovje, ki je bilo celo v temeljih prav slabo, so večkrat krpali, utrjevali z betonom in na vrhu celo z betonskimi kvadri markirali pravo rimsko obzidje. Za de-

Vse nemške državne in socialnopolitične oblasti ter ustanove kažejo najširše razumevanje za potrebe naših ljudi ter olajšujejo delo naših izseljenjskih organizacij v vsakem pogledu. Zlasti so se izkazali v mnogih primerih strokovna organizacija »Arbeitsfront« in socialna ustanova NSV (Nationalsozialistische Volkswohlfahrt), ter so upoštevale želje naših izseljencev mnogokrat istotako kot domačinom.

Na osnovi sporazuma o transferu delavskih zaslužkov od 1. 7. t. l. bodo v bodoče naši izseljenci lahko pošiljali svojim rodbinam v domovino do Mk. 60. mesečno kar je važna pridobitev za delavce v Nemčiji ter je dokaz razumevanja nemških mero-dajnih činilcev za socialne potrebe jugoslovanskih delovnih sil, ki so zaposlene v Nemčiji.

Mnogo zaslug za tako uspešno sodelovanje naših izseljenjskih organizacij z nemškimi ustanovami ima brez dvoma tudi spretno vodstvo obeh westfalskih izseljenjskih zvez pod predsedstvom gg. Pavla Bolhe in Ivana Lindiča, ki že dalje časa delujeta složno roko v roki. Strnjnost izseljenjskih vrst, ki so bile mnogo let podeljene v dva česta si zelo sovražna tabora, prav toplo pozdravljamo, saj dokazuje, da naši izseljenci uvidevajo v teh resnih časih potrebo skupnega nastopanja, kar jim le večja ugled v gostinski državi. Skupni nastop obeh izseljenjskih skupin se kaže pri vsem delu ter se je te dni manifestiral tudi ob priliki razni hobiskov ki sta jih oba predsednika absolvirala za dobro izseljen-ec pri raznih slovenskih izseljenjskih organizacijah in uglednih osebnosti. Iz njuni-ih izčrpnih razgovorov z mnogimi mero-dajnimi faktorji je posneti, da nas vse združuje želja podpreti skupno naše izseljen-ec, kar bo tem uspešnejše, čim jačja bo izseljenjska skupna akcija v domovini.

Oba voditelja westfalskih izseljencev sta v petek obiskala tudi nemškega konzula v Ljubljani G. Broscha, kateremu sta se zahvalila za pozornost in podporo konzulatu v zadevah naših sezonskih delavcev in zadovoljive rešitve mnogih vprašanj, ki se tičejo naših izseljencev v Nemčiji. G. konzul je ljubeznivo obljubil, da bo že z ozil-rom na prijateljske jugoslovensko-nemške odnose tudi v bodoče prav rad ustregel po možnosti željam in potrebam naših izseljencev, zlasti tudi jugoslovanske vest-falske kolonije.

Pri nas pečemo že od nekdanj zmesni kruh in to kar v pečici ognjišča. Koruzno moko je treba najprvo popariti z vrelo vodo, nato ohladiti in šele potem primestati krušne moke kvasu. Tudi ne sme biti testo tako trdo kakor od belega kruha. Naj sledi, kako ga pripravljam jaz:

60 dkg koruzne moke poparim z vrelo vodo od dobrih 3 l (odvisno je od tega, kako suha je moka), to med ohlajanjem večkrat premešam. Ko je čisto hladna, primestam poldrugo velnico ajdove in prav toliko ržene moke in pustim nekaj časa stati, da se tudi ti dve moki dobro napojita. Šele potem pridam 2 kg do 2 in pol kg krušne moke (št. 5), vzhajam kvas iz 8 dkg in poldrugo do 2 pesti soli (po okusu). V vročih poletnih dneh pridenem malo olja ali žlico masti, da se ne pokvari. V peharje testo stresam iz sklade, ker ne sme biti trdo. Vzhaja hitro. Pečak iz pločevine s sitom posujem z moko, prevrnem nanj testo in pečem kake pet četrti ure. Ako pa denes malo tega testa — za 2 prsta visoko — v namažano ponev in posipješ zgoraj s sirom (skuto), pomešano z malo smetane in enim ali dvema jajčkom ter malo sladkorja, imaš tudi izvrstno pecivo, ki ga zmoredš tudi v teh dragih časih.

Da je tako pripravljen kruh še po več dneh rahel in okusen, bo gotovo radevolje potrdilo tudi uredništvo, ki sem mu ga prinesla pokusiti.

Zato naj bi eventualna naredba upoštevala tudi način priprave kruha; boljši od mešanja koruzne moke z belo bi bil obvezen nakup odmerjene količine koruzne moke k odmerjeni količini bele; saj so koruzni žganci in koruzna polenta slastna jed, ki služi številnim družinam za večerjo, pa tudi za zajtrk.

Gospodinja

Tam, kjer pivo vre na dan Gostilničarji kamniškega okraja so si ogledali naprave Unionske pivovarne v Ljubljani

Poletna vročina in pivo sta skoraj nerazdružljiva pojma. Vsekakor je pivovarstvo pri nas že dolgo zelo pomembna stroka živilske industrije in prav je, da vsaj od časa do časa opozorimo na to ali ono našo pivovarno ter seznanimo javnost z njenim obratovanjem stvarno s pomočjo številčk. — Ob vročem poletnem dnevu se zdi ogled pivovarne še zanimivejši. — Zato se je tudi zbralo te dni pri ogledu pivovarne »Union« v Ljubljani okrog 100 gostilničarjev Združenja gostinskih podjetij kamniškega okraja s predsednikom Cerarjem na čelu. — Vode posameznih oddelkov so jim ljubeznivo razkazali vse oddelke.

V tej veliki pivovarni lahko zasledujemo nastanek piva od ječmenovega zrna ter vso njegovo pot do kleti in točilnice; pivovarna ima vse oddelke ter si tudi sladi pripravila sama. — Če vemo, da njena kapaciteta znaša okrog 200.000 hl, pač lahko presodimo, kako velik obrat je to. Pivovarna pa ima zato vedno lahko dovolj uležanega piva v svojih kletah, da more odjemalcem vselej ustreči z dobrim in zdravim blagom. Pivo mora namreč ležati v kletah najmanj 3 mesece. Unionska pivovarna more imeti v kletah do 50.000 hl piva.

Ekskurzisti, ki pridejo prvič v tako velik obrat, so zelo presenečeni nad njegovo obsežnostjo, mehanizacijo in organizacijo. Ze sladarna sama na sebi je tovarna zase, čeprav je funkcionalno povezana z drugimi obrati. Obratuje navadno čez zimo, od oktobra do februarja; to je čas kampanje sladarn, ko predelujejo ječmen nove žetve. Unionska pivovarna lahko izdela na leto 300 vagonov slada. Ječmen dobiva iz Srema, Banata in Češke. Ječmen najprej namakajo v velikih kovinskih kadeh, nakar pride v takozvano kalilnico, velike bobne, ki jih je 20 in ki drže po ¼ vagona ječmena. V bobnih ječmen vzklije, nakar ga spravijo v zgornjo sušilnico, kjer je razgrnjen na posebnih mrežastih tleh, ki puščajajo topli zrak. V drugi sušilnici se slad končno razvije ter je pripravljen za kuhanje piva.

Iz sladarn drži cev v varilnico in tja potiska slad stisnjeni zrak. Varilnica je kuhinja piva ali nekakšna alkimistična kuhinja, kjer izdelujejo »tekoče zlato«. Kuhanje piva je pa tudi v resnici umetnost, ki je še celo nekaj več kakor zgolj gastronomija. Že o sami varilnici bi lahko napisali obirno reportažo. — Prostor se deli v dva dela; ozadje je vzvišeno. — Tam vidimo dve veliki kadi — imenujejo jih ponve, pokriti kupolasti, ki le delno štrlija iz tal. — Tudi v srednjem delu sta dve podobni ponvi. — Imenujmo jih po vrsti njihove uporabe: drozgalna kad, drozgalna ponev, precejvalna kad in pivinska ponev. V drozgalno kad pride slad najprej, kjer ga prirede za kuhanje v drozgalni ponvi. Od tam se pretaka v precejvalno kad. Končno steče tekočina v pivinsko ponev, kjer ji primestajo hmelja. Za eno kuhno potrebujejo okrog 4.500 kg slada. Hmelja pa potrebujejo 60 kg. Na dan lahko skuhaajo tri »varke«, tako, da znaša dnevna produkcija približno 650 hektolitrov.

Ta tekočina še ni pivo, temveč pivlna, ki potem teče v vrelni kadi, kjer se dodaje pivski kvas. Pri tem procesu se spremeni 65–70% sladkorja po vrenju v alkohol. Preden pa tekočina steče v vrelni kadi, se mora ohladiti odnosno prezračiti do določene toplote v hladilniku. V velikih, plitvih pločevinastih posodah se tekočina hladi nekaj ur, nakar odteče v vrelni kadi v nižje prostore v vrelnico, kjer je že precej hladno. Velike pivovarne imajo velike vrelnice. Tako ima Unionska pivovarna 10 velikih kadi po 310 hl, 6 po 240 hl, 10 po 80 hl, 5 po 200 hl, 7 po 100 hl itd., itd. Šele ko tekočina prevre v vrelni kadi, jo smemo imenovati pivo, vendar proces vretja še vedno ni končan, zato mora pivo zoreti v kletih 3 mesece. Pivo leži v lesenih sodih, betonskih kadeh, ki drže do 600 hl, kovinskih majhnih tankih, ki drže po 330 do 420 hl, v lesenih posodah, ki drže po 25 do 100 hl, vse skupaj pa okrog 50.000 hl. To bi bila že prava poplava, če bi se toliko pijače razlilo hkrati. Zdaj, poletne mesece, se je »razlilec« okrog 10.000 hl na mesece.

Preden je pivo zrelo za konzum traja celotni proces od ječmena do piva najmanj 6 mesecev. Iz tega vidika se morajo ocenjevati težave industrije piva.

Brez mehaniziranega obrata v točilnici (kjer natakajo pivo v sode) in v stekleničnici (kjer ga točijo v steklenice), bi ne bilo tako lahko spraviti toliko piva v promet. Tako pa teče pivo takorekoč po tekočem traku iz kleti v točilnico, kjer polnilni stroji (avtomati) polnijo posode tako hitro, da pivovarna lahko vrže na trg v enem samem dnevu okrog 1.000 hl piva. Dosegla je pa že rekord 1.200 hl. V stekleničnici so zaposlene ženske, v točilnici pa moški. V stekleničnici se steklenice čistijo s pomočjo avtomatskih naprav in posebno izvežbane delavke preizkusijo sleherni steklenico, ali ni morda v nji ostal vonj po petroleju ali kakšni drugi tekočini. V točilnici pa sodar pazljivo pregleduje sode, čeprav so bili prej že preizkušeni v takozvani smolarni. — V smolarni umije umivalni stroj po 240 sodčkov na uro. Umiti sodčki romajo po tekočem traku k drugemu stroju, ki jih znova, osmoli ter desinficira. Osmoljene sodčke preizkusijo v vodi, ali drže; potapljaajo jih napolnjene z zrakom ter hermetično zaprte.

To so glavni obrati pivovarne. Duša vsega obrata pa je strojnica s kurilnico ter električno centralo. Pri sedanjem konzumu ta centrala, ki bi lahko napajala z električno energijo manjše mesto, producira na mesec okrog 60.000 kWh toka. Imajo tri parne kotle različne kapacitete. Parni stroji proizvajajo po 550, 250 in 180 KS energije. Centrala ima 4 generatorje. Omeniti je treba, da ima pivovarna tudi kompletno hladilno napravo. K obratu spada še cela vrsta delavnic, sodarska, mizararska, mehanizirana itd. Razumljivo je, da ima pivovarna precej velik vzhvalni park z 10 tovarnimi avtomobili in številnimi drugimi vozovi. Zanimalo Vas bo, da ima pivovarna tudi svoj vodovod ter da uporablja mehko in trdo vodo. Po vodovodu pritoka izpod šišenskega hriba mehka voda, ki jo uporabljajo za kuhanje piva. Razen tega imajo še dva vodnjaka s trdo vodo; eden je vedno v rezervi za hlajenje, kondenzatorje, čiščenje in vse druge namene.

Ko si ogledaš vse to, kar smo le bežno naštel, začneš gledati na pivo kot produkt posebne umetnosti, ki se je razvila v stoletjih do sedanjih tehničnih izpopolnitve ter racionalizacije, tako da se človek lahko ponaša, da je ustvaril pivo ter začel konkurirati samemu bogu, ki nam je vilo dal...

50 različnih modelov dvokoles

SI LAHKO BREZOBVEZNO OGLEDATE PRI

IGN.VOK LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Davorinu Tancarju V spomin

Jesenice, julija.

Med nami ni več našega g. Davorina Tancarja, značajnega moža in zaslužnega javnega delavca. Njegova zadnja pot pred dnevi je zgornjo izpričala, kako so Jeseničani znali ceniti zasluge, s katerimi si je pokojnik postavil najlepši spomenik v zgodovini jeseniškega mesta. Na zadnji

poti so ga spremljali Sokoli z zodbo, združeni pevski zbori in množica prijateljev, tovaršev in znancev.

G. Davorin Tancar je lani na sv. Martina dan obhajal čil in zdrav svoj 70. rojstni dan. Temu lepemu življenjskemu prazniku, uglednega jesniškega meščana, gostilničarja in posetnika so tudi naši časopisi posvetili pozornost, saj je bila življenjska pot Davorina Tancarja polna požrtvovalnega dela, ki mu je prineslo vrsto uspehov.

Rodil se je rajnki 11. novembra l. 1869. kot plavžarjev-rudarjev sin. Niso bila bila postlana z rožicami malemu Davorinu, ko je obiskoval ljudsko šolo in pozneje orglarsko. V hudih razmerah se je potem preživljal kot organist in kot poštni sel. Leta so tekla in Davorinov udelež v javnosti je rasel. Že ga srečamo kot pevovodjo pri Sokolu leta 1908. Ustanovil je še danes najboljši jeseniško pevsko društvo »Savo« in bil pevovodja pevskega društva »Stola«. Zelo mnogo je deloval na prosvetnem področju.

S svojo življenjsko družico Ivano si je postavil lep dom ter si uredil znano restavracijo. Kot vsekoli napreden mož je deloval pri Sokolu in Opeševalnem društvu, bil nekaj časa občinski odbornik, ustanovil je Gostilniško zadrugo in jo tudi vodil, prav tako je bil eden izmed ustanoviteljev Društva hišnih posestnikov.

V tihi žalosti se pridružujemo njegovi hudo prizadeti družini, Davorinu Tancarju naj bo ohranjen časten spomin!

Utopljenka v Savi

Krško, 27. julija

Včeraj popoldne so kopalci blizu kopalnice v Krškem zapazili v Savi utoplenko. Truplo je potegnil iz vode g. Sternecki. Poklicani orožniki so takoj odredili prevoz v mrtvašnico na mestnem pokopališču in po kratkih poizvedbah ugotovili, da je ponesrečenka vdova Jožefina Lipovska, užitarica iz Sevnice. Stela je 78 let. Ženica se je v četrtek zvečer vracala iz vinograde, pa ji je, kakor vse kaže, na obrežju Save spodrsnilo in je tako precej globoko z obrežja padla v Savo ter utonila. Že v četrtek in včeraj v petek dopoldne so jo zamaž iskali ob obrežju Save. Njeni svojci v Sevnici so bili o žalostni najdbi takoj obveščeni.

Zopet zmaga na NSU 350 ccm!

Znani slovenski dirkač Janez Šiška je dosegel pri gorski dirki na Jezersko z NSU 350 ccm kot prvi najboljši čas dneva!

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Gospodarstvo

Nove smeri naše zunanje trgovine

Kakor smo že omenili, se je struktura naše zunanje trgovine v mesecu juniju precej spremenila, kar je posledica vojnih dogodkov, zlasti razširjenja vojne na Sredozemsko morje, s čimer nam je bila zaprta pot v prekomorske države. V statistiki nam se trgovine s posameznimi državami v mesecu juniju se kažejo le spremembe, seveda le deloma, saj se je vojno stanje v sredozemskem morju pričelo šele 11. junija.

Naš izvoz v Italijo, ki je znašal v maju 96,5 milijona din, je v juniju padel na 32,5 milijona din (lani 34,6), kar pa je prehodni pojav in je brez dvoma le posledica zastojanja medsebojne trgovine v prvem tednu vojne. Pričakovati je, da bo že statistika za tekoči mesec pokazala znatno povečanje našega izvoza v Italijo.

Naš izvoz v Nemčijo je bil tudi v juniju znatno večji nego je bil lani in je znašal 186,9 milijona din nasproti 116,3 milijona din v lanskem juniju. Prav tako je bil znaten izvoz v Češko-Moravsko, ki je znašal na 78,6 milijona din (lani 45,9).

Skoro docela se je ustavil izvoz v Anglijo, ki je bil že v maju slab in je znašal v tem mesecu le 25,5 milijona din, v juniju pa je zdrknil navzdol na 6,3 milijona din (lani 44,0). Tudi v države, ki jih je zasledila Nemčija, je bil v juniju naš izvoz zelo majhen. Tako smo izvozili v Belgijo za 1,0 milijona din (lani za 49,3), v Nizozemsko pa za 1,3 milijona din (lani za 5,7), izvoz v Dansko pa je bil nekoliko večji in je znašal 5,2 milijona din (lani 2,0). V Zedinjene države smo v juniju izvozili le za 3,6 milijona din (lani za 4,2), v Argentino pa sploh nismo izvozili nič (lani 4,7), prav tako je docela miroval izvoz v Britsko Indijo (lani 1,7).

Naš izvoz v Francijo kamor smo v maju izvozili za 17,2 milijona din, je v juniju znašal le še 4,4 milijona din blaga (vse to blago je bilo najbrž odposlano že v prvi desetini junija).

Povečal pa se je v juniju izvoz v Madžarsko na 59,2 (lani 37,1), v Švico na 13,2 (8,8), v Švedsko na 19,4 (5,7) in v Slovaško na 19,5 milijona din (0,1).

Tudi statistika uvoza v mesecu juniju nam kaže večje spremembe, čeprav je v prvi četrtini meseca prispelo še precej blaga iz prekomorskih držav. Iz Nemčije smo v juniju uvozili za 119,5 milijona din blaga (lani za 203,8). Kakor pri izvozu opazujemo tudi pri uvozu trenoten zastoj prometa z Italijo. Naš uvoz v Italijo, ki je znašal v maju 66,8 milijona din, je v juniju popustil na 39,4 milijona din (lani 46,8). Znatno je bil v juniju naš uvoz iz Rumunije, ki se je povzpela na 41,9 milijona din (lani 12,2). Naš uvoz iz Zedinjenih držav, je dosegel še 41,3 milijona din (27,7). Nadalje je omenili, da smo v juniju uvozili iz Češko-Moravske za 30,7 milijona din blaga (23,3) in iz Argentine za 17,2 milijona din (5,3) in iz Bolgarije za 9,5 milijona din (0,5).

Naša trgovina z najvažnejšimi državami v prvem polletju

Statistika naše zunanje trgovine s posameznimi državami v prvem polletju nam kaže, da je šlo letos 42,5% vsega našega izvoza v Nemčijo in Češko-Moravsko, v Italijo pa 14%, tako da odpade na ti dve državi 56,5% vsega našega izvoza.

Naša trgovina z Nemčijo

Gibanje naše trgovine z Nemčijo je bilo v prvem letošnjem polletju v primeri s prvim polletjem zadnjih treh let naslednje (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	saldo
prvo pol. 1938	844,9	1059,0	-214,1
prvo pol. 1939	649,8	1114,9	-465,1
prvo pol. 1940	1245,2	1409,9	-164,7

V prvem polletju je naša trgovina z Nemčijo običajno pasivna, ker pade izvoz na sezona v drugo polletje. Pasivnost pa je bila letos manjša nego v zadnjih dveh letih. Naš izvoz v Nemčijo se je v primeri z lanskim letom skoro podvojil, povečal pa se je tudi naš uvoz iz Nemčije.

Pasivni trgovini z Nemčijo stoji nasproti aktivna trgovina s češkomoravskim pro-

tektoratom, ki se je v prvem polletju zadnjih dveh let razvijala takole (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	saldo
prvo pol. 1939	304,9	171,4	+133,5
prvo pol. 1940	392,0	141,0	+251,0

Naš izvoz v Češkomoravsko, ki je bil že lani zelo znan, se je letos nadalje dvignil, manjši pa je bil uvoz. Zato je pasivnost naše trgovine v s Češkomoravsko narasla letos na četrto milijardo din. Ta pasivnost pa se je v plačilnem prometu v glavnem izravnila z drugimi plačili naše države v Češkomoravsko. Za bodoče je urejeno tako, da se bo prekomerni saldo v kliringu s Češkomoravsko lahko izravnaval s prenosom na jugoslovensko-nemški klirng.

Znatno povečan obseg trgovine z Italijo

V izredni meri se je letos povečal obseg naše trgovine z Italijo, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	saldo
prvo pol. 1938	171,3	205,6	-34,3
prvo pol. 1939	240,8	297,0	-56,2
prvo pol. 1940	539,4	438,7	+100,7

Naš izvoz v Italijo je bil letos za skoro 300 milijonov din ali za 122% večji nego lani in za 215% večji nego v prvem polletju leta 1938. Občutno se je povečal tudi naš uvoz iz Italije, vendar ne v takem obsegu kakor izvoz, tako da smo letos za beležili v prometu z Italijo za preko 100 milijonov din aktivno trgovinsko bilanco.

Znatno izvoz v Francijo

Medtem ko je bil lani naš izvoz v Francijo razmeroma majhen, je Francija letos na podlagi trgovinskega sporazuma, sklenjenega v decembru lanskega leta, v polni meri izkoristila možnosti, ki jih daje ta sporazum glede vnovčenja blokiranih terjatev francoskih obligacionarjev z uvozom jugoslovanskega blaga. V prvem polletju zadnjih dveh let se je naša trgovina s Francijo gibala takole (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	saldo
prvo pol. 1938	38,5	68,4	-29,9
prvo pol. 1939	58,7	68,0	-9,3
prvo pol. 1940	522,3	20,1	+502,2

Izrednemu povečanju izvoza v Francijo ne stoji nasproti ustrežajoče povečanje uvoza francoskega blaga, ki je celo padel na malenkostni znesek 20 milijonov dinarjev.

Zmanjšanje obseg trgovine z Anglijo

Naslednja tabela nam kaže, da se je v letošnjem letu naš izvoz v Anglijo ponovno skrčil, prav tako pa je nazadovl tudi uvoz (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	saldo
prvo pol. 1938	332,9	264,3	+68,6
prvo pol. 1939	189,3	152,1	+37,2
prvo pol. 1940	157,2	104,1	+53,1

Navzlic zmanjšanemu izvozu pa smo imeli z Anglijo še za 53 milijonov din aktivno trgovinsko bilanco.

Ostale države

Od ostalih držav je omeniti predvsem Madžarsko, kamor se je letos naš izvoz povečal na 218,4 milijona din nasproti 154,1 in 86,6 milijona din v prvem polletju prejšnjih dveh let. Uvoz pa je znašal le 99,8 milijona din (lani 92,5, predl. 114,2) tako da smo imeli letos z Madžarsko za 118,6 milijona din aktivno bilanco.

Občutno je narasel tudi naš izvoz v Švico, namreč na 102,9 milijona din (lani 48,1) pri skoraj nespremenjenem izvozu 39,3 milijona din (38,3).

Ceprav se nimamo s Španijo urejenih trgovinskih odnosov, je Španija prišla letos med najvažnejše države našega izvoza na 8. mesto. Izvoz v Španijo je dosegel vrednost 73,9 milijona din (lani 0) pri uvozu, ki je znašal le 0,6 milijona din (0,01).

Nadalje smo izvozili v Slovaško za 61,6 milijona din (lani za 0,06), v Nizozemsko za 60,2 (58,3), v Švedsko za 47,8 (30,7), v Grčijo za 44,8 (59,9) in v USA za 37,7 milijona din (129,0).

Znatnejši uvoz pa smo imeli še iz Argentine za 104,4 milijona din (lani 39,6), iz Grčije za 40,4 (18,0) in iz Brazilije za 38,3 milijona din (24,4).

Cene svinjam in vprašanje krme

Dne 23. t. m. je bila v direkciji za zunanjo trgovino konferenca, ki se je bavila z vprašanjem živinskih cen, posebno pa s cenami za svinje. Potek konference je pokazal, da gre za komplicirano vprašanje, ki se ne da rešiti z delnimi ukrepi, temveč samo s koordiniranimi ukrepi na raznih področjih. Tudi se cena živine ne da tako regulirati, kakor na primer cena pšenice, kjer lahko prizad odkupi ves presežek letine po kakovosti prodanega blaga. Za živino ni mogoče predpisati minimalnih cen in se to zavedni ukrepi lahko nanašajo le na pravilno reguliranje ponudbe in povpraševanja. Kar se tiče svinj, kjer so trenutno težave najobčutnejše, je treba predvsem urediti proizvodnjo pitanih svinj, tako da bo dovoz pitanih svinj približno enak in zadovoljen v vsakem letnem času. Strokovnjaki so mnenja, da obstoja nevarnost, da v oktobru, novembru in decembru ne bo pri nas dovolj blaga na trgu, ker v njih dozori za klanje one svinje, ki so jih pričeli pitati v aprilu, maju in juniju. Zaradi težkosti s koruzo odn. velikega pomanjkanja koruze na trgu in visokih cen so mnogi proizvajalci pitanih svinj v teh mesecih opustili pitanje in so svinje, ki so jih že pričeli pitati, zopet poslali na pašo.

Vzporedno je treba urediti tudi razmere v izvozi klavniški in mesni industriji. Trenutno so precejšnje težkoče za prodajo svinjskega mesa v inozemstvu in so hladilnice izvoznih klavnin napolnjene z mesom. Tudi uvedba treh brezmesnih dni je povzročila oslabitev cene mesu na domačem trgu. Zaradi tega se je pojavil predlog, da bi se tudi v brezmesnih dneh dovolila prodaja svinjskega mesa kar je potrebno tudi zaradi tega, da se obdrži na dosedanj višini izvoz masti in slanice. Če se bo v hladilnicah sprito slabega domačega konzuma in težkoč pri izvozu mesa kopičilo ne prodano meso, mesna industrija ne bo mogla v dosedanjem obsegu izvajati masti in obdržati sedanje obratovanje, kar bo moralo končno vplivati tudi na cene.

Znatno povišanje poštne tarife za časopise

Z odlokom ministra za pošto, telegraf in telefon je povišana poštna tarifa za odpremo novin in časopisov, ki velja od 1. avgusta t. l. naprej. Povišanje znaša 100%, za priloge pa 150%. Poština za novine in časopise znaša od sedaj za izvoz: 1) za posamezno adresirani izvoz v težji do 110 gr teže 10 par (doslej 5 par), 2) za vsak izvoz v težji od 111 do 200 gr. 20 par (doslej 10 par), za vsak izvoz od 201 do 300 gr. 30 par (doslej 15 par), za vsak izvoz od 301 do 400 gr 40 par (doslej 20 par), za vsak izvoz od 401 do 500 gr 50 par (doslej 25 par);

2) za neadresirane izvoze, ki se pošljejo v svežnjih pod enim naslovom, znaša poština za vsak izvoz do 110 gr. 4 pare (doslej 2 pari), za vsak izvoz od 200 gr. 8 par (doslej 4 pare), za vsak izvoz od 300 gr. 12 par (doslej 6 par), za vsak izvoz do

400 gr. 16 par (doslej 8 par), za vsak izvoz do 500 gr. 20 par (doslej 10 par). 3) poština za vračanje izvodov, ki jih preprodajalci niso prodali, znaša za vsak izvoz do 100 gr. teže 4 pare (doslej 2 pari) in za vsakih nadaljnjih 100 gr. teže po 4 pare (doslej 2 pari).

Največja dopustna teža posameznega izvoza ostane 500 gr. Paketi z neadresiranimi novimi in časopisi, ki jih pošiljajo uredništva ali jih vračajo preprodajalci, ne smejo biti težji kakor 10 kg.

Za priloge, ki se ne nanašajo na dotični časopis (reklamne priloge) se plača za vsakih 100 izvodov ali del tega števila 5 din (doslej 2 din) pri čemer teža posamezne priloge ne sme presegati 30 gr.

Rusko trgovinsko predstavništvo v Beogradu

V soboto so prispeli v Beograd člani ruskega trgovinskega predstavništva, ki bo stalno v Beogradu v smislu trgovinske pogodbe med našo državo in Rusijo. Ruski delegati so prispeli preko Sofije. Trgovinsko predstavništvo bo vodil Gregorij Josipovič Vorobjev, njegov stalni namestnik pa bo Valentin Sidorovič Minaičev. Ostali člani predstavništva pa so Ivan Nikolajev, Gerasimov, Aleksander Petrovič Antonšin in Nikolaj Ivanovič Volžankov. Na železniški postaji v Beogradu so pričakovali člani predstavništva poslanik Plotnikov in prvi tajnik poslanstva Patrikejev Poletajev, nadalje ravnatelj direkcije za zunanjo trgovino dr. Bičanič ter zastopniki našega zunanjega ministrstva in posameznih gospodarskih organizacij.

Gospodarske vesti

Pravilnik o hmeljarskih združenjih. — »Službenih novinah« je bil včeraj objavljen pravilnik o hmeljarskih združenjih, ki se morajo na osnovi uredbe o hmelju ustanoviti po vseh hmeljarskih rajonih. Lastniki hmeljskih nasadov so dolžni biti člani teh združenj, ki bodo imeli tudi svojo centralno zvezo.

Pred maksimiranjem cen premoget. — Po izvršenem maksimiranju cen za drva je urad za kontrolo cen v Beogradu pričel proučevati stroške proizvodnje premogeta in njegove distribucije. V najkrajšem času je pričakovati, da bo objavljena tudi naredba o maksimalnih cenah za vse vrste premogeta v naši državi.

Maksimalne cene za drva. Odločba urada za kontrolo cen o maksimalnih cenah za drva je sedaj objavljena tudi v »Službenem listu« št. 60 od 27. t. m.

Uredba o oljarih. Iz Beograda poročajo, da je definitivno dosežen sporazum glede uredbe o oljarih, ki se dalj časa proučuje. Na merodajnih mestih je prišlo glede te uredbe do soglasja in je pričakovati, da bo v kratkem objavljena.

Pomanjkanje koruze. Kraljevska banka uprava sporoča vsem zainteresiranim, ki se obračajo na njo s prošnjo, naj bi jim dobavila koruzo, da koruze nima na razpolago. Pričakovati pa je, da bo sedanje pomanjkanje kmalu popustilo in bo koruza zopet na razpolago.

Vozniška taksa od rekviriranih avtomobilov. Zbornica za TOI v Ljubljani je na svojo predstavko, poslano ministrstvu financ zaradi opisa vozninske takse za rekvirirane avtomobile, prejela od dravske finančne direkcije obvestilo, da je ministrstvo financ, odd. za davke pod številko 41799/III z dne 5. julija t. l. izdalo pojasnilo naslednje vsebine: Na vprašanje tamojšnje Zbornice za TOI od 29. junija t. l. glede oprostitve takse iz tarifne številke 101 zakona o takсах na avtomobile, ki so rekvirirani za vojaške svrhe, je zbornici sporočiti naslednje: S tem, da so avtomobili odvzeti za vojaške svrhe, je lastnikom avtomobilov odnosedno davčnim zavezancem onemogočeno, da bi osebno razpolagali s temi rekviriranimi avtomobili v dobi trajanja rekvizicije. S tem je tudi odpadla možnost konkurence državnim železnicam od strani privatnih oseb z dotičnimi avtomobili, zaradi česar preneha tudi pravica države, da pobere vozninsko takso za čas trajanja teh okoliščin, izzvanj iz rekvizicije avtomobila. Na osnovi dokumentirane pismene vloge vsakega zainteresiranega taksnega zavezanca, čigar avtomobil je rekviriran, se bo ustavila izterjava celotne ali delne takse v razmerju, kolikor je bilo avtomobilov rekviriranih od skupnega števila, ki je služila za odmero takse. Ko preneha rekvizicija in bo avtomobil vrnjen lastniku na svobodno razpolaganje, se bo odpisal del ustrežajoče takse za ves čas trajanja rekvizicije v razmerju števila rekviriranih avtomobilov nasproti številu avtomobilov, ki je služilo za odmero vozninske takse. Tak odpis se vrši samo na podlagi naknadno predložene in dokumentirane prošnje zainteresiranega lastnika avtomobila. Gornjeje navodila se bodo držale direkcije tudi pri reševanju eventualnih sporov. O tem so bile obveščene vse davčne uprave na območju dravske finančne direkcije.

Javna dela. Kraljevska banska uprava je razpisala licitacijo za rekonstrukcijo državne ceste št. 51 skloj Tržič od km 9,400 do km 10,900 (proračun 1.340.000 din), nadalje licitacijo za izvršitev regulacijskih del na notranji Muri v odseku Veržej-Sp. Mota med km 75,810 do 75,175 (proračun 446.300 din), licitacijo za gradnjo carinskega oddelka v Libelcih (proračun 346.100 din) in licitacijo za gradnjo cevi za prvo etapo vodovoda za Rajhenburg (proračun 150.000 din).

Radijska razstava na Ppskem jesenskem velesejmu. Lipski jesenski velesejem, ki bo v času od 25. do 29. avgusta 1940, bo razširil svoj dosežanj obseg z razstavo radijskih aparatov, ki bo pokazala razvoj radiofonije in obenem izvozno sposobnost Nemčije. Ta novi oddelek lipskega velesejma prevzema nase nalogo, ki jo je imela v prejšnjih letih velika radijska razstava v Berlinu. Radijska razstava na lipskem velesejmu bo nudila pregled nemške produkcije za leto 1940/41. Zastopane bodo vodilne nemške tvrdke, kakor Telefunken, Lorenz, Blaupunkt, Nora, Seibt, Minerva itd. Razstava aparatov bo še dopolnjena z znatno razstavo posameznih delov in pripomočkov. Nemška radijska industrija bo s to obsežno razstavo nudila pregled celotne proizvodnje radijskih aparatov, kakor tudi nekatere nove konstrukcije in izboljšanja. (—)

Pisarniški stroji in potrebščine na dunajskem jesenskem velesejmu 1940. Bolj kakor kdaj prej, zahteva današnja doba, da se izkoristijo vse razpoložljive sile, in včasih še več, pa je zaradi tega razumljiva potreba, da se ekonomsko porabi in razporedi ravno delovna moč člo-

veka. Pri stremljenju za dosego visoke in največje delovne kapacitete, ki jo zahteva vojna doba in jo bo zahtevala tudi doba po končani vojni zaradi obnove vsega gospodarskega življenja, je treba posvečati posebno pažnjo mehaničnim pomočnim sredstvom. K strojem, ki služijo blagostanju ljudske skupnosti, se prištevajo tudi pisalni stroji, počeni od najmanjših do največjih. Na letošnjem dunajskem jesenskem velesejmu (od 1. do 8. septembra) bodo prikazani in predvajani številni modeli posebno sposobnih nemških pisarniških strojev, uporabljenih v razne namene. Razstava bo prirejena v prostorni dvorani pisalnih strojev v Praterju. Prijave za poset dunajskega jesenskega velesejma 1940 naj se takoj pošljejo na naslov: častni zastopnik dunajskega velesejma za dravsko banovino in banovino Hrvaško dir. Josip Kulhanek, Zagreb, Illica 9, tel. 24-307. (—)

Dobave. II. hidroplanska komanda. Divulje sprejema do 2. avgusta ponudbe za dobavo karbida. Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 12. avgusta ponudbe za dobavo vijakov, matic, platna za čiščenje, žveplene kisline, kisika in disous-plina, smazilne volne in kremena za bencinske jamske svetilke. Direkcija drž. rudnika v Kanknu sprejema do 12. avgusta ponudbe za dobavo ležajev za jamske vozilke. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 16. avgusta ponudbe za dobavo ogljikove in žveplene kisline, salmijaka, lužinskega kamenja, laka, navadne krede, lepila ter lanenega sukanca.

Licitacije. Dne 3. avgusta bo pri direkciji šum v Sarajevu licitacija za prodajo 3.000 ton magneteza. Dne 20. avgusta bo pri vojnosanitnem zavodu v Zemunu licitacija za dobavo emajlirane posode. Dne

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode Pri preobilni želodčni kislini

je treba štirikrat na dan piti po 100—200 g vrele Styria. Voda se najreje segreje, da izhlapi ogljikova kislina. — Piti polagoma!

31. julija bo pri upravi zavoda za izdelavo vojne opreme v Beogradu licitacija za dobavo pocinkanih gumbov ter žebeljev za čevlje, 9. avgusta pa za dobavo gotove vojaške obleke ter raznega suknja. Dne 2. avgusta bo v pisarni referenta inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo vojnega objekta vojašnice »Kralja Aleksandra« v Celju, 12. avgusta za adaptacijo konjušnice v vojašnici »Vojvode Putnika« v Mariboru.

Borze

DEVIZE

Curih. Beograd 10, Pariz 9,80 (bankovci 5,70), London 17,50 (bankovci 13), New York 4,40 (bankovci 4,57), Milan 22,20, Madrid 40, Berlin 175,75 (register marke 50,50).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 27. julija. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 74, za dec. 75,125; koruza: za sept. 61, za dec. 57,625.

Ali bo Roosevelt izvoljen?

Francoski glas o Rooseveltovi kandidaturi

Bivši francoski polslužbeni list »Temps«, ki izhaja sedaj v Clermontu Ferrandu, objavlja uvodnik o tretji Rooseveltovi nominaciji za predsedniškega kandidata. V njem piše med drugim:

Četudi napovedujejo republikanci zelo ostro volilno borbo, se ne zdi, da bi se predajali utvarjem glede izida te borbe. Za Roosevelta ne govorijo le reformistična delavnost, ki je mimo vse svoje smelosti in delnih neuspehov vendar vzbudila široke množice onkraj Atlantika. Še več, on je človek, ki so ga vrgle na površje baš okoliščnosti, ki so tesno povezane s svetovnimi dogodki. On izgleda v očeh Američana istočasno apostol miru, borec za svobodo in demokracijo, iniciator politike vseameriške vzajemnosti, organizator oborožene obrambe varnosti Zedinjenih držav ter nasprotnik sleherne intervencije v vojni, ki pustoši Evropo in druge dele sveta. Evropskim duhovom se zdi, kakor da si vse to med seboj nasprotuje, toda ameriško jav-

no mnenje se temu popolnoma prilagodi.

Roosevelt je uspel s svojimi pravo ameriško mistiko, ki je Zedinjenim državam omogočila, da so mogle zavzeti jasno stališče v moralnem pogledu za demokracijo in proti totalitarnim silam. Četudi se strogo drži nevtiralnosti, vendar objavlja največjo pomoč onim, ki se bore za ohranitev svobode, kar smatrajo naravno navedga sveta za osnovni pogoj svojega obstoja. Vse Rooseveltove morebitne socialne zablude so v ameriškem javnem mnenju stopile v ozadje pred dejstvom, da se je Roosevelt vedno bolj utrjeval v svojem položaju kot človek miru, kot šef države, ki je znala v vseh okoliščinah visoko dvigniti zastavo svobode in demokracije. a obenem kot človek, ki je preprečil, da bi bile Zedinjene države zapletene v vojno, istočasno pa zaradi zavarovanja ameriške varnosti zahteval največje žrtve za oborožitev.

Madžarska reakcija na angleško priznanje češkoslovaške vlade v Londonu

K Churchillovi izjavi v angleškem spodnjem domu, da je angleška vlada priznala češkoslovaško vlado v Londonu, je madžarski vladni organ »Pester Lloyd« napisal daljši komentar, v katerem piše med drugim:

»Ta vest je izzvala na Madžarskem vtis posebne vrste. V normalnih priklakah bi to dejstvo nedvomno izzvalo vznemirjenje v krogih madžarskega naroda, ki si je v 20 letih mogel biti dovolj na čistem glede bistva, pojmov in metod, ki jim je bilo ime »češkoslovaška«. Toda ta češkoslovaška zgodovina je dočkala svoj popolni konec leta 1938 in napaka je mogoče samo enkrat storiti. Kadar pa se napaka ponavlja, se imenuje neumnost. Tolikšno neumnost, ko se karikira načelo o samoodločbi, je bilo mogoče pričakovati samo od angleške državniške sposobnosti. Ne vemo, kako bodo to vlado sprejeli oni narodi, katerih

imena so v sestavi te vlade, ki jo vlada Velike Britanije tako svačeno priznava.

List piše nato o delu Anglije, ki da je bilo vedno na škodo Madžarske. Češkoslovaška, prežgoda preminulo dete Anglije, je prenehala, kakor bo prenehala tudi angleška vloga na kontinentu. Proti komu je sedaj ta gesta naperjena? Proti Nemčiji? Ne zdi se verjetno, da je tudi sam Churchill prepričan o tem, da bi to moglo razburiti tretji rajh. Očitno torej nima angleška vlada drugega namena kakor da se maščuje Madžarski, ki ni nikdar hotela ničesar slišati o kakih angleških jamstvih, temveč je vedno ostala prvi glasnik svojih velikih prijateljev Nemčije in Italije. Pada zato v oči izzivalni značaj te angleške geste, ki jo Madžarska sprejema na znanje brez najmanjšega vznemirjenja, ker ji ne pripisuje nobenega pomena.

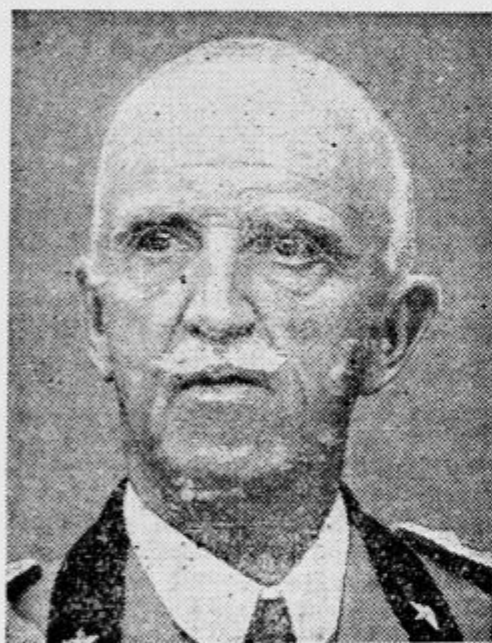
Slika letalskega napada

Ameriški listi objavljajo izpod peresa dopisnika United Press obširen opis nemškega letalskega napada na eno izmed angleških pristanišč na jugovzhodni obali Anglije. Dopisnik Baety pravi, da je ob pričetku napada izgledalo, da bodo nemška letala izvršila množični napad ne samo na to letališče, nego na celo jugovzhodno obalo Anglije. »Ob prvem spopadu angleških in nemških letal sem mislil, da bom doživel največje letalsko bitko, kar se jih je bilo nad Anglijo. Toda že v prvi fazi spopada so se razdelile nemške letalske formacije v pet do šest velikih skupin, ki so se borile z angleškimi letali vsaka na svoj račun. Med seboj se boreča letala so pokrila nebo vse okoli mene, kolikor sem ga mogel videti. Angleška letala so prihajala na značno bojišče od vseh strani in takoj posegla v borbo.

Zanimivo je, kako se je napad pričel. V daljavi nad francosko obalo sem opazil, kako se pojavljala nad obzorjem proga belega dima. Spomnil sem se sličnega pojava na finskem bojišču, ko so prihajala sovjetska letala. Nisem se še dobro zavedel nevarnosti, že so pričeli gmeti angleški protiletalski topovi. V trenutku se je pojavil nad našimi glavami nemški letalec, ki se je bliskovito spustil z višine, kakih 400 m in takoj nato zopet odletel proti francoski obali. Bilo je to izvidniško letalo. Nekaj minut pozneje sem začel mnogo močnejše streljanje angleške protiletalske artilerije na nemška letala, ki so bila visoko pod nebom, kakor male črne pike. Našel sem 6 nemških letal, ki so se skrivali v oblakih. Ko sem jih ponovno opazil, jih je bilo že

40 let vladanja Viktorja Emanuela III.

Jutri proslavlja Italija 40-letnico vladanja svojega kralja. Morda še nikoli noben princ ni zasedel prestola v tako žalostnih okoliščinah v narodu in dinastiji kakor Viktor Emanuel. Dne 29. julija 1900 je bil umorjen v Monzi kralj Umberto I. Tragična novica je dosegla princa Viktorja Emanuela dne 31. julija, ko je na palubi jachte »Vela« potoval s svojo mlado ženo po Jonskem morju. Ko se je v Moskvi vršilo kronanje Nikolaja II. se je bil tam seznanil s črnogorsko kneginjo Jeleno, ki ga je očarala s svojo milino; princ, o katerem so pripovedovali, da se bo poročil iz ljubezni ali pa se sploh ne bo poročil, si je izbral njo za družico izven vseh diplomatskih pogajanj.

Težka je bila naloga, poverjena mladem paru. Italija je preživljala težke dneve. Anarhistična in protimonarhistična mržnja ni priznala niti mrtvim ostankom umorjenega vladarja.

Mladi kralj, si je skušal pridobiti narod s toplo besedo in z zaupanjem. Ko mu je minister Gianturco izročil manifest, sestavljen v vladi, se mu je kralj zahvalil in mu izročil svojega, napisanega z lastno roko. Italija je začutila, da bedi nad njo nova močna osebnost. Tudi v tujini so kmalu začeli občudovati novega italijanskega suverena. Izobražen in preprost kakor je bil, je zmerom našel poleg svojih kraljevskih dolžnosti še dovolj časa, da se je lahko posvečal proučevanju zgodovine in numizmatike (ki ji je posvetil originalno delo v več zvezkih, »Corpus Nummorum italicorum«) in izboljšanju poljedelstva. Njegov ugled med vladarji je raste: l. 1902 so ga zaprosili za razsodnika med Brazilijo in Anglijo, l. 1905. med Anglijo in Portugalsko in pozneje med Francijo in Mehiko. Italijani brez razlik so se naučili spoštovati svojega kralja, ki se je rad izogibal vsem zunanjim manifestacijam, bil v zoru družinskega življenja, modri upravitelj svojega imetja, plemenit in nič manj kakor kraljica naklonjen vsakemu činu kulture in dobrodelnosti. Vzljubili so ga, ko je strašen potres razdejal l. 1908. Messino in Reggio in sta kralj in kraljica vsemu narodu bila vzor požrtvovalnosti.

Bilo je povsem naravno, da je ob izbruhu svetovne vojne, ko je kralj naslovil na svoj narod proklamacije, oblekel uniformo in se odpravil na fronto, vojak med vojaki. Samo belgijski kralj Albert I. je sledil njegovemu zgledu. Vsak dan so videli v prvih vrstah sivi kraljev avtomobil in kraljevo obličje je postalo med vojakov zelo popularno. Vsem je bil vojak, čas kosila ga je našel pogosto v okopih in tedaj je enostavno delil z vojniki njihov krompir s slanino. Državnika in patriota se je izkazal po težkih porazih v svetovni vojni. Lloyd George mu v svojih spominih daje sprječevalo velikega človeka in znana je sodbda nekega francoskega generala: »To je kralj«.

Po končani zmagoviti vojni, do katere je sam toliko doprinesel, je kralj odbil ponujeno mu zlato medaljo borcev in je sprejel le Vojni križ ter se s tem postavil v isto vrsto s tisoči preprostih vojakov. Zdelo se je, da se bo zvil v budno čakanje, pripravljen boriti se z utrujenostjo in depresijo, ki je zavladala v Italiji, ko je po končani vojni zdrvela v anarhistični kaos.

Ko je prišlo l. 1922 do revolucije, Viktor Emanuel ni maral podpisati dekreta obrednega stanja, ki ga je predsednik vlade Facto hotel objaviti, in je poveril Benitu Mussoliniju nalogo, naj sestavi novo vlado.

Kralj je novemu režimu poklonil svoje zaupanje in svojo polno lojalnost. Po zmagoviti vojni v Afriki, ga je ves narod s radostjo okronal z novim naslovom cesar in kralj. V začetku vojne l. 1939. je kralj znova postal vojak, v 70. letu svojega življenja. To je četrti vojna, ki jo vodi Italija pod njegovo vlado. — Libiji je sledila svetovna vojna, potem Abesinija — vojne, ki so vse prinesle uspeh italijanskemu narodu, Viktorju Emanuelu pa ime »zmagoslavni kralj«.

Domače vesti

Deset zapovedi za pešce

1. Cesta je za vojni promet! Če ni hodnika, hodi zmerom po skrajnem desnem robu v smeri hoje!
2. Če hočeš prečkati cesto, stopaj zmerom pravokotno po najkrajši progi, nikoli pa poševno ali celo tako, da bi ti vozila prihajala za hrbtom.
3. Ne postavljaj se na sredo ceste in ne razgovarjaj se tam s prijatelji.
4. Preden prečkati cesto, pogledaj zmerom prej na levo in še na desno. Če ni vozila v bližini, stopi hitro na drugo stran!
5. Ne prečkaj ceste tik za vozilom, ki zapira razgled na nasprotno stran. Bolje je malo počakati in ostati živ in zdrav.
6. Ne skači s tramvaja! Ne izstopaj, dokler nisi prepričan, da ne prihaja voz, ki te lahko zadene, če hoče tramvaj prehiteti.
7. Motorna vozila vozijo naglo in zato imajo cesto. Pomisli, da s hitrostjo 30 km na uro prevozi avtomobil ali motocikel v petih sekundah 41 metrov, medtem ko ti v tem času prehodiš komaj pet metrov. Misli na to, kadar koli hočeš čez cesto.
8. Cesta ni igrišče. Otroci naj se igrajo na vrtu ali dvorišču.
9. Ne obešaj se na vozila! Otroci, ne obešajte se na tramvaj, avtomobile ali druga vozila.
10. Zmerom kadar si na cesti, se zavedaj, da nesreča nikoli ne počiva.

Grobnice in spomenike kamnoseška stavbna dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseško kiparsko podjetje

Franjo Kunovar
pokopališče Sv. Križ — Ljubljana — Tel. 49-09.

* Bolgarsko odlikovanje. Nj. Vel. kralj Boris III. je te dni odlikoval tajnika Zbornice za TOI v Ljubljani g. dr. Ivana Plessa z redom sv. Aleksandra IV. stopnje.

Vsa fotoamaterska dela

v dovršeni kvaliteti v specialni fototrgovini
JANKO POGAČNIK
Ljubljana, Tyrševa cesta 20.

* Domovi Jadranske straže na našem morju so v poletni sezoni na razpolago odraslemu in mladinskemu članstvu. Opozorjamo, da ne more biti nihče sprejet v kak dom JS, ako se ne izkaže s člansko legitimacijo Jadranske straže. Reflektanti si bodo prihranili mnogo nevšečnosti, če se bodo ravnali po tem nasvetu. Za letovanje se je treba prijaviti upravitelju domov v naprej. Dom Jadranske straže na Sušaku kakor tudi dom JS v Splitu sta domača tranzitnega značaja. Prenočujeta mladinske in odrasle izletnike JS le za nekaj dni, nikakor pa jih ne sprejemata za daljši.

Potenje nog ublažite in vežete duš s stalno uporabo Gregoričeve »Borosan«. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova.

čas. Informacije pri oblastnem odboru JS v Ljubljani. Za odgovor je priložiti znamko.

* Službeni list Kraljevske banke uprave dravske banovine objavlja v št. 60 z dne 27. julija: uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o administraciji; odločbo o maksimiranju cen drvom za kurjavo; spremembe v staležu banovinskih uslužbencev na območju dravske banovine in razne objave iz »Službenih novine«.

OBISKOVALCI »ŽAL«!
Sv. Križ, poleg žal — tel. 49-59.
Vence, šopke itd., vedno sveže
Cvetličarna Šimenc Pavel, nasl.

* Himen. V torek 16. t. m. sta se poročila v rajhenburški baziliki Matere Božje g. Ivacič Ernest, uradnik tovarne »Ceculoze« na Vidmu, z gđ. Vidko iz znane in ugledne rodbine Kleštinove iz Rajhenburga. Mladima zakoncem želimo obilo sreče!

* Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* Tridnevna potovanja po našem morju prireja Jadranska straža za svoje članstvo po zelo ugodnih cenah. Z udobnim parnikom drži pot iz Splita na Hvar, Omis, Makarsko, Trogir, Korčulo, Orebič, Trestenik, Dubrovnik, Herceg Novi, Tivat, Kotor in nazaj v Split. Namana udeležba je skupina 10 oseb. Izletniki imajo na ladji hrano in prenočišče. Svobodno gibanje po vsem parniku ne glede na razred. Prijave sprejema izvršni odbor Jadranske straže v Splitu, pojasnila daje oblastni odbor JS v Ljubljani, Tyrševa 1a/IV.

CEMU SE MUČITE Z DOLGOTRAJNIM VKUHAVANJEM?
Z MARMELIN-om pripravite brez truda v 8 minutah trajno marmelado s prirodnim okusom ob ohranitvi arome in vitaminov iz vseh vrst sadežev. — Navodila v drogeriji KANC, Ljubljana, Židovska ul.

* Otvoritev nove razredne državne pošte Pohorje. S 4. avgustom 1940 prične poslovanje nova razredna državna pošta Pohorje. Okoliš nove pošte tvorijo deli krajev: Pohorje (Poštarski dom, Pohorski dom, vile; dr. Blanke, dr. Robič, Kiffman) in Slivniško Pohorje (Mariborska koča z depandanso, gostilna Kop Fr. in vili dr. Kovačeca ter Spragerja), ki se izločijo iz okoliša pošte Hoče. Nova pošta bo vsak dan v zvezi s pošto Hoče. Krajinski dostavni okoliš tvorita obe hiši »Poštarskega doma«. Direkcija pošte, telegrafa in telefona Ljubljana.

Pektasol, Fruktapekt in Drogesan

vse za vkuhanje sadja se zopet dobi v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5

* Maturanti (ke) ljubljanskega državnega učiteljskega iz leta 1919 v jeseni se snidemo v »Zvezdi« v torek 30. t. m. ob pol 15. Anuška Mravljeta.

* Gorenjski akademski klub »Jesenice« sporoča, da se bo vršil izredni občni zbor 3. avgusta ob 15. v Grajskem dvoru v Radovljici. Vabljeni vsi akademiki in abiturienti v radovljiškem sresu pa v Trzinu z okolico. — Odbor.

* Brezposelnost na Hrvaškem. Pretekli mesec je iskalo službo preko javnih borz dela na Hrvaškem 13.360 delavcev.

Skupno s prejšnjimi brezposelnimi znaša število zdaj 21.895. V teku meseca je večji del nezaposlenih dobil delo in je tako ostalo v začetku tega meseca še 6.439 delavcev. Javne borze so v teku meseca ponudile dela za 614 delavcev. Na 100 ponujenih mest pride 3.560 nezaposlenih.

* Sadije in zelenjava na zagrebškem živilskem trgu. Zagrebčani so dobili v preteklem tednu preko 250.000 kg sadija in zelenjave. Dospelo so že tudi prve dinje ter grozdje iz Dalmacije, ki se prodajajo po 16 din kilogram. Iz Slovenije se zmerom prihajajo gozdne jagode, ki jih prodajajo po 8 do 10 din kilogram. Sadije in zelenjava postajata v Zagrebu vedno bolj priljubljena hrana.

FOTOAPARATI VSEH SVETOVNIH ZNAMK POCENI V DROGERIJI EMONA IV. KANC LJUBLJANA NEBOTIČNIK

* Berač, ki govori 12 jezikov. To je Ilija Kostić iz Struge, ki je nekdo po pečalbi »uredil velik del sveta in si pridobil lepo bogastvo. Ko pa se je po 40 letih potikanja po svetu vrnil domov, ga je zapustilo zdravje in ves njegov denar je odšel k zdravnikom. Tako je ostal brez fیکا, brez zdravja in mu ni kazalo drugega, kakor da seže po beraški palici.

V Zagrebu HOTEL „IMPERIAL“

Frankopanska ulica 8 — Telefon 23-632
V centru mesta — zmerne cene!

* Nenavadni trojčki. V Novakih blizu Ivanca je dobila neka krava tri teleta. Eden je kmalu poginil, dočim sta ostala dva dobro razvita.

* Strašna smrt na kolu. V vasi Rijeki blizu Varaždina se je pripetila te dni strašna nesreča, ki je terjala smrt deklica Filipa Marčeta. Filip je splezal na hruško, pa mu je na veji spodrsnil in padel je z visokega drevesa tako nesrečno na plot, da se je nabodel na kol. Ostri kol mu je prebodel trebuh in izstopil na hrsto. Sosed, ki je slišal obupno klicanje, ga je rešil in so ga takoj odpravili v bolnišnico, a je že na poti v strašnih mukah izdihnil.

Gospodje, sedaj pa!

Če imate ali pa ne namen kupiti blago za obleko — odločite se za nakup! Precej lepih kuponov angleškega in češkega blaga iz čiste volne Vam je na izbero poceni kot še nikoli. — Res izredna prilika — škoda, če bi jo zamudili!

**Pridite, četudi le na ogled k
BRATA VLAJ, Wolfova ulica 5**

* Sin ubil očeta. Že dolgo ni bilo miru v hiši Mije Leskovarja v Bošunu. Večni prepri med očetom in sinom so našli zdaj svoj krvavi epilog. Te dni je Mijo Leskovar umrl v zagrebški bolnišnici, kamor so ga bili prepeljali pred kakimi desetimi dnevi, ko je v pretepu s sinom dobil težke rane. Sina so takoj prijeli in ga predali sodišču.

HOTEL SLAVIJA RAB

odprt preko celega leta. Pension od 70—85 din, skupno z vsemi taksumi. — Hrana prvostarna.

Iz Ljubljane

* Dekliška kolonija Jadranske straže, ki letuje v Domu Franje Tavčarjeve v Kraljevid, se vrne v Ljubljano v torek 30. t. m. z osebnim vlakom ob 13.23.

**ZOBNI ATELJE
Rihard Klemenčič**
PRIVOZ, od 1.—15. avg. ZAPRT

Primarij dr. Ješe
ne ordinira do 22. avgusta

Dr. Švajger Drago
zopet redno ordinira.

Med. Univ.
dr. Mavricij Neuberger
nova telefonska številka 47-88
ne ordinira od 29. VII. do 15. VIII. 1940

**ZOBOZDRAVNIK SPECIALIST
dr. Mirko Kambič**
ne ordinira do 27. avgusta

**OČESNI ZDRAVNIK
dr. R. BASSIN**
NE ORDINIRA DO 11. AVGUSTA

Dr. JAKŠA JOŽE
zopet redno ordinira

* Zdravniško dežurno službo bo imel v nedeljo dr. Gvidon Debeljak, Tyrševa cesta 62, telefon 27-29.

* O novozgrajeni palači veletrgovca Bala na vogalu Selenburgove ulice in Aleksandrove ceste že dalje časa ni bilo govora. Na zunaj štrli v zrak nedozidana. Res da po vstavitvi številnih okenskih okvirov in šip na zunaj ne opaziš nobene izpremembe glede napredovanja stavbnih del, vendar je treba pomisliti, da zahteva tudi notranja oprema vseh nebrojnih objektov v palači ogromno dela in seveda tudi časa, da bodo opravljene vse mogoče potankosti, ki jih zahteva obsežnost tako velike zgradbe. Nič manj temu kriva pa sta tudi današnja negotovost in pomankanje tega ali onega. Največjo važnost polagajo na izgotovitve priličnih prostorov v smeri proti Aleksandrovi cesti. Ta

stvar je namenjena izključno za trgovske lokale trdke. Potrebna dela v tem predelu se bližajo končni dovršitvi. Kakor se govori, nameravajo že meseca septembra pričeti s podiranjem starega poslovnega objekta pred novo palačo v Selenburgovi ulici. Najprej bodo seveda odprli udobne in moderne trgovske prostore na Aleksandrovi cesti, kamor se bo preselil iz dosedanjih lokalov ves današnji trgovski promet. Ljubljanska promenada na tej cesti bo tako pridobila na terenu sprčo odstranitve lesene ograje. Vendar bo z odstranitvijo nekdanjega Maličevega hotela globoko zadihalo z razširjenimi, osvežujočimi pljuči osrčje Ljubljane, ki je tega razmaha nujno potrebno.

Restavracija hotela Slon

slavi po dobri kuhinji in pišči; odlikuje je odlična postrežba. Brezprašna kupa terasa.

Ekspres-restavracija

postreže vsak čas s toplimi jedili, okusno pripravljenimi malimi prigrizki, svežimi tortami in drugim pečivom. Najfinejši sladoled. Vzorno opremljen lokal za hitro postrežbo.

* Cene živine in mesa. Na dopis iz Slovenskih goric, ki ga je pod tem naslovom objavil »Slov. narod«, smo prejeli iz vrst ljubljanskih mesarjev in objavljamo: V svojem članku skuša dopisnik prikazati ljudem, kakor da imajo mesarji pri današnjih cenah mesa ogromne zasluge. Med drugim navaja, da plačujejo krave za zakol po 4 din, vole pa po 4 do 5.50 din za kilogram. Resnici na ljubo ugotavljamo, da mesarji dandanes plačujejo krave za vojašino po 5 do 6 din, vole pa po 8 do 9 din kilogram. Veseli bi bili, če bi mogli dopisnik iz Slovenskih goric navezati stike z ljubljanskimi mesarji, ki bi mu prav radi plačevali vole po 4 do 5 din več za kilogram, kakor on navaja v svojem dopisu. Obeta se mu ogromen dobiček, saj bi mu kupčija vrgla polovico čistega.

Za izlete...

...oblačimo najrajši obleke v živih barvah. Posebno važna je pa stalnost barv. Nihče, kdor se odloči za blago, barvano z Indanthren-barvami, ne bo doživel neprijetnega razočaranja. — Indanthren Vam daje jamstvo za resnično stalnost barv. Izključeno je, da bi blago izgledalo ali da bi se barve prelele, ker je blago, barvano z Indanthren-barvami, neprekosljivo stalno v pranju, na svetlobi in po vsakem vremenu.

Mohar in da stanuje na Cesti dveh cesarjev. Mohar je šel v planine in na Stolu mu je na skalnati strmini spodrsnilo, da se je odkotril daleč navzdol po strmih bregu in obležal v nezavesti. Bolnišnica je še večer ostala brez točnejših podatkov o ponesrečenju. Mohar se vso noč ni zavedel in v soboto zjutraj ob pol sedmih izdihnil.

Predno odidete na Vaš letni oddih, izlet ali gorsko turo

se oglasite pri

Foto Tourist Lojze Šmuc

Aleksandrova cesta 8 — Ljubljana — kjer dobiti podrobna navodila, kateri filmi so najboljše, da prinesete res ostre čiste slike domov. Konkurenčno ceno imamo zložljivemu Balda Foto aparatu z optiko 1.63 z lepo usnjeno torbico in 2 filma za Din 350. Naše fotoamaterske izdelave, posebno pa povečane slike so poznane ne samo v Sloveniji, temveč cel Jugoavstriji po prvovrstni in hitri postrežbi.

Na posebno željo že v treh urah razvijemo film in napravimo slike. Fotoamatere izven Ljubljane pa poštnoobratno. Se najljubneje priporoča:

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — Aleksandrova cesta št. 8.

DANES Šentjakobsko rajanje

na vrtu gostilne Marenče, Dolenjska c. 20

* Ljubljana — Bloke — Nova vas — Prezd — Sušak redna avtobusna zveza, odhod iz Ljubljane dnevno ob 5.40 s Kerkovega trga, prihod na Sušak ob 11.35. Odhod s Sušaka ob 13.00 prihod v Ljubljano ob 18.45. Avtomobilsko podjetje Pečnikar, telefon 49-28. (—)

* Nehvaležna prenočevalca. Na Volkarjev hlev na Poljanski cesti sta prišla oni dan zvečer 19letni Jože Pavlič, doma iz Zapuž ter Lojze Kostrev, po poklicu živinski gonjač. Oba sta tam prenočila, preden pa sta zjutraj izginila, sta ukradla tam stanujočim mesarskim pomočnikom dve obleki, več parov čevljev in nekaj perila, v skupni vrednosti 3220 din. Mlada tatitca zasleduje policija.

Iz Kranja

* Popravni izpiti. Za učence gimnazije in meščanske šole, ki imajo popravne izpite in zaradi bolezni ali iz drugih vzrokov niso obiskovali učnih tečajev, se prično novi tečaji s 1. avgustom v drž. meščanski šoli, Tavčarjeva ul. 2. Informacije in vpisovanje dnevno istotam.

* Starokatoliška sv. maša bo danes v Narodnem domu ob običajni uri. Zupni upravitelj dr. Povše Tinko.

* Kino Narodni dom bo prikazoval danes ob 17., 19. in 21. uri krasno dramo iz temne preteklosti škotske »Sužnji svobode«. (—)

Z Jesenic

* Starokatoliška sv. maša bo danes v Delavskem domu ob 10. uri. Mašo bo daroval zupni upravitelj iz Celja br. Jož Rindovan. Zupni upravitelj dr. Povše Tinko.

* Zvočni kino Radio bo predvajal danes v nedeljo ob 15. in pol 21. barvani velifilm »Osvajalci vsega sveta«, ki je eden izmed največjih letalskih filmov. Med dodatki vojni tednik. Sledi »V imenu zakona«.

kratkovoljne (opekline povzročajo) sončne žarke zadržuje dolgaoljna (nervozitet povzročajo) sončna žarke pa propusca.

Iz Celja

e— Legija koroških borcev, krajevna organizacija v Celju, obvešča svoje članstvo, da bo 4. avgusta ob 9. dopoldne na vojaškem okrožju v Celju prisega članov pri. Vsak član mora imeti zapisrsko dveh prič, ako hoče da dobi spominsko kolajno na rdečem traku. Zaradi tega vabimo k prisegi vse člane, ki se prispejo dveh prič nimajo, četudi so svoj čas razne, prepise dokumentov že priložili prijavi za spominsko kolajno. Člani naj drug drugega o tem obvestijo.

OTROŠKI VOZICEK, kolo ali šivalni stroj najbolje in najhitreje kupite, prodate ali zamenjate v trgovini
JOSIP URSIČ — CELJE, NARODNI DOM.

e— Koncert vojaške godbe v parku. Celjska vojaška godba priredi danes ob 11. do 12. v mestnem parku koncert z naslednjim sporedom: Parma: »Madi vojaki«, koračnica. Suppe: »Pisnik in kmeti«, uvertura. Verdi: »Trovatore«, potpuri. Švabec: »Dalmatinski šajkaš« pesem. Svoboda: »Na Vardar«, potpuri. Učakar: »Slovenski L.« koračnica.

e— Umrlj je v petek v celjski bolnišnici 69-letni dninar Josip Stante iz Nove vasi pri Celju, včeraj pa 9-letni sinček lesnega trgovca Josip Jazbec iz Planinske vasi pri Sevnici.

e— Zrebanje loterije LKB v Celju bo nepreklicno 8. septembra 1940. Del dobikov je razstavljenih v izložbi veletrgovine Stermeck, avto kot glavni dobiček pa pred pismo LKB, Dečkov trg 6. Rodoljub, pohite z nakupom srečk. Naročila po pošti naslovite na loterijski odbor LKB Legije koroških borcev Celje, Dečkov trg 6. (—)

e— Zločini Avgusta Sotoška. Včeraj smo poročali, da je bil v četrtki v Celju aretiran nevarni prijatelj tuje lastnine, 28-letni delavec brez posla in stalnega bivališča Avgust Sotošek. Med zaslišavanjem je Sotošek priznal, da je izvršil večino vlovov in poskusov vloma v Celju in okolici, o katerih smo pred kratkim poročali. Kaže, da je Sotošek izvršil tudi roparski napad na celjskem Starem gradu na organizacijo Terezijo Čadežovo iz Mekinji pri Kamniku, ki je bila priredila v družbi svojega brata, župnika Viktorija Čadeža iz Mekinji in svoje sestre, ge. Mohorjeve, poslovodkinje Slomškove knjižarne v Celju, izlet na Stari grad. Ko so Sotoška na policijski kontrolirali z go. Mohorjevo, je ta izjavila, da je Sotošek do celja sličen roparskemu napadalcu in da ima na sebi drugo obleko. Sotoška, ki je pristojen v Podsedro, so šele 24. junija po prestani dvestinitni ječi izpustili iz mariborske kaznilnice. Iz Maribora je odpotoval v Zagreb, potem pa se je vozil s tovrstnimi vlaki neopazeno po Hrvaški in Sloveniji. Dne 29. junija se je pojavil na Jezerskem in odšel na skrivaj čez mejo v Nemčijo, od koder so ga čez dva dni poslali nazaj. Potem je delal nekaj dni pri nekem trgovcu na Jezerskem. Ker mu na delo ni šlo, je odšel, Krenil je peš v Savinjsko dolino in prišel 12. t. m. v Zalec, kjer je dobil zaposlitev pri nekem trgovcu in gostilničarju. Iz Celja je začel prirediti številne »izlete« v Celje, kjer je izvršil vrsto zločinov. Posebno se je udeleževal kot specialist za vlome na podstrešja. Sotošek ima najbrž še več drugih zločinov.

e— Tatvina kolesa. Včeraj dopoldne je nekdo ukradel posumniku Jožetu Svetelšku pri Domžalah z dvorišča sreskega načelnika v Celju možko kolo znamke NSU s tovarniško številko 1.284.192.

Iz Maribora

e— Mestno poglavarstvo v Mariboru opozarja vsa industrijska podjetja, trgovce z gorivom in privatnike, da se preskrbijo s potrebnimi količinami goriva do 1. oktobra letos, ker je v teh mesecih železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih transportov. Inspekcija državne obrambe v ministru za vojsko in morarico polaga veliko važnost na to, da se industrijska in trgovska podjetja kakor tudi privatniki preskrbijo pravočasno z zadostno količino goriva za zimo.

MOSKO PERILO PO MERI — izdeluje ceno in hitro
IVAN BABIČ, Maribor, Gosposka ul. 24

e— Slovesna blagoslovitev in otvoritev nove pohodne ceste bo dne 4. avgusta. Spored: ob 9. v Reki pri Hočah sprejem bana, knezoška in drugih gostov. Po sprejemu se gostje odpravijo z avtomobili do Sv. Areha. Na kraju nove banovinske ceste v gozdu pod Sv. Arehom bo slovesnost blagoslovitve in otvoritve. Po slovesnosti odhod udeležencev k cerkvi Sv. Areha, kjer bo ob 11. maša. Pri slavnosti bo sodelovala Ispavčeva pevška župa, pela pa bosta pevka zbor »Maribor« in Pevskega društva iz Ruš. Godbene točke bo izvajala godba mariborske gasilske čete. Po slavnosti ljudsko rajanje pri cerkvi Sv. Areha in pri Ruški koči. Udeleženci izven Maribora in mariborske okolice se opozarjajo, da bo številni vozil na Pohorje omejeno. Potrebno je, da imajo udeleženci izven Maribora svojo udležbo okrajnemu cestnemu odboru v Mariboru najkasneje do 31. t. m. Ti udeleženci naj javijo, če želijo, da se jim prekrbi avto in za koliko oseb. Gostje iz Maribora in bližnje okolice pa si naj sami oskrbijo vozila. Dopoldne ob 8. ure naprej bo dovoljeno voziti samo iz Reke navzgor proti Sv. Arehu, ne pa navzdol. Slavnost bo ob vsakem vremenu. Za okrepčilo bo skrbelo SPD iz Ruš. Gostje se opozarjajo, da bodo osebni avtomobili, ki jih bodo naročili, pripravljeni 4. avgusta ob 7. do 8. ure na Glavnem trgu v Mariboru, zapadno od Marijinega spomenika, pri Sv. Arehu pa ob 12. ure dalje na posebej določenem prostoru.

a— Sprjemni izpiti na I. in II. realni gimnaziji in klasični gimnaziji za I. razred. Učenci, ki so opravljali v junijem roku sprejemni izpit za I. razred in ga niso uspešno opravili, smejo ta izpit izjemno ponoviti. Istotako smejo v avgustu opravljati sprejemni izpit oboje učenci, ki zaradi bolezni v juniju niso mogli k izpitu. Prijava za izpit je treba predložiti do 24. avgusta. Priloge: rojstni list, izpričevalo o dovršenem 4. razredu ljudske šole. Izpiti bodo 28. avgusta z začetkom ob 10. uri.

a— Mestno kopalnice bo zaradi popravil in čiščenja od 5. do 13. avgusta zaprto.

a— Smrti padece s stavbnega odra, v Rošpohu pri Mariboru je bil zaposlen pri gradnji nove hiše 55letni delavec Karel Pušebal, stanujoč v Rošpohu. Med delom na stavbnem odru je Pušebalu spodrsnilo in je padel 3 m globoko na tla, kjer je

obležal z razbito lobanjo. Nemudno so poklicali mariborske reševalce, ki so nezvestnega Pušebala prepeljali v splošno bolnišnico, kjer pa je kmalu po prevozu umrl.

a— Nočno lekarniško službo bosta imela od danes naprej Maverjeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici 12 (tel. 28-12) in Vaupotova lekarna pri Anželu varuhu na Aleksandrovi cesti 33 (tel. 22-13).

a— Vinogradniki se opozarjajo, da izvršijo peto škropljenje proti peronospori do 30. t. m. Deževno vreme bo razvoj bolezni zelo pospešilo povsod tam, kjer škropljenje ne bo pravilno in pravočasno izvršeno. Banovinski in sadjarski zavod v Mariboru.

Kinematografi

Bled. Danes ob pol 16. in ob 21. bo predvajal zvočni kino »El Gato« in kolorirano »Aladinovo svetilko«. (—)

Iz življenja na deželi

BELTINCI. Tukajšnji veleposesniki grofici Zichy je bil z odlokom kmetijskega ministrstva odvzet supermaksimum 785 katastrskih jutrov zemlje. Ta odlok je povzročil med neposredno prizadetimi uslužbenci dosti razburjenja. Uprava veleposesstva pripravlja namreč v zvezi s temeljitim zmanjšanjem veleposesstva obsežne redukcije. Upravitelj, knjigovodja, upravitelj vrta so že odpovedane službe. Nadaljeje odločki bodo prizadele približno 40 uslužbencev in obrtniških pomočnikov, ki so zaposleni na veleposesstvu. Raznesel se je glas, da bo lastnica ustavila tudi dosežanje prostovoljne podpore starim doslužnim nameščencem, o čemur njihovim vdovam in rodbinam, češ da jih ne zmore več. Teh podprancev je okrog 30. V Beltincih nastaja torej nov socialni problem, ker bodo redukcije na veleposesstvu težko prizadele vsega skupaj okrog 250 ljudi, ki so dosedaj imeli na veleposesstvu stanovanje in kruh. Del teh ljudi, ki so za delo že nesposobni, bo sedaj padel na breme občine, drugi si bodo v domačem kraju težko polskali zaslužka, ker gospodarske prilike niso baš ugodne. Razumljivo je, da vlada med prizadetimi veliko vzne-

Huda ura nad črnim revirjem

Na poročila, ki smo jih prinesli o razdejanju zadnjega neurja v trboveljski dolini, so nam poveljstva gasilskih čet Trbovlje-rudnik, Trbovlje-trg in Klek poslala pojasnilo, iz katerega povzemamo:

Razen onih, ki so na delu v rudniških jamah in niso vedeli za katastrofo, so bili vsi gasilci zaposleni pri reševalnih delih. Po večini so nastopili v svojih civilnih oblekah, ker zaradi deroče vode mnogih niso mogli priti do Gasilskega doma ali pa niso utegnili običaj gasilskih delovnih oblek. Na kako skupno akcijo ni bilo mogoče misliti, ker je nesreča prišla v nekaj minutah in je bila pomoči potrebna vsa dolina v dolžini preko 6 kilometrov. Vsak gasilec je pač hitel tja, kjer je bila nuja pomoč. Predvsem so reševali ljudi v koloniji Za špitalom iz ožroženih stanovanj, nato pa je bila njih glavna naloga, reševati mostove, oziroma odstranjevati nanoseni material, da se je tok vode spravil v pravo strugo. Vse to so gasilci storili z nadčloveško močjo. Običajnega alarma z rudniško sireno ni bilo, ker je bil zaradi strele prekinjen električni tok. Vsi gasilci pa so bili obveščeni po alarmnih zvonih, ki se nahajajo po vseh kolonijah in so brezhibno delovali. Pa tudi sicer so bili gasilci že prej na mestu, čim so izvedeli, da proti nevarnosti povdne.

Kakor hitro se je voda nekoliko odtekla, so bili člani z vsem orožjem, zlasti s črpalkami, takoj na razpolago in so črpali vodo iz stanovanj pri vseh nesrečnih, ki so zahtevali tako pomoč. Res ne je, da se je gasilec pridružil le malo posameznikov, kar pa im ni moremo šteti v zlo, ker so reševali imetelje svojih »sedov« in so tudi s tem storili svojo dolžnost. Vsem bodi izrečena najlepša zahvala. Gasilci ne pomagajo v nesreči zaradi priznanj in pohval, ampak zato, ker na veže sočutje do bližnjega v nesreči. Danes vidimo med njimi razen par častnih izjem, samo delavce-rudarje, ki kljub trdemu delu žrtvujejo čas in zdravje v dobro bližnjega. Je pa še prostora v gasilskih vrstah in so vabljeni vsi, da pridajo in žrtvujejo svoji deži.

Obratovodja zunanega obrata TPD in častni član čete Trbovlje-rudnik, g. inž.

Nevihita nad Ljubljanskim poljem

V nekaj minutah se je izlilo 25 milijonov hl dežja

Včeraj je Ljubljano in okolico spet obiskala nevihta, kakršne letošnje poletje pač ni so redkost. Okrog 9.20 so prihiteli iz gorejske smeri hudourni oblaki, ki so se ob Grmadi utrgali, da so bile vse vasi okrog Šmarne gore od Mednega do št. Vija v nekaj trenutkih v vodi. Ploha je trajala samo 2, 3 minute, nekaj minut na to pa se je razlila nad Ljubljano. Tudi ta drugi naliv je trajal samo par minut, a dal je toliko dežja, kolikor ga že dolgo ne pomnimo. V mestu so izmerili 19 mm padavin, in če vzamemo vseh 80 kv. kilometrov mestnega območja, je padlo okrog 25 milijonov hl dežja. Po malem je deževal ves čepoldan in okrog 11. je prišel ponoven naliv.

Včeraj so se začeli že v zgodnjih dopoldanskih urah kopliti na gorejski strani težki oblaki. Počasi so se selili proti Ljubljani in ob četrta no 10. so že padale prve zelo debele kaplje nevihtnega izvora. Kmalu je zajel skoro vso Ljubljano močan naliv, vendar bliskov ni bilo opaziti. Zasledili smo lahko, da je prevladoval v višjih zračnih plasteh dosti močan južnozhodni veter, v nižjih, blizu tal ležečih plasteh pa vzhodni.

Ugotoviti poslednje vzroke teh čudnih vremenskih neprilic letošnjega poletja in prav tako tudi včerajšnjega dne je za sedaj nemogoče. Niti se ne more spoznati, ali so bistveno vplivale močne detonacije sedanje vojne na potek vremena, ali naj iščemo vzroke takih vremenskih nenormalnosti v letošnji izredni zimi. Vsekakor kaže slednje najverjetnejše, vendar bo za

mirjenje, in bi morale oblasti ter vsi merodajni činitelji takoj ukreniti potrebno, da ukrep, izdan proti veleposesstvu, ne bo imel za posledico težke boje nekaj stotin naših ljudi.

Iz Hrastnika

h— Ženska ročna dela so bila uvedena na hrastniški šole že leta 1874. Takrat je šolski odbor sam nastavljal za učiteljico ročnih del ženo šolskega vodje Valentina Justina, sestro hrastniškega peka Jožeta Hofbauerja. Po njeni smrti je štajerski deželni šolski svet leta 1880. nastavljal za učiteljico ženskih ročnih del Francisko Juršeto, pet let pozneje pa Marijo Flisovo, ki je 34 let poučevala dekleta v ročnih delih. Naslednja Flisove je bila v Celju živeča, leta 1908, upokojena Marija Laznikova, ki je poučevala v Hrastniku 19 let. Dve leti zdaj pa že nimamo v Hrastniku učiteljice ročnih del. Ročna dela poučujejo naše učiteljice, ki pa umevno zaradi preoblastitve v drugih predmetih v ročnih delih ne morejo imeti tistih uspehov kakor poklicne učiteljice ročnih del. Po drugi strani bi morale po novem učnem načrtu učiteljice ročnih del poučevati dekleta tudi v gospodinjstvu, kar bi bilo za naša delavska dekleta prepotrebno. Vse zadevne prošnje za ponovno nastavitve učiteljice ročnih del v našem industrijskem kraju so bile zaman. Živimo v šolskih počitnicah pred novim šolskim letom. Krajevni faktorji naj ponovno poskusijo vse sile pri prosvetnem oblastvu. Če pa tudi to pot ne bo šlo, se obračamo prizadeti starši na tukajšnji krajevni šolski odbor s prošnjo in željo, da začne resno razmišljati, kako bi prišel do sredstev, da bi sam nastavljal učiteljico ženskih ročnih del, kakor so to storili njegovi predniki pred 76 leti, ko so nastavlili Valentinačovo ženo Justino za prvo učiteljico ročnih del v Hrastniku. — Starši.

h— Sokolska tombola v Hrastniku se je dobro obnesla. Bili so zadovoljni prireditelji in obiskovalci, saj je bilo dobikov mnogo. Glavni dobiček (3000 din v gotovini) je dobil stinek gostilničarja g. Murna iz Retja. Pa tudi drugi dobički so prišli v potrebne roke.

Adolf Widra, na nam piše med drugim: Skoraj 40 let je že tega, ko sem bil kot mlad šumarski asistent nastavljen na nekem veleposesstvu na Češkem. Skozi trg — dolina je precej širša od trboveljske — teče potok. Dne 10. julija 1901 se je okrog pol dneva utrgal oblak prav kakor v Trbovljah in potok, ki je bil kakor Trboveljska miren in nedolžen, je prestopil bregove. Katastrofa je bila neizogibna. Voda je razdirala hiše ubožnih tkalcev in mostove, spodjedla je pokopališče in nosila krste s mrlji seboj. Pogled je bil tako strašen in grozovit, da se ne da opisati. Vsako reševanje je bilo zaman. Prebivalci so pobegnili v višje bregove, a gasilci so bili brez moči. Poklicano je bilo vojaštvo, ki je poslalo pionirske oddelke z oficijirji. Kljub izborni opremi na tudi vojaki niso mogli pomagati.

V Trbovljah je bilo zadnjič prav tako. Vsaka organizirana pomoč je bila takoj ob začetku nemogoča. Naši gasilci, po večini rudarji, niso kakor gasilci drugod. Med njimi je mnogo članov, ki so zaposleni pri reševalnem oddelku jamskih obratov, kjer morajo na prvi poziv v rove, kadar nastanejo katastrofe zaradi ognja, plinov ali vode. Ti morajo pozabiti, da imajo žene in otroke doma in hite v rove, kadar sirena kliče na pomoč. Ti, velike nevarnosti vajeni, hrabri gasilci tudi zdaj niso odpovedali. Iz ožroženih objektov so, gazeč do pasu v vodi, prenašali žene in otroke. Predsednik rudniških gasilcev g. Hauptman je takoj zapustil svoje stanovanje in prevzel iniciativo za reševalno delo, čeprav je tudi niemu vdrla voda v dom tik ob Trboveljski in mu napravila veliko gmočno škodo. Poveljnik rudniških gasilcev g. Rozman se je pripeljal z vlakom ob 5. popoldne, a ko ni mogel več po cesti od postaje na rudnik, je plezal po strmem noboču na levem bregu, da bi čimprej prišel do Gasilskega doma. Pri vsem delu mu je vestno pomagala njegov namestnik g. Askerc. Ti trije in vse čete so svojo službo opravili tako, da jim gre pohvala in čast.

Na kraju nesreče na je bilo tudi vodstvo rudnika, obratovodje, inženjerji nameščenci in delavci, ki so v jamskih oblekah hiteli na pomoč.

potrditve treba počakati konca vojne, ko se bodo mogle rekonstruirati vremenske karte in tako iz njih razbrati marsikaj, kar nam je za sedaj še uganka.

Tako vreme z nalivom, kakor smo ga imeli v Ljubljani včeraj, se pri nas čisto ponavlja. Zato nam bo gotovo koristilo vsaj poenajanje in zaznavanje poteka vremena, ki je v svoji zaključni fazi podobno včerajšnjemu poslabšanju.

Ze tri, štiri dni pred včerajšnjim dnevom so pihali pri razmerno zelo lepem, po večini jasnem vremenu v višinah dokaj močni južnozhodni vetrovi; nosili so s seboj dosti vodnih hlapi, to je vode v plinastem stanju. Vodni hlapi so iz plast, ki se je pomikala od jugozahoda, pronicali navzgor in navzdol ter polnili ozračje z vlagjo. Jug je predvčerajšnjim in en dan poprej prodrl tudi v nižino in povzročil izredno soparno vreme, ki je zelo slabo vplivalo na naše razpoloženje. Te tople in vlažne zračne mase, zato lahke, so prišle že pred včerajšnjim dnevom v dotiko s hladnimi zračnimi plastmi, prodirajočimi od polarnih predelov proti jugu. Ko so dospeli včeraj v zgodnjih dopoldanskih urah od vzhodne strani (zaradi vrtinje zemlje okoli svoje osi se severni vetrovi sčasoma spremenijo v vzhodne) preko Ljubljane na gorejsko stran, so bile tam zaradi višje nadmorske višine tal prisiljene k dvigavanju. S tem so se tudi od njih izpodrinile lažje tople, od juga došle zračne plasti dvigale, pri tem ohlajale in vlaga se je kondenzirala v oblake, ki so bili na Gorejskem in nad Kamniškimi planinami posebno gosti in težki, na vzhodu in jugu pa tanki, ali jih pa sploh ni bilo.

Film o zakonih — ki sta šele po ločitvi spoznala, da spadata skupaj!

Dan po ločitvi

V glavnih vlogah: Luise Ullrich, Hans Söhrker, Johannes Riemann in drugi.
Predstave ob 17., 19. in 21. uri.
KINO UNION, tel. 22-21

POZOR! Obenem predvajamo najnovejši barvan modni film!

Moderna verzija čudovitega romana »TRIJE MUSKETIRJI« od slavnega pisatelja Aleksandra Dumas-a v velikem pustolovnem filmu:

Legendarni pustolovec ATOS, PORTOS in ARAMIS v družbi s tovarišem D'ARTAGNANOM v junjski borbi na življenje in smrt v arabskih puščavah.
DANES I. del tega filma. — KINO SLOGA, tel. 27-30
Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. — Nabavite si vstopnice v predprodaji.

S tem, da se je voda pretvorila v kapljice, to je v oblake, se je zrak segrel, saj je znano, da odda voda dosti toplote svoji okolici, če se spremeni iz plinastega v tekoče stanje; zrak se je zato dvigal naprej in tako je hladni vzhodni zrak močnejše pritiskal pod nastajajoče oblake in vedno bolj izpodirval tople južne zračne plasti, da so bili oblaki primorani seliti se proti vzhodu in po pol 10. je že zajel tudi Ljubljano močan naliv.

Spodnji vzhodni zrak se je vrival vedno bolj pod tople južne zračne plasti, ki jih je kmalu izpodrinil v najvišje višine. Topli južni zrak se je pri dvigavanju — ker je prišel pod nižji zračni pritisk — ohlajal, vlaga je je zato še naprej kondenzirala v oblake in v poznejših dopoldanskih urah je bilo že vse nebo zastrito z enakomerno oblačnostjo, v kateri je prevladoval vzhodni veter. Prišlo je okoli 12. ponovno do močnih padavin, ki so v takih vremenskih situacijah tem močnejše in tem dolgotrajnejše, čim vlažnejše so bile južne zračne mase in čim dalje se obdrži jug tudi po vpadu mrzlih zračnih mas v višinah. Skoraj vedno pa poleti v takih primerih vzhod

S seje celjskega mestnega sveta

Celje, 27. julija.

Celjski mestni svet je imel v petek zvečer kljub počitnicam redno sejo, ker je bilo treba rešiti nekatere nujne zadeve.

Kakor smo že poročali, bo mestna občina izdala dovoljenje za gradbo sodne palače na Glaziji, ki jo imata po pogodbi v zakup Sokol Celje matica in SK Celje. Te dve društvi sicer ne nasprotujeta gradbi sodne palače na Glaziji, zahtevata pa, da jima mestna občina prisrbi in uredi drug primeren športni prostor namesto sedanjega športnega prostora na Glaziji. Da se pričetek gradbe sodne palače ne bo zavlekel, bo dala občina obema društvoma na razpolago športni prostor ob Stritarjevi ulici pri Sp. Lanovžu. Občina bo ta prostor primerno uredila, namestila potrebne naprave in nadomestila pokvarjene dele. Mestni svet je sklenil, da se bodo ta dela takoj začela. Mestna občina je pripravljena dati davčni upravi v Celju v najem hišo meščanskega oskrbovalnega sklada v Vrvarski ulici. Občina bo nabavila semena za posestnike, ki so utrpeli škodo zaradi toče. Finančni in gospodarski odbor bosta prisrbelila zadevna sredstva in razdelila prizadetim posestnikom seme po predlogu mestnega poglavarstva. Občina bo prodala inž. Ivanu Štruklju stavbno parcelo pri Sp. Lanovžu po 65 din, Katarini Tovernikovici pa stavbno parcelo pri Mestnem zavetišču v Medlogu po 22 din kv. meter. Športni prostor za hribov sv. Jožeta bo dala občina celjski fantovski podzvezj v zakup za eno leto proti letni priznalnini 10 din.

Mestna elektrarna bo namestila v priložni veži svojega poslopja poštne omare, ki bodo stale 2080 din. Nezgodno zavarovanje 27 nameščencev mestne elektrarne je mestni svet oddal Vzemjni zavarovalnici. Občina bo podaljšala mestni vodovod v Novi vasi in vstavlja v ta namen znesek 50.000 din v prihodnji mestni proračun.

Tlakovanje Vodnikove ulice in napravo hodnikov za pešce je oddal mestni svet tvrdki Franjo Nerad v Celju za 578.902 din. Ulico bodo tlakovali z granitnimi kockami na betonski podlagi, tvrdka pa mora prevzeti petletno garancijo. Po eno tretjino stroškov za tlakovanje razširjenega Vodnikove ulice bodo krli mestna občina, sreski cestni odbor in banska uprava. Občina bo še v tem poletju začela pogajanja z zavodom šolskih sester zaradi odkupa zemljišča za razširjenje Vodnikove ulice ob

Smrt mladega posestnika pod vlakom

Povožil ga je z vozom vred tovarni vlak

Šoštanj, 27. julija

V vrsti nesreč, ki so se v zadnjih letih zgodile v soteski v Penku je gotovo najtragičnejša ta, ki se je pripetila v četrtek popoldne in terjala življenje mladega posestnika. V omenjenem času so vozili les iz Lokovice trije vozniki. Z natovorjenimi vozovi so okrog pol 17. privozili do Penka, kjer cesta v bližini Leskoka zapuša gozd in se po majhnem klancu spušta preko železnice in zavija nazaj proti Šoštanju. Prvi je vozil 32-letni posestnik Martin Stropnik iz Topolšice, za njim pa v krajših presledkih posestnika Jurjevč iz Skorna in Terče iz Florijana. V tem času je privozil iz Šoštanja tovarni vlak Jurjevč je baš zapustil s svojim vozom gozd, ko je zaslišal s proge krik in rezgatanje konj. V nasled-

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI, telefon 41-79

Krasen film, ki prikazuje življenje v cirkusu

V levjih krempeljih

V glavni vlogi: Constant Remy

Predstave: danes ob 5., 7. in 9. uri
in jutri ob 5. in 9. uri.

Prihodnji spored (v torek 30. VII.):

Tarzan junak

kmalu izpodrine jug tudi iz najvišjih višin, zračni tlak se začne dvigati in vzhodni vetrovi zjasne nebo. Zjasenje odnosno izboljšanje vremena sledi toliko prej, kolikor močnejši in hladnejši so vzhodni vetrovi in kolikor močnejše je dviganje barometra. M. Č.

Zadnja pot Jožeta Bantana

Hrastnik, julija.

Pred dnevi je v Zagrebu umrl g. Jože Bantana, uradnik SUZORJA in posestnik v Hrastniku. Hrastničani kar niso mogli verjeti tej vesti, saj je bil še dober teden prej obiskal svoj dom v Hrastniku. Bil je še v najlepši moški dobi 46 let. Čeprav je bil bolhen, vendar ni nihče mislil, da ga bo smrt tako hitro ugrabila.

Ker je bila njegova izredna želja, da bi bil pokopan v Zagrebu, smo se na dan pogreba napotili sorodniki, prijatelji in znanci v Zagreb, da ga spremlimo na njegovi zadnji poti. Na bratskih hrvaških tleh mu je v slovo zadelona genljiva slovenska žalostinka. Ob grobu se je s prisrčnimi slovenskimi besedami poslovil od njega njegov stanovski tovariš in prijatelj g. Felgel. Videli smo, koliko iskrenih prijateljev je imel naš Pepi v velikem Zagrebu, videli smo, da je njegovo dobro srce vsepovsod po svetu našlo odmev.

Naj ti bo lahka bratska zemlja! Hrastničani te bomo ohranili v častnem spominu!

Nevarna vlomilska družba za zapahi

Krški orožniki so prišli na sled pajdašem, ki imajo na vesti nad 40 vlovov

Krško, 27. julija

Ze od meseca avgusta lanskega leta je vzemirjala naše kraje vlomilska družba. Kljub vestnemu zasledovanju ji naši vrli orožniki niso mogli priti prej do živega kakor šele zadnje dni. Aretirali so več članov te družbe in tudi ugotovili, da vlomilci nakradenega blaga niso imeli doma, temveč zakopano v raznih krajih. Največ vlovov so izvršili Omerza Jožef in Anton, oba po rodu z Blance, bivajoča pa v Zgodovniku pri Leskovcu, in Zakšek Jože iz Artič. Družba ima na vesti vrsto vlovov in tatvin v krškem, brežiškem in novomeškem srezu, pa tudi v okolici Zagreba.

Postani in ostani član

Vodnikove družbe!

„Na ohridski - te izvori...“

Ohrid

Naj je Bitolj kot obmejno mesto (do grške meje je samo 17 km) v stalnem upadku, kot središče bitoljsko-prilepske kotline je vendarle eno najzanimivejših izhodišč za izlete. Mestno prebivalstvo, tolikanj pestro po rodovih in jeziku, se že od davna razlikuje od prebivalstva drugih južnosrbskih mest po tem, da ob nedeljah zelo rado hiti na izlete. Planinski predeli, romantične soteske, različni samostani, velika pokopališča in sledovi nedavnih bojišč, ostanki starih naselbin — vse je lahko dostopno.

Poleg najdaljše ture na Kajmakčalan, do koder je 70 km, je posebno vabljiv greben Peristerja s tremi vrhovi in z dvema jezeroma. Privlačna so posamezna cimska naselja. Na štamparevac, 1300 m visoko, kjer je državno otroško okrevališče, vozi avtobus vsak dan. Obilje izletov je torej na dlan. Vendar pa je izmed vseh najbolj privlačna vožnja iz Bitolja na Ohrid in od tod dalje z avtobusom v Skoplje. Seveda slovenski udeleženci letošnje kajmakčalanske sokolske krstne slave niso opustili te lepe priložnosti. Tudi polovica ostalih izletnikov je izkoristila priliko. Tako so torej drugo jutro po končanih slovesnostih hiteli avtobusi in kamioni po lepi državni cesti do Bukovo gore, se spuščali proti Resnu in dalje k bregovom Ohridskega jezera. Ko sem pred 15 leti potoval tod, je na ovinku nad Resnom, od koder je krasen pogled na vabljivo samotno Prespanskega jezera, še stala velika tabla z napisom, da so tam pokopani dva grozovita kačaka, ki sta strahovala pokrajino. Danes ni sledu več za takimi opomini, pokrajina je umirjena, cesta gladka, razpoloženje v avtobusu veselo, pristrno družabno, vso pot ne brez smeha in pesmi.

V Resnu, središču sadja in sočivja bogate pokrajine, se do mile volje nazobljejo debelih črešenj in marelic. Ko je drugod tolikšno pomanjkanje sadja, je to vsega v izobilju po prav nizkih cenah. Sadeži sami po veličini in slastnem okusu pričujejo o plodovitosti zemlje in milim podnebnju. In ko po kratkem postanku hitimo dalje in se nam v daljavi že pokaže Ohrid z ruševinami stare trdnjave nad nebeško sinjo jezersko gladino, povzame beograjska učiteljica pesem, pač najlepšo južnosrbsko narodno pesem, ki jo je mogla ustvariti deviško lepa in nežna lirčnost ohridske pokrajine, pesem o Biljani, ki je belila platno na ohridskih izviri in se razhudila, ker so ji beograjski trgovci z vinom na poti tudi mimo pohodili belo platno. Bilj so vojini plačali škodo z vinom in rakijo, toda Biljana si je izbrala za plačilo nekaj boljsega: mladenčca, ki je vodil karavano, nosil fesič na oko in je Biljano gledal pod oko... To se je razigrala naša družba! Že smo se bližali mestu, ko je pesem utihnila in je sprevednik ves ginjen zagotvil pevki četrtinski popust na povratku.

Se stoji pri vходу v Ohrid velika starinska platana činar, kjer je v votlem deblu dovolj prostora, da posedi prijateljska družba v večernem hladu pri dobrem vinu ali črni kavi. V hotelu »Veliki Srbiji« tam poleg so še danes na glasno ribje pojedine, pripravljene na ohridski način; v topli večer doni tam pesem pevačice in brnenje tamburice. Čaršija je ostala skoraj neopremenjena, srednjeveška. Zato pa je pristanišče popolnoma novo. Na levo roko, koder je včasih bilo pusto obrežje z revnimi bajtami, se danes širi prikupen park, ki ga podaljšujejo od leta do leta. Tod stoji zdaj za cesto vrsta novih, čistih hotelov. Ohrid postaja priljubljeno, ceneno letovišče. Strežijo nam za mizo na obrežju, od koder lahko vsak trenutek planeš v mlačno jezero. Ob večerih, kadar ne nagraja jug, ki zna poganjati k bregu valove kakor na morju, ob lepih poletnih večerih, ko je mesečina razlita nad jezerom, starinskim mestom ob Ohridu in nad planinami, je ohridska pokrajina doživljaj, ki se vtisne v spomin s svojim edinstvenim čarom.

V prikupni, živahno ilustrirani knjižici je dr. France Mesesnel opisal Ohrid in jezero, starine in okolice. V zgoščenih stavkih je natančno opisano gradivo, zlasti kar se tiče umetnostnih spomenikov, da se zavzet vprašaj, v kakšne vrhove bi bila poglala nekdanja srbska umetnost, če bi se bila razvijala svobodno, neporušena po barbarski invaziji iz Azije. V obupnem stanju je danes narušena bazilika sv. Sofije, najstarejši in najznamenitejši ohridski spomenik iz starokrščanske dobe, mučenica, ki je skozi turška nasilja in naposled še skozi potres in svetovno vojno ohranila dragocene plastične dekoracije, starinske freske. Pa ko se vzpenjaš iz muslimanske mahale Surijam proti trdnjavi Saraju, vi-

diš in čutiš, kako sta v Ohridu že strogo ločena dva svetova: propadajoči srednji vek z zanikrniimi stavbami, sam vase zamaknjen kakor obnemogel stavec, tam pri jezeru pa nov, svež razmah, ki ga ustvarja današnja doba letoviščarstva in tujskega prometa. Cerkevica sv. Klimenta na hribu, ki je postala katedralna cerkev, ko so Turki spremenili baziliko sv. Sofije v džamijo, gospoduje v svoji zgodovinski skromnosti nad mestom in pokrajino, v kateri se sinjina jezera, zeleno polje s topoli in sivina bližnjih planin družijo v pesniški sklad.

Baritonist Fran Hvastja

Mladi pevec, zdaj prvi baritonist bratislavske opere je v nekaj mescih napravil zavidanja vredno kariero

Toliko se je že pisalo in razglabljalo o vzrokih ter dobrih in slabih straneh dejstva, da naši odrski umetniki, pevci in igralci v tolikšnem številu odhajajo v široki svet — po poti do uspeha in priznanja. Toda pribito dejstvo je tudi — če že gredo, nas tudi dostojno in častno zastopajo na velikih odrih evropskih središč. Preteklo sezono je to izpričal in dokazal naš baritonist Fran Hvastja, ki je na desekah bratislavske opere s prodornim uspehom prestal železni krst in se tako v velikem koraku postavil ob stran našim prizanim pevskim umetnikom, ki že stopajo svojo blestečo pot pevske kariere pri nas in v tujini.

Fran Hvastja — naš najnovejši pevec — operni solist! To se pravi, na začetku uspehov po dolgih letih trdega šolanja in težkih preizkušnj. Kdo bi si le mislil, da se bo v tako kratkem času tako pogumno in moško izkazal in predstavil svetu svoje zrele in na vsak način velike, mnogo obetajoče pevske in umetniške sposobnosti. Poznali smo ga že dalj časa z ljubljanskih ulic, mladega, simpatičnega pevca, kako je ves skromen in v študiju zaverovan vztrajno iskal izraza in poti. Hodil je na konservatorij k mojstru Bettetu v šolo, sodeloval v zboru ljubljanske opere in večkrat nastopil tudi v manjših solističnih partijah. Nikoli se ni širokoustil, ampak zmerom dejal: bomo videli. Intenzivna šola in vztrajnost ter trdna volja do uspeha ga je gnala nezadržno navzgor. Pred meseci je odšel iz Ljubljane na Dunaj, izpopolnjevati se v nadaljnjem študiju. Kajti takrat se je Fran Hvastja že odločil. Moje mesto je postati in ostati operni solist. Kdor ga je bliže poznal, ta pač ni mogel dvomiti. Človek tako širokih in vztrajnih ambicij bo uspel, ta mora uspeti. In v resnici, kmalu smo slišali. Študiral je pri slavi dunajski pevski pedagoginji Rado Danelleji, razvil glas in se pri avdicijah vidno izkazal. In zgodilo se je, da je Bratislava opera iskala novega pevca-baritona. Hvastja se je pogumno prijavil, sijajno prestal avdicijo in gostoval v glavni baritonski partiji Leoncavallovega Bajazza na odru slovaške opere. In to s takšnim uspehom, da je moral prolog ponavljati. Led je bil prebit in čez noč je postal Fran Hvastja prvi bariton bratislavske opere. Zdi se, da je spričo izkazanega prodornega uspeha vsaka druga naša beseda odveč. Nov pevec se nam je rodil...

Naj navedemo v naslednjem nekaj odlomkov iz opernih kritik bratislavskega dnevnika o našem Hvastji:

»Slovenska pravda«:

Fran Hvastja, ki tudi igralsko ni prav nič zaostajal za partnerico, se je pevsko in igralsko tako blesteče predstavil, da si je pač docela zaslužil pristrne simpatije, ki mu jih je izkazalo občinstvo. Njegov glas, ki je izenačen in odlično solan od nižin do višin in končno lepoto njegovega petja bomo mogli še presojati v naslednji

Kako tihotno je tod! Še mlaček, ki nas spremlja, ni vresčava, kakor po drugih južnih mestih.

Gremo skozi ozke ulice, koder vdano čakajo svoje propasti stare patriarhalne hiše. Ustavimo se zdaj v tej, zdaj v oni cerkvi, ki se neznatno skriva med hišami in je vendarle vredna obiska. In naposled nas v sončnem popoldnevu povabi nase nova cesta, izpeljana ob jezeru proti Sv. Naumu. Hitimo v avtobusu mimo Biljaninega izvora, kjer je danes napajališče novega ohridskega vodovoda, slikovita občinska kavarna in znamenita hidrobiološka stanica, ribarsko središče za vse povodje vardarske banovine, uspešno vzgajališče ribjega zaroda, zlasti postrvi. Za nami je ostal spomenik 400 mladenčcem, rekrutov iz Sumadije, ki so se znašli v Ohridu po porazu srbske vojske leta 1915. In jih je sovražnik poklal vse do zadnjega. Spešimo skozi značilno ribiško vas Peštano, koder počivajo ob bregu veliki, stabilni čolni, od platane do platane pa so razobešene mreže. Ribiči so na delu pri popravljanju orodja, zagorela dekleta se nam razkazujejo v svojih pestrih in čistih narodnih nošah. Vzpenmo se v serpentine proti vasi Trpezlici. Peljemo se nad jezerom kakor po visoki galeriji. Šele pri vasi Lubaništu padamo proti slavnemu samostanu Sv. Naumu, ki se nam pokaže na koncu pešene obale, zasenčene z vrbinjem in z dolgim dvoredom srebrnkasto zelenih, vitkih topolov.

Izlet k Sv. Naumu po novi cesti je vse kakor krona doživljajev v pokrajini, ki je nenavadno fin dragulj v zakladnici naše domovine.

—dr.—

sezoni, za katero je angažiran...« Nato pisec čestita upravi na tem angažmanu.

»Slovenska politika«:

Nastop mladega, močno talentiranega slovenskega pevca g. Frana Hvastje, ki je sprejel tudi angažma za SND je s svojim pevskim in igralskim izrazom lepo podal vlogo Taddea. Hvastjev prvi debut v inozemstvu da slutiti v igralski interpretaciji in v precizno izsolanem glasu še lepši raz-

mah. Njegov prolog (ki ga je moral ponavljati) in vloga Taddea pričata, da se bo Hvastja razvil v sijajno kultiviranega pevca...

Prav tako ni vse v superlativih piše: »Slovače«.

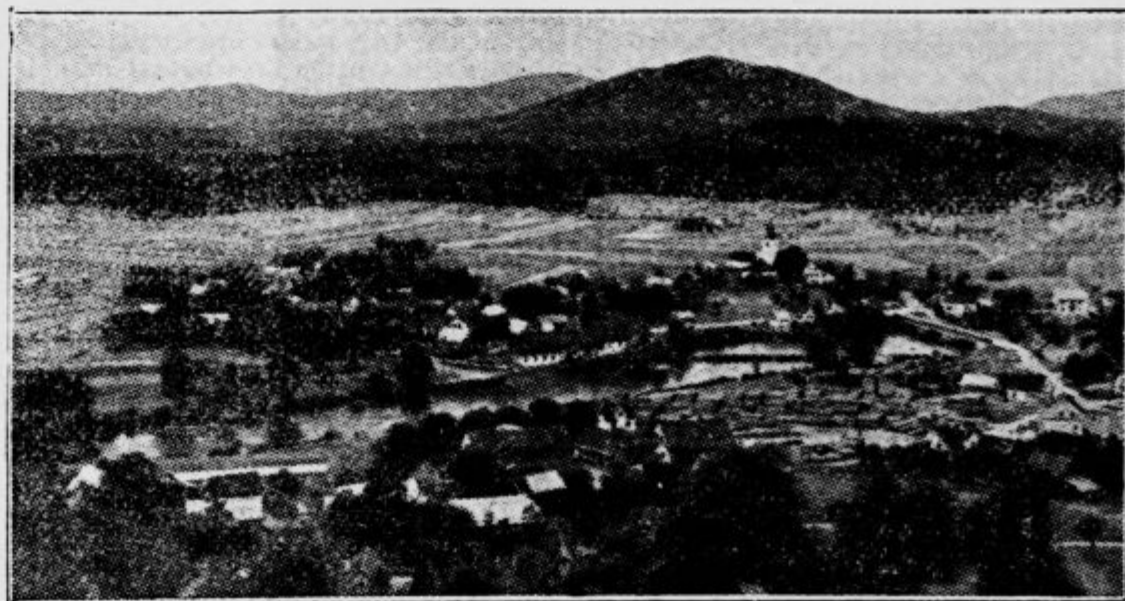
Tako kritike. In Hvastja o sebi? Pred dnevi smo sedeli v senci kostanjev kavarniškega vrta v Zvezdi. Prav nič niso izpremenili vrtoglavji uspehi našega pevca v njegovi skromnosti. Takšen je, kot je bil — ves nasmejan in vever je mirno in nepriljeno pripovedoval vtise iz Bratislave.

»O sebi naj kaj povem? Pojdite no, saj sem komaj začel. Zdaj se je šele pričelo delo, pravo delo, ki sem si ga dolga leta tako želel. Res, kar sam sem malce presenečen o uspehu, ki sem ga doživel. Bratislava je mesto širokega razmaha, središče Slovaške, ki me je s svojo gostoljubnostjo in pristrnostjo navdušila. Ko že govorimo o operi — uprava bratislavske opere je pri razpisu mesta za novega pevca izrečno naglašala, da so zaželeni v prvi vrsti pevci slovaške narodnosti. No, pa sem šel še jaz preiskusi srečo. O, zdaj dobro poznam blagodejni učinek bodrilnih besedi: korajža velja! Sploh je opažati v slovaških kulturnih krogih naraščajočo tendenco čim tesnejšega zblizjevanja z nami. In to na vseh poljih. Na knjižnem, glasbenem — slovaška filharmonija bo vzela v program simfonijo našega Bogomira Leskovca — in gledališkem. Pospeševala se bodo gostovanja. Menda bo prihodno sezono gostoval v režiji na bratislavskem odru naš operni režiser Emil Frelih, ki je v Bratislavi itak že dobro poznan. Jaz sam bom redno vsak mesec pel v bratislavskem radiu naše pesmi. Drugače pa bom ves svoj čas posvetil delu in študiju. Pripravljam za prihodno sezono več glavnih opernih partij. Imenitno se počutim med Slovaki, ljubizni so in mi gredo na roko. O vsem ostalem bo govorila bodočnost. Z najboljšimi upi in nadami stopam v nadaljnje delo in udeleževanje na deskah, ki so zame nepogrešljive. Drugače pa zmerom in zmerom mislim na domovino in v duhu pozdravljam našo ljubljeno Ljubljano...«

In mi? Želimo našemu pevcu Franju Hvastji čim več uspehov v širokem svetu z željo, da bi ga čim prej videli in slišali ter se pobleže seznanili z njegovo pevsko umetnostjo — tudi na našem odru!

L. K.

Straža in Valta vas imata pogoje za prijetno letovišče

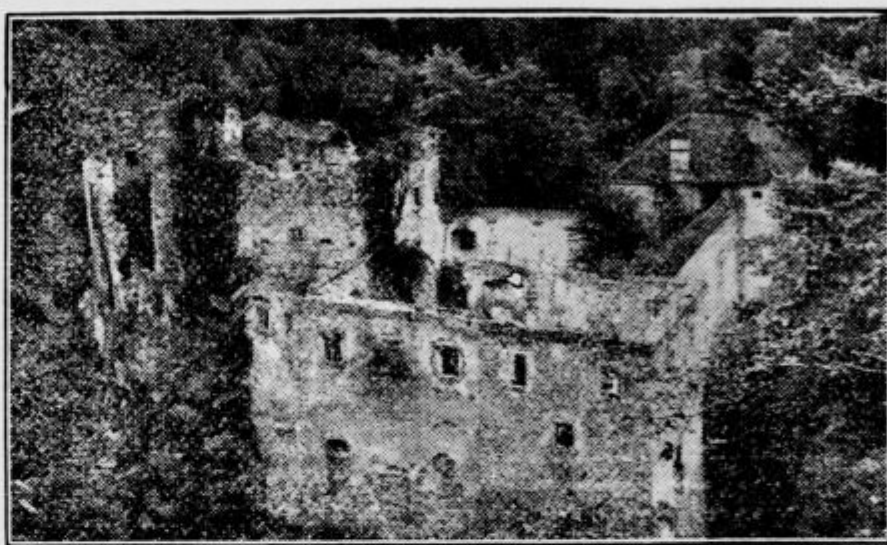

Straža, 26. julija.

Ob času, ko se mnogo govori in piše o naši lepi in slikoviti Dolenjski in se mnogo dela za povzdigo turškega prometa na Dolenjskem, ne smemo pozabiti enega izmed najlepših krajev ob lepo zeleni Krki, to je Valte vasi in Straže, ki je končna železniška postaja na odcepku železnice Novo mesto — Straža. Straža na levem

okrašena z raznimi grbi. V zidu se tudi še vidijo železni škripci, ki so jih rabili za dviganje mostu z nasipa v grad. Tudi na podražajočih se blehah se še vidijo različne slikane podobe, ki pričajo o bogastvu nekdanjih graščakov.

Od tod je tudi prav prijeten izlet na Ljuben in k cerkvi sv. Vida, od koder je krasen razled na vse strani. Dalje v

Razvaline Lukenškega gradu

bregu in Valta vas na desnem bregu Krke imata s svojo slikovito okolico s prikupnimi vinskimi goricami vse pogoje, da se razvijeja v priljubljeni letovišči.

Straža, ki je za lesni promet med najpomembnejšimi železniškimi postajami v državi, je že sama na sebi zelo obiskan kraj, ker ga obiskujejo lesni trgovci in prejemalci lesa vseh vrst.

Udobnosti stanovanj že zdaj ne manjka, pa bi se dalo z nekoliko dobre volje tudi temu še v večji meri od pomoči. Ker je Krka tu prav primeren kraj za kopanje, bi kopališče, ki bi ga naj zgradili na pripravnem mestu, kaj kmalu privabilo mnogo letoviščarjev. Tudi drugih znamenitosti v tem delu Dolenjske ne manjka. Niti ne prijaznih izletnih točk.

Poleg lepih vinogradov, po katerih so posejane bele zidanice, ima ta del tudi zgodovinske znamenitosti. Nedaleč od Valte vasi so gozdnem robu še nasipi, ki so služili nekdanjim prebivalcem v obrambo pred Turki. V Dol. Straži nad znano Petretovo gostilno je v gori Rebrli velika podzemna jama z zelo širokim vhomom in veliko dvorano, polno šopnikov. Jama pa še ni vsa raziskana.

Zelo primeren je izlet v uro hoda oddaljeno Luknjo z znamenitim gradom Lueg, ki pa je žal že v popolnem razpadu. To je eden izmed najznamenitejših dolenjskih gradov, ki so ga sezidali predjamski graščaki, katerih zadnji potomec je umrl pri obleganju predjamske graščine pri Postojni na Notranjskem. Grad stoji ob izviri potoka Temenice med strmimi pečnami. Sezidan je bil v nekem posebno čudnem slogu. Odbajajo ga bukovji gozdovi. Čeprav je grad v razpadu, vendar se še vidi močna vrata, obita z železom in

hišah na gričih pa najdeš mnogo pristnih nepokvarjenih domačih gostoljubnosti in se razvedriš v razgovoru z zžarnim poljedelcem, ki pa ima zate vedno prijazno besedo.

V okolici Višnje gore je povsod mnogo najprijaznejših kočnikov, kjer si razvedriš duha in pokrepaš telo. Z vlakom do Višnje gore ne pomeni vožnja nikakega napora. Od tam skočiš na Polzevo, kjer je priznana gostišče že več let. Dobrih sto korakov dalje do cerkvice sv. Duha te nagradi s prijaznim razledom po vsej Dolenjski in pa nazaj daleč do Ljubljane. Če se te zaradi poti spet loti žela ali ti godrnja želedec, pa najdeš tik cerkvice gori pri sv. Duhu tudi novo prijetno gostišče. Gostilničar, pristna dolenjska dobičina, ti bo rad postregel z dobrim cvičkom in ti nudil potrebni pririzek, v zadrepi na ne boš niti za prenočišče, saj ima za to urejenih več sob. Ob nedeljah pa najdeš tam tudi lastnico teza prijaznega doma, znano Racovo Pepo, ki slovi kot prijazno dekle in ti rada pokaže svoj umetovtor, delo lastnih rok, malo z žemnim nožem zrezljano kočico, ki je vredna, da si jo vsakdo ogleda.

Od Sv. Duha se lahko napotiš skozi smrekov gozd do Krke, kamor potrebuješ uro hoda, kjer si lahko privoščiš osvetočo kopel in občuduješ dolinico v vsej njeni krasoti tako nemoteno, da se zasnjaš nekam daleč nazaj v lepše čase... Tudi na Krki najdeš dobre gostilne »pri Magovcu« ali »pri Boršniku«, kjer si boš s to ali ono dobroto privezal dušo. V Znojiljah naletiš na številne letoviščarje, ki vodijo lastno gospodinstvo. Pocen stanujejo, kuhajo pa si sami ali se hranijo po privatnih hišah pa tudi v gostlinah v bližnji okolici. Pot nadaljuje skozi Muljavo na Stično pa si po poldruzi uri naj v Višnji gori, kjer se spet lahko ohladiš v lepo urejenem kopališču, kjer se razmisliš v zavesti, da si videl košček res prelepega domačega sveta.

60 let škrubejeve mame

Pod svojo Peco domuje ter vodi že nad trideset let gostilniško obrt pa trgovino z lesom današnja jubilarica ga. Marija Janškova p. d. škrubejeve. Kdo ne bi poznal vedno dobro razpoložene škrubejeve mame, kjer si vedno dobro postrežeš. Kljub 60 letom je še danes čila in zdrava in jo imaš vedno priliko opaziti, kako se suče med domačimi gosti in izletniki, ki se zalagajo s potrebnimi dobrotami za precej dolgo pot na Peco, ali pa se vračajo s Peco, potrebni okrepčila, da jih je včasih kar prenatrpano v hiši. Mnogo truda je morala vložit, če je hotela obdržati svoje gospodarstvo na tako trdnih tleh in obrat v tako zadovoljivem stanju, saj jo je že 27. leta zapustil pokojni soprog, nadpaznik pri mežinskem rudniku, samo s tako obsežnim gospodarstvom z edino hčerko Erno, ki pa ji je zdaj že močna opora. Jubilarinji želimo še mnogo zdravih in veselih let.

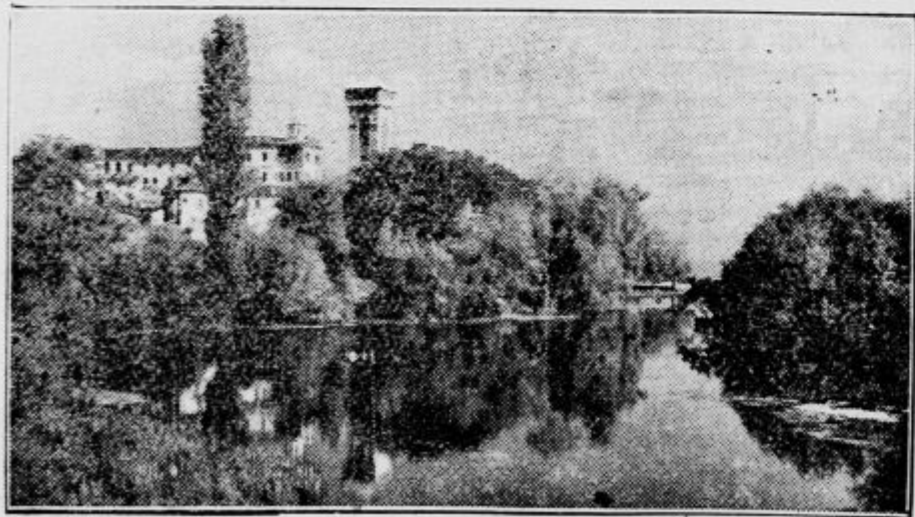
Smrt v Rinži

Koševje, 27. julija

Rinža, ki teče okoli mesta, ni niti deroča niti globoka reka. Komaj na nekaterih mestih seže kopalcem čez glavo. Človek bi mislil, da v njej sploh ne moreš utoniti. Vendar pa so se taki primeri že dogodili, še več pa se jih je srečno izteklo. Nekoč sta utonila blizu mahovniškega mosta od ovinka (Pri Petru in Pavlu) celo dva hkrati, z imenomoma Peter in Pavel, in baje celo na dan njunega godu.

Svojo žrtve je zahtevala Rinža tudi večraj dopoldne. Nekaj po enajstih je peljal 18letni hlapec pri mesariji in gostilni Hönigman F. Schneider konja na kopanje. Zavil je z njim na znano mesto pri hlevih v vodo. Tam ga je stresel konj raz sebe, fant je padel in se začel potapljati. Voda sega tu proti sredini reke preko glave, nesrečni mladenič, pa ni znal plavati. Ob padcu s konja se je verjetno preveč prestrašil, sicer bi se bil vseno lahko na kakšen način rešil. Iz vode ga je po kakih 10 minutah potegnil vajenec istega gospodarja. Upati je bilo, da bo še prišel k zavesti. Banovski zdravnik dr. Krauland je poskušal z umetnim dihanjem, a brez uspeha. Fant je našel svojo smrt tako rekoč vprčo ljudi sredi mesta. Nekateri ljudje v bližini so tudi imeli premalo prisotnosti duha, sicer bi bil fant mogoče ostal živ. Izreden, res nesrečen slučaj, kjer je šlo za kratke minute ali celo sekunde. Tudi potrebne priprave bi ga bile morda lahko še rešile, ako bi bile pri rokah.

Prezgodaj umrli nesrečni fant je bil iz Tople rebi in je komaj pol leta služil v mestu. Bil je zdrav, delaven mladenič in znan kot velik šaljivec, priljubljen med svojimi mladimi tovariši.

Sv. Naum

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

»Ljubljana.« — V stanovanju imate namenjane, ki vam plačuje mesečno 120 din. Na njegovo prigravarjanje pa ste navedli v zgradarinski prijavi manjšo najemnino v znesku 100 din. Med obema je prišlo do spora. Stranka Vam predi o ovadbo radi davčne utaje. Koliko boste morali plačati kazni za eno leto? Ali imate pričakovati kakšno olajšavo, če prijavite utajo davčnemu oblastvu, še preden bi to prešlo ovadbo od vašega namajnika? — Po novem členu 142. a, zak. o neposr. davkih se vsak, kdor davek utaji, kaznuje poleg plačila rednega davka s 3 do 6 krat tolikšno vsoto, za kolikšno je bila država izpostavljena oškodbi. Če in kolikor bi se ta denarna kazen ne mogla od obsojenega izterjati, se spremeni v zaporno kazen tako, da se vsaki 50 din računa za en dan zapora; vendar ne sme zapor biti daljši od 6 mesecev. Kazni po tej zakonski določbi ni — in to bi veljalo za Vaš primer — če ustvari krivce zakonu ustrežajoče stanje, preden davčno oblastvo za kaznivo dejanje kakorkoli zve, oziroma če udeležene, preden zve davčno oblastvo za kaznivo dejanje, pristojnemu oblastvu, t.j. davčni upravi prijavi, da in katero kaznivo dejanje je storil. Stopite torej brez najmanjšega odloga k davčni upravi in podajte ovadbo sami na zapisnik!

»Zagreb.« — Vaša nečakinja oddaja sezonsko sobo v najem, letos pa se ji radi nepopolnega tujeskega prometa to ni posrečilo. Kaj ji je storiti, da bi dosegla iz tega naslova vsaj delni odpis zgradarine? — Po čl. 40. zak. se odpiše zgradarina celoma ali deloma samo tedaj, ako se zgradi ali njen del ne uporablja. Vendar pa se smatra, da se uporablja zgradi tudi takrat, kadar je opremljena, če se daje taka zgradi redno v najem brez opreme. Če ostane del zgradbe med sezono prazen, se odpiše davek celoma ali deloma, kakor je pač ostala zgradi neporabljena samo za nekaj časa ali ves čas. Opozorjamo pa, da sezonske zgradbe nimajo pravice do odpisa zbog tega, ker se ne uporabljajo v času izven sezone. Prijavo za odpis davka morate predložiti v 14 dneh od dne, ko prestane uporaba davčnega predmeta, pri pristojni davčni upravi.

»Sarajevo.« — Radi zaostale zgradarine so Vaši nečakalnjaki zrušili pravišče. Hotela je prositi šefa davčne uprave, da bi ji dovolil obročno plačevanje davčnega zaostanka, vendar pa do šefa ni bila puščena z zavrnitvijo, da se g. šef s takimi malenkostmi ne ukvarja. Ali je res, da se g. šef s takimi malenkostmi ne bavi in da je do stop do njega nemogoče. Kaj naj Vaša nečakinja ukrene, da bi dosegla brez vsakih stroškov plačilno olajšavo? In ali sme za rubljene pravišče doma zaklati? — Predvsem moramo naglasiti, da mora vsak šef davčne uprave na njihovo željo in v službenih stvareh sprejemati stranke, ako mu dopuščajo službeni posli. Vložite takoj z 10 din taksirano prošnjo za dovolitev obročne plačevanja davčnih zaostankov ali pa zahtevajte pri davčni upravi, da tam Vašo prošnjo napišejo na zapisnik. Tako v znesku 10 din boste morali na vsak način doprinesiti v kolku. Pravišče pa pod nobenim pogojem ne smete zaklati, ker ostane rubežen in veljavi 3 leta, odkar je bila izvršena in ker bi imeli lahko sitnosti tudi s sodnijo. Veljavnost rubežni prestane šele tedaj, ako dolžnik poravnava do dne prodaje vso terjatev in stroške, odnosno če izvršilno oblastvo odredi, da se morajo vrniti dolžniku proti potrdilu za rubljene stvari, ki so mu bile odvzete.

J. H. — K. — Vaše vprašanje je presplošno, da bi mogli nanj brez pridržka odgovoriti. Dajek na neoznežene osebe se omejuje samo na mesta, trge in kraje s sedežem sreza. Pa še v teh primerih samo za neoznežene osebe v službenem razmerju, ako njih mesečni dohodek ne presega 2.500 din. Za davčno obveznost morajo biti dani ti-le pogoji: 1) oseba mora stanovati ali se obremenjevati z davki v mestu ali trgu; 2) doživeti mora 30., a ne prekoračiti 60. leto starosti; 3) oseba mora biti obdavčena po davčnem razporedu s katerikoli davčno vrsto neposred. davkov, odnosno prejemati mora tantieme od katerega podjetja, zavoda i. sl., čigar uprava ima svoj sedež v mestu.

A. K. — P. — Številno družino imate pa tudi razmeroma obsežno zemljišče. Ali bi se ne dal na kakšen način znižati zemljiški davek? — Zemljarina kot takšna se po zakonu ne da znižati, pač pa dopolniti davek k zemljarini, če kot kmetovalec neposredno sami ali s člani svoje rodbine obdelujete posestvo. Prav tako Vaša rodbina ne sme šteti nad 5 članov in dopolniti davek ne sme biti večji od 5.000 din. Če v mesecu januarju pred pristojnim občinskim oblastvom niste izpolnili posebne prijave, za letos znižbe dopolnilnega davka ne boste deležni. Pazite torej na javni razpis davčne uprave koncem tekočega leta in ukrenite vse, kar ta razpis veli!

Pravna

»Pripravnik.« Kot uradniški pripravnik morate skrbeti za mater, sestro in brata, pa ste radi tega zašli v velike dolgove. Upniki vam prejšo s tožbami in zahtevajo vsi plačilo hkrati; ker takega plačila ne zmorete, vprašujete, kako bi si pomagali. — Dolgove, ki ste jih napravili radi nakupa potrebščin za življenje, ko treba pač plačati. Mnogo bi si mogli prihraniti na stroških — posebno če bi upniki izterjavali terjatve potom odvetnikov — če bi se tožbo, ki so vedno zvezane s stroški za dolžnika, mogli sploh obvarovati. Sporazumno z upniki morete na uradni dan, med uradnimi urami, vedno pred pristojnim sreskim sodnikom skleniti poravnavo in v poravnavi dogovoriti način plačila vaših dolgov. S tem si prihranite precejšnje stroške. Ker nimate nikake premične ali nepremične imovine, bi vam upniki po sodni poravnavi ali sodbi, zarubili le vašo plačo. Ker ste državni uradniški pripravnik morejo upniki zasedi le eno tretjino osnovne in polnožajne plače, ne pa tudi osebne ali draginske doliade. V vsakem slučaju vam pa po zakonu mora ostati din 500.— mesečno prostih. Upnik, ki preje predlaga izvršbo, pride preje do plačila, ostali pa v mejah zakonito dopustnega rubeža in plačila, po vrstnem redu vloženih izvršilnih predlogov. Če ste nekemu upniku dovolili mesečno prepoved na prvo mesto vaših prejemkov, bodo drugi upniki prišli do pokritja nato, ko bo ta upnik popolnoma plačan. Namišljene — fiktivne prepovedi na

plačo morejo pravi upniki uspešno izpodbijati na vaše stroške.

»Kronski vpokojenec.« — železničar — invalid. Kot vdovec ste se vnovič poročili pa bi radi vedeli če pripada vaši ženi draginska doklada in če bo dobivala po vaši smrti kako pokojnino. — Ker ima vaša sestra žena svoje posestvo od katerega plačuje din 152.— letnega davka s pripadajočimi dokladi, ne boste dobivali za njo nikake doklade kot kronski vpokojenec ker ima žena od posestva letno več kot po 260.— din dohodkov. Le v primeru, da bi vam izstala davčna uprava potrdilo, da njeni dohodki ne dosežejo te višine, bi vam pripadla zanjo doklada. Po vaši smrti bo žena dobivala pokojnino po § 259 zakona o drž. prometnem osobju. Če je neno posestvo zadolženo je najboljšje, da ga odproda in poplača dolgove, ker vam s tem reši draginsko doklado, ki jo izgubite prav za prav zaradi zadolženega posestva.

R. A. Sm. ob Paki. Ali se smatra umobolnik, ki je zbolel po povratku z orožne vaje, za vojno žrtev? Ali pripada materi kakšna podpora? Kdo je dolžan skrbeti zanj in za onemogočo mater. Kdo je dolžan poravnati prevozne stroške v bolnico in v umobolnico. — Ker bolnikova bolezen ni posledica kake poškodbe ali zdravstvene okvare zadolžene v vojni, umobolnika ni smatrati kot vojno žrtev in mu zato ne pripada niti od vojaških niti od kakih drugih oblasti kakšna po zakonu določena invalidska podpora. Če je bolnikova mati stara že 58 let, hroma in delna nezmogla ter brez vsake imovine, je dolžna za bolnika in za mater skrbeti pristojna občina. Občina je dolžna poravnati tudi prevozne stroške za v bolnico in nato iz bolnice za v umobolnico, če jih bolnik sam ne zmore in če jih ne zmore niti njegova mati. Ako pristojna občina upravičencu noče plačati mesto nje v prid bolnika izdanih stroškov, jo mora upravičenec tožiti. Umestilo je, da se pred vložitvijo tožbe pritožite za obrazloženo vlogo zoper dotično občino na kraljevo bansko upravo v Ljubljani.

A. P. v. p. Rodbinska doklada za sina, ki je položil veliko maturo in se bo z novim šolskim letom vpisal na medicinsko fakulteto. — Kot državnemu vpokojujencu vam pripada za vašega sina abiturienta, ki bo redno nadaljeval šolanje, rodbinska doklada tudi za mesce julij, avgust, september in oktober, s katerim mesecem prične redno šolanje na univerzi. Vložite pismeno zahtevo na izplačilo ter položite potrdilo univerzitetnih oblasti, glasom kojega vaš sin nadaljuje redno študije.

L. Z. C. Kljub temu, da vam je sodišče priznalo pričinno v neki civilni pravi, v kateri sta se pravičniki nesiromašni stranki, se niste došli po preteku meseca do plačila. — Pravdni sodnik, ki vas je kot pričo zasužal je moral po zakonu naložiti eni od strank, — dotični, ki vas je predlagala za pričo — da vam mora plačati kot pričinno odmerjeni znesek v petnajstih dneh pod izvršbo. Tak sklep je moral biti posvetočen v zapisniku o javni ustni razpravi. Pravice imate predlagati pri dotičnem sodišču, da potom izvršbe na stroške zavezanca izterja vašo pričinno in vam jo nakaze na vaš naslov. Če tozadeven sklep ni bil posvetočen v zapisniku, zahtevajte, da izda dotični sodnik ponovno sklep pismeno in izterjate nato pričinno prisilno od obvezanca. Tudi potom odvetnika — na stroške zavezanca smete vložiti predlog na izvršbo.

Ljubomir K. Z. V vašem kraju živi prekupevalec življenjskih potrebščin — poljskih proizvedov — ki koplje živila in drugo podobno blago, ga hrani nekaj tednov v skladišču, nato pa navija cene. Ali ni moč preprečiti take zlorabe potrošnikov, ki so večinoma reveži? — Brezvestnega spekulant naznanite nemudoma sreskemu načelnstvu v kraju, kjer je njegovo bivališče. To upravno oblastvo i. stopnje je po zakonu dolžno nemudoma uvesti zoper njega potrebne poizvedbe in ga nato po uredbi o pošiljanju brezvestnih spekulativ na prisilno bivanje in prisilno delo z dne 16. maja 1940. Službeni list z dne 25. maja 1940, kos 42, pošilja drugam na bivanje ali pa ob ponovitvi prestopka pošilja tudi na prisilno delo. Ta uredba velja tudi za proizvajalce in prodajalce, ki dvigajo cene živilom in drugemu blagu čez meje, dovoljene po uredbi o pobijanju dragine in brezvestne spekulacije in po uredbi o kontroli cen. Tudi kopljenje živil ali drugega blaga zato, da bi se živila ali blago odtegnilo prometu in tako zvišala njih ceno, je kaznivo po tej uredbi. Prisilno bivanje v drugem kraju se sme odrediti ob prvem primeru do 6 mesecev, ob ponovitvi kaznivega dejanja pa do 1 leta. Ob ponovitvi dejanj sme upravno oblastvo prve stopnje poslati spekulanta na prisilno delo, če je bil zaradi gornjih dejanj enkrat že pravomočno obsojen. Tudi nepodpisane prijave je oblastvo dolžno vzeti nujno v pretes in poizvedovati vse, kar je za ugotovitev kaznivega dejanja potrebno.

»Podeželski trgovec.« Kako je s starim našim denarjem, ki ga je še nekaj v prometu, nekaj pa skritega in shranjenega po nogavicah? Do kdaj velja, do kdaj ga je moč zamenjati in kje? — Do 16. avgusta 1940 smejo biti v prometu kot zakonito plačilno sredstvo le še dvodinarski in petdesetpanski novci. Vsi drugi novci so izgubili veljavnost zakonitega plačilnega sredstva in ne smejo biti več v prometu. Stare novce zamenjujejo Narodna banka, njene podružnice in vsi državni finančni zavodi: davčne uprave, poštne hranilnice, poštni uradi, do naslednjih terminov: 50-dinarske do 16. avgusta 1940, 20-dinarske do 31. oktobra 1940, 20-dinarske do 16. februarja 1941, 10-dinarske do 20. oktobra 1940, 50-parske do 16. februarja 1941. Prav je, da o tem poučite svoje odjemalce, da ljudje ne bi utrpeli poznejše škode, ker denarja ne bi mogli več zamenjati po vrednosti.

Zdravniška

Anita: V eni zadnjih številsk sem omenil, da se pri ženskah, ki doje, pojavi perilo dokaj pozno, med 6. in 7. mesecem po porodu. Nedostatek perila pa seveda ne izključuje ponovne zanositve. Spoznava zanositve v tem primeru je težja, ker odpade eden prvih znakov, namreč nedostatek perila. Navezani smo torej v glavnem na druge znake, v razlago katerih pa se ne bom spuščal. Specijalno v vašem primeru in na podlagi opisanih znakov, ne morem na daljavo trditi, da bi bili ponovno noseči. Na drugi strani pa seveda tega tudi ne morem s sigurnostjo zanikati. Da bode

rešeni negotovosti vam svetujem, da se obrnete na zdravnika in svrhu podrobne preiskave.

Z. T. Ljubljana: Po mojem mnenju imate ekcem med prsti. V tem slučaju se seveda ne bi smeli umivati, ker to samo še bolj draži kožo. Trenutno pridejo v poštev mazila, ki blažilno vplivajo na vnetje in ki suše. Obrnite se torej na zdravnika.

O. K. Kamnik: Vaš fantek ima začetno kilo popka. Operacija v tem štadiju ni nujno potrebna. Pač pa pride v poštev posebne vrste povoj z obližem, ki ga naj namesti vaš zdravnik.

ŠAH

Smrt je preteklo nedeljo kruto posegla v vrste najboljših mladših slovenskih šahistov. Dr. Jule Gabrovšek, ki se je tako tragično ponesrečil v planinah, se ni samo odlikoval z individualnimi uspehi na šahovskem polju, temveč je še zlasti s svojim sodelovanjem pri najvažnejših tekmah naštetokrat bistveno pripomogel svojemu klubu in slovenskemu šahu do uspehov. Čeravno zadnja leta z vso energijo in ljubeznijo zaposlen v poklicu in na socialnem polju, je vendarle vedno našel tudi še nekaj uric prostega časa, da se je posvetil šahu, ki mu je bil od nekdaj tako drag. Dal je tudi šahovskemu športu pravi prostor v svojem izredno delavnem življenju. S požrtvovalnostjo je ob vsaki priliki sodeloval pri šahovskih prireditvah in predvsem ter brez predsodkov je ponovno pomagal tudi pri zdravi organizaciji našega šahovskega življenja. Tem težja bo vrzel, ki jo bomo slovenski šahisti občutili z njegovo izgubo. Tudi med šahisti je imel dr. Jule Gabrovšek samo prijatelje. Vsi mu bomo ohranili trajen spomni. N. v. m. p.

Kakor poročajo listi, bo redni letni občni zbor J. š. saveza dne 25. avgusta v Celju. Pred tem se bo, v Zagrebu vršila konferenca zastopnikov Srpskega in Hrvatskega š. saveza ter Slovenske š. zveze, da se določi J. š. savezu nov okvir delovanja.

Prvi amaterski turnir Hrvatskega šahovskega saveza v Borovu je končal z naslednjim rezultatom: I. Rabar 13 (iz 15), II. ing. Feuer 12½, III. Ljil 11½, IV.—V. Horvat in Schreiber 9½, VI. Savič 8, VII. Filipčić 7, slede Bogatec, Mužek in Weiss 7, Kovačić 6½, Besch, Seibel 6, Benet, Grenčarski, Zivković 3. — Novouvedeni naslov hrvatskega mojstra si je torej kot prvi pridobil mladi Zagrebčan Branislav Rabar. S tem je izbira padla brez dvoma na najvrednejšega. Rabar je bil že dvakrat tudi na državnih amaterskih turnirjih med najresnejšimi tekmeci za mojstrstvo in prej ali slej mu tudi tam zmaga ne bi ušla. Sicer je bil turnir v Borovu vzorzo organiziran, toda primeroma slabo zaseden. Razen ing. Feuerja, ki je že igral na mnogih amaterskih turnirjih ter dosegel dobre rezultate, so tvorili listo udeležencev manj znani igralci ali novinci. Hrvatski š. s. razpolaga seveda z vrsto neprimerno močnejših amaterjev, ki pa se turnirja niso utegnili udeležiti. S turnirja v Borovu je naslednja partija.

KRALJEVO-INDIJSKA OBRAMBA	
Beli: Rabar	Črni: ing. Feuer
1. d2—d4	Sg8—f6
2. c2—c4	g7—g6
3. Sb1—c3	Lh8—g7
4. e2—e4	d7—d6
5. f2—f3	

Ta skromni sistem daje belemu izredno trdno pozicijo ter je združen z velikimi nevarnostmi za črnega.

5. 0—0
6. Lc1—e3 Sb8—d7
7. Dd1—d2 e7—e5
8. d4—d5?

Prav za prav napaka. Beli izgublja s potezo v partiji važen tempo. Pravilno je mesto tega 8. Sge2. Črni na d4 itak ne sme menjati, ker bi bila pozicija belih figur v središču potem premočna.

8. b7—b6?
Tudi črni pa se takoj revanšira z napako. Mesto tega je bilo zelo močno Sh5! ter po 9. g4 potem žrtev kmeta s Sf4! Če pa bi bil v 8. potezi beli igral 8. Sge2, potem ravno Sh5 zaradi 9. g4 ne bi bilo možno.

9. g2—g4!
Tako je beli le še prišel nezakazno do tipične poteze v tej varianti. Grozi sedaj še h2—h4—h5, Lh6 itd. s težko ubranljivim napadom.

9. a7—a5
Bolje 10. Sge2 ter nato Sg3, h4 itd.
10. a5—a4
Zanimiv taktičen zapletljaj.
11. Dd2—c2
Se vedno je h4 edino pravilno.
11. Sd7—c5!

12. Le3: c5?
Dobi sicer kmeta, toda za ceno take oslabitve pozicije, da bi to moralo stati partijo. Predvsem so sedaj oslabilena vsa črna polja, pa še zaostane beli v razvoju.

12. b6: c5
13. Sc3: a4 Sf6: g4??

Namesto da bi črni enostavno izbral svojo prednost, pa žrtvuje popolnoma nekorrektno figuro ter seveda izgubi partijo. Pravilno je Se8! s grožnjama Dh4+ in h6! Na 14. h4 gre potem f5, pa na 15. g5, h6! Na 15. 0—0—0 pa f4! 16. f4! 17. g5, Sg4 s prednostjo za črnega. Po 13. Se8!, 14. 0—0—0 pa bi prišlo Lh+ 15. Kb1 Se8!, 16. h4, Le3 ter nato Ld4 in f5. V vsakem primeru bi bil beli celo izgubljen, kljub kmetu več.

14. f3: g4 Dd8—h4+

15. Ke1—d1 Dh4—f2

Se tudi tu je f5 najbrže bolje, toda za figuro črni pač nima polne kompenzacije. — V naslednjem beli enostavno izrazi svojo premoč.

16. Sa4—c3 Lg7—h6
17. Dc2—d3! Ta8—b8
18. Kd1—c2 Df2—f4
Na Lg4: bi sledilo pač 19. Dg3 in črni mora menjati dame (Dd4, 20. Td1)
19. Dd3—g3 Dh4—g5
20. Ta1—d1 Dg5—f6
21. Sg1—h3 Dh6—f4
22. g4—g5! Lf4: g3
23. g5: f6 Lg3—h4
24. Sh3—g1 Lh4: f6
25. Sf1—f3 Lf6—d8
26. Sf3—d2 f7—f5
27. Th1—g1 f5—f4
28. Le2—g4 Lc8: g4
29. Tg1: g4 Kg8—f7

30. Sd2—f3 Kf7—g7
31. h2—h4 b7—h6
32. Td1—g1
in beli je s premočjo figure proti kmetu z lahkoto dobil partijo.

Vasja Pirc.

Sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov

V »Skld za zdravljenje jetičnih bolnikov« je Protituberkulozna zveza v Ljubljani prejela doslej te-le prispevke: po 5.000 din Delavska zbornica; po 2.000 din Zbornica za TOI; po 1.500 dinarjev Trboveljska premogokopna družba; po 1.000 din Franc Remec, v Lancovem pri Radovljici, Avgust Jenko in Andrej Sarabon v Ljubljani; po 500 din inž. Vinko Čop, Avsenek Ivan in Ignac Vok v Ljubljani, Franjo Sirc v Kranju, Franc Verbič na Vrhniki, Herbert Woschnagg in Walter Woschnagg v Šoštanju, Rudnik in železarna Štore pri Celju; po 300 din A. Horvat & Komp. in dr. A. Kanski v Ljubljani »Polzela«, tov. pletenin na Polzeli. G. F. Schneider v Škofji Loki; po 200 din Kino »Sokole« pri Sv. Pavlu pri Prebodu; po 200 din Pavla Prepeluh, pivovarna Union inž. Josip Dedek, Ivan Adamič, F. Heinrichar, I. delavsko konzumno društvo V. H. Rohrmann in Josip Reich v Ljubljani, »Plamen« v Kropi, tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku, »Saturnus« v Mostah pri Ljubljani, Franc Kovač in Karel Kovač na Rakeku, Šumska uprava »Dobrava« v Zagrebu in Narodna banka kraljevine Jugoslavije, podružnica v Mariboru; po 198 din delavstvo Samotne tovarne v Celju; po 150 din Anton Wagner v Radovljici, Franc Čuden, v Dragomeru, nadžupniški urad Sv. Križ pri Rog. Slatini, Franc Japelj v Dol. Logatcu in podporno društvo žel. delavcev in uslužbencev v Mariboru; po 140 din Sokol v Planini pri Rakeku; po 136 din župnijski urad v Sevnici; po 120 din uradništvo carinarice na Rakeku; po 110 din Ivan Bartol v Loškem potoku; po 106,50 inž. Jernej Zupanc v Lancovem pri Radovljici; po 100 din inž. J. Förster, Brat Zerkar, dr. J. Rodoschegg, V. Oražem, inž. L. Stern, Bogumil Remec, dr. Josip Tičar, dr. Andrej Gosar, Peter Hribar, Slavko Pintar, O. Žužek, dr. Gregorij Rožman, Mat. Zamida, dr. Josip Fischinger, Marija Može, Kolinska tovarna, J. Blasnik nasl. Josip Eberle, Ludvik Cerne, Franc Golob, Franc Eifler, dr. St. Kmet, A. Ebenspanger, Avgust Agnola, Brown Boveri, hotel Bellevue, zavarovalnica »Sava«, zavarovalnica »Assic. gen.«, Vzajemna zavarovalnica, tekstilna tovarna »Lana«, tovarna Anton Kovačič, svečarna Kopač, brata Eberl nasl., Peter Košak, Jakob Bahnik, Irma Stupica, L. Polajnar, Zveza industrijev in A. Merhar v Ljubljani, uprava graščine »Mirna« na Dol., A. Josephine Ziplin v Gornjem gradu, Ivan Pucelj v Vel. Lašah, Miha Oitzl v Kranjski gori, Kmetijska zadruga v Rečici ob Savinji, knez Alfred Windischgrätz v Bogenšperku, Anton Kržič v Zagrebu, dr. An. Ton Hrovat v Ormožu, dr. V. Lorgar v Šmarju pri Jelah, dr. F. Trampus v Kamniku, dr. Janko Benedik na Bledu, Sl. Pečnik v Celju, Janko Ponebšek v Murski Soboti, dr. M. Slavik na Bizelskem, Janko Resman v Radovljici, »Jezerško« Kokra, inž. V. Kiler v Zagrebu, J. Račič v Zagrebu, dr. Hočvar Tone v Kočevju, Kemična tovarna Meste pri Ljubljani, bratje Piatnik v Radezah, Knez & Pachlaffo v Celju, Hribenik & Komp. v St. Vidu nad Ljubljano, »Bata« v Borovem, Franc Zagar na Rakeku, J. Kobe v Novem mestu, Zadruga elektrarna Ormož in dr. inž. M. & C. A. Pogačnik v Podnartu. — Radi pomanjka vseh onih darovalcev, ki so nam nakazali nižje zneske. Zgoraj imenovanim kakor tudi neimenovanim darovalcem se v imenu naših najvrednejših bolnikov najiskrenejše zahvaljujemo in se toplo priporočamo njihovim nadaljnjim naklonjenosti. Istočasno prosimo ponovno vse ene denarne in zavarovalne zavode ter industrijska in trgovaška podjetja, katerim smo poslali posebne prošnje za prispevke v ta sklad, in pa one

naročnike naših dnevnikov, ki so v njo o priliki letošnjega protituberkuloznega tedna prešli naše poštne položnice, da blagovolijo vpoštevati naš apel in z naknadnimi denarnimi prispevki pripomoči k udeležitvi našega visokega cilja: pripravi vsakemu jetičnemu Slovincu bolnišni posteljo. — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

V dopolnitve že objavljenega poročila o prispevkih občin v »Skld za zdravljenje jetičnih bolnikov« v višini 1.250 din obveščamo javnost da so prispevale v ta sklad v zadnjem času se te-le občine: Grosuplje 1.500 din, Dovje-Mojstrana 100, Teharje 100, Krize na Gor. 50, St. Jurij pri Grosuplju 600, Maribor 1.000, Radovljica 400, Blagovica 50, St. Vid pri Grobelnem 100, Zagorje ob Savi 100 din in Ljubljana 2.000. Doslej torej skupno 7.250 din. — Od nekaterih občin imamo zagotovila, da bodo v prihodnjem občinskem proračunu za ta njih nakazil oziroma zagotovili. Navedemo se, da ne bo občine v Sloveniji, ki bi prezrla naš apel, in pričakujemo še nadaljnjih nakazila oziroma zagotovil. Navedenim občinam se iskreno zahvaljujemo v nadi, da bodo one, ki so prispevale le nizke zneske, poskrbele za to, da s prihodnjim proračunom nakazejo višje prispevke. — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

R A D I O

Nedelja, 28. julija

Ljubljana 8: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Narodne pesmi poje gđ. Poldica Zupanova, s harmoniko spremlja g. Stanko Avgust. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe. — 9.45: Verski govor (dr. Guido Rant). — 10: Plošče. — 10.15: Jožek in Ježek. — 11: Gorenjski trio in plošče. — 12.30: Objave, napovedi. — 13.02: Koncert Delavskega pevskega društva. — 14: Operetni venčki (plošče). — 17: Kmet. ura: vzreja in neza prašnikov (inž. Jože Padar). — 17.30: Cimermanov kvartet Fantie na vasi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Srbske naselbine v Gorskem Kotaru. — 19.40: Objave. — 20: Nekaj okroglih (plošče). — 20.30: Kitara in klavir gđ. Stanko Prek in Raf. Ellec. — 21.15: Koncert pevskega zbora z Ježice. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Plošče za oddih.

Beograd 19.40: Ruske romane. — 20.20: Koncert velikega orkestra 22: Narodne pesmi. — 22.30: Plošče. — Zagreb 20: Messenotova opera »Werther« (plošče). — Praga 19.25: Iz operne iz koncertne sveta. — Berlin 19.15: Pester glasbeni spored. — 21.15: Koncert solistov in orkestra. — 23.10: Nočni koncert. — Rim 19.15: Laska glasba. — 20.30: Prenos Verdijeve opere »Rigoletto«. — 23.15: Plesna muzika.

Ponedeljek, 29. julija

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Balalajke (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Dvospevi. Sodelujejo gđ. Andrej Jarc in Tone Petrovič, s harmoniko spremlja g. Avgust Stanko. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Predavanje in spekeje državne obrambe. — 19.40: Objave. — 20.10: O stajarskih gradovih (g. Leo Pettauer). — 20.30: Čajkovskega dela izvajajo ga. Marta Osterc-Vajalova in gđ. Ida Vajalova. — 21.15: Fantazije iz znanih oper (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Citraški dueti (gđ. Kosi Ivan in Vilko Skok).

Beograd 19.40: Narodne pesmi. — 20: Zvočna igra. — 21.30: Orkester balalajk. — 22: Violinski koncert. — 22.30: Muzika za ples. — Zagreb 17.45: Havajske kitare. — 18: Slagerji. — 20: Pevski in klavirski koncert. — 21: Pevsko društvo »Sloboda«. — 21.30: Tamburaški zbor. — Praga 19.25: Koncert orkestra in solistov. — 21: Simfonični koncert. — 22.40: Laska godba. — 23: Češki skladatelji. — Berlin 20.30: Korračnice. — 21.15: Pester spored. — 22: Komorna glasba. — 23.10: Nočna oddaja. — Rim 19.15: Mali orkester. — 19.45: Komorne skladbe. — 20: Odiomki iz velikih oper. — 21: Klavir štiričrno. — 23.15: Plesna muzika.

Križanka št. 27

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13			14		15				16		
17						18			19		
	20				21			22		23	
24	25			26					27	28	29
			31					32			
33	34	35				36			37		38
		39	40		41	42			43		
44	45				46				47		48
49				50				51		52	
53			54							55	

Vodoravno: 1. slovenska oblika 4. mesto v Medjimurju 10. domača žival 13. uvodni del glose 15. šum 16. reka v Jug

Naša ženska stran

Kje se bo moje občutljivo dete najbolj okrepilo

Ali naj ga pošljem k morju? Ali bi mu boljše storil višinski zrak? V kako kolonijo bi ga dala? To je eno najpogostejših vprašanj mater v posvetovalnicah otroškega zdravnika. Ali je sploh potrebno, da preskrbimo otroku za časa počitnic nekaj tednov bivanja zunaj mesta?

Te vrstice niso namenjene Vam kmečke matere, — saj Vaši otroci imajo svežega zraka na pretek. Vsako prsto minuto lahko porabi Vaš otrok za bivanje v naravi, kjer se druži s tovariši v prosti igri, se naskade in naleta po mili volji v čistem zraku na travniku in v gozdu.

Te vrstice so namenjene predvsem materam v mestih in industrijskih krajih, katerih otroci morajo prebiti skoro ves dan v ozkih stanovanjih in zatohlih dvoriščih, ki so vse prej kot primerna za otroška igrišča! Važno so tudi za one matere, ki imajo slabotne, občutljive in bolehné otročičke.

Čim več ljudi je nakopičenih v mestu, čim več je tovarov, kolodvorov, avtomobilov itd., tem slabši je zrak, tem bolj trpijo ubogi otroci na pomanjkanju svežega zraka in sonca, tembolj jim manjka gibanja v prosti naravi. Atmosfera v mestih je onesnažena z različnimi plini, dimom, prahom in različni trdimi telesi neizrečno majhne velikosti. K tem se prišteje v zimskih mesecih še megla — in tako pride do absorpcije žarkov, zlasti prekoristnih ultravijoličnih sončnih žarkov. Nečist mestni zrak in zlasti v zimskih mesecih močno pomanjkanje ultravijoličnih žarkov ima na mestne otroke zelo kvaren vpliv, otroci močno oslabijo, postanejo blede, izgubijo tek, so neodporni proti vremenskim spremembam, sprejemljivi za vse vrste prehlada in infekcijskih bolezni, preobčutljivi za razne vrste hranil, zlasti beljakovin, tako da je del teh otrok več ali manj stalno bolan, slabo napreduje, oziroma sploh zaostaja v razvoju. To opazimo zlasti v prvih zimskih mesecih pri šolski in predšolski deci, — tako, da je jasno, da temu ni kriva samo šola, na katero valijo starši tako radi vso krivdo za slab izgled njih otrok. Da igra pri tem neuspevanju in slabem izgledu glavno vlogo res slab mestni zrak se vidi iz tega, da ti otroci takoj svetlejo, dobijo rdeča lica, dober tek, prestanejo kašljati, izgubijo nahod, itd., skratka vse težave, ki so jih mučile v mestu, izginejo večkrat že po prav kratkem bivanju na svežem podeželskem zraku. Od tod večkrat tako sveža barva lica kmečkih otrok, vkljub slabši prehrani v primeru z mestnimi otroci. Sveži zrak, drage matere, je otroku ravno tako nujno potreben, kot pravilna prehrana. Brez svežega zraka ni teka in še tako dobra hrana otroku ne diši. Pri otrocih brez posebnih bolezenskih nagnjenj je važna menjava mestnega zraka z zdravim podeželskim zrakom vsaj za par tednov v dobi poletja. Skoro vseeno je, kam pošljemo kakega otroka na počitnice, na morje, v gorske kraje ali samo na deželo, — vse mu bo storilo dobro.

Vse drugače pa je vprašanje letovišča pri bolehnih otrocih. Imamo namreč celo vrsto otrok z veliko občutljivostjo raznih organov kakor črevo, dihal, prebavnih organov, živčevja itd. Pri vseh teh otrocih je pri določitvi kraja letovanja nujen zdravniški posvet. Nepravilno izbrani kraj s preostro klimo ima lahko prav nevarne posledice za njih šibko zdravje.

Ločimo tri vrste klim: 1) Višinski zrak — kraji nad 1000 m. 2) Srednji gorski zrak — kraji med 400 in 1000 m. 3) Morski zrak.

Navedem Vam sedaj cene matere na kratko in v preprosti besedi bolezni, ki se morajo zdraviti s klimatičnimi kurami in kam spadajo otroci s temi boleznimi. Višinski zrak: Ta zrak je silno bogat na ultravijoličnih žarkih. Ker vemo, da so taisti najboljši lek za angloško bolezen, bi morali pošiljati male rahlitke na višinski zrak. Ker so pa to večina dojenčki, čijih transport in bivanje od doma je zelo težavno, in ker imamo za to zdraviljenje zdravila (Kremenska luč in vitamin D) doma, — rahlitnih dojenčkov ne pošiljamo na kuro v visokogorske kraje. Višinski zrak je zelo koristen otrokom s slabo telesno konstitucijo; blede, slabotni otroci, ki so brez teka, ki se hitro utrudijo, otroci, ki nagibajo h kron. katarjem bronhijev, nadalje otroci v lahkem začetnem stadiju tuberkuloze, ki so potrebni posebne zaščite, spadajo na letovanje v višino. Škodljiv je viš. zrak otrokom, ki nagibajo k angini, nam, vnetjem sred. ušesa, izpuščanjem in lišajem kože, nadalje otrokom s srčnimi napakami, revmatizmom, slabotnim otrokom. Isto tako ne spadajo tja otroci s težjo for-

mo tuberkuloze, kakor tudi ne vsi težje nervozni otroci. Za vse ravno kar našete bolehné otroke bi pomenil višinski zrak preoster dražljaj, na katerega bi otroci reagirali neugodno, pa celo z škodovanjem njih zdravstvenega stanja.

Morski zrak: Ta vpliva ugodno predvsem na otroke, ki trpijo na preobčutljivost proti raznim hranilom (meso, jajca, mleko itd.) in odgovarjajo na nje s trdovratnimi srbečimi izpuščaji; nadalje otroci z večno se ponavljajočim nahladom, kašljem, anginami, otroci s povečanimi mandliji itd. Že po kratkem bivanju na morju opazimo, da zgubijo ti otroci svojo preobčutljivost nasproti prehladam in raznim hranilom. Meso, jajca, mleko itd., ki jim je povzročalo srbeče srbeče izpuščaje doma, lahko otroci na morju zauživajo brez škode. Na morje spadajo rekonvalescenti po pljučnici, oslovskem kašlju, otroci s škrofulozo, tuberkulozo žlez, kosti in sklepov. Bledi, suhi, v razvoju zaostali otroci reagirajo zelo ugodno na morsko klimo in se hitro popravijo. Morje je škodljivo za otroke z vnetjem srednjega ušesa (ker je v bobniču odprtina, lahko pride morská voda v notranjost in nastanejo težke komplikacije), nadalje za otroke s srčnimi napakami, ledvičnimi boleznimi. Zelo škodljivo vpliva morski zrak na aktivno tuberkulozo pljuč. Prepovedano je voditi na morje otroke z zvišanimi temperaturami.

Srednja višinska klima: Ta klima ni tako dražljiva kot prvi dve in je zato prikladna za celo vrsto bolezni, ki ostrega višinskega in morskega zraka ne prenesejo. Tako pošljemo sem otroke s srčnimi napakami, revmatizmom, z nabrekli pljučnimi žlezami in nervozne otroke z njihovimi nešte-

timi težavami. Ravno na nervozne otroke, ki postanejo vsled ostre klime morskoga nižinskega zraka razdraženi, ima ta srednja gorska klima silno ugoden vpliv.

Zaljubljen, vkljub upoštevanju vsega tega lahko doživimo nad uspehom klimatične kure težko razočaranje. To pa zlasti tedaj, če so bile vremenske prilike neugodne (deževno vreme) ali če ni kura trajala predpisano dobo. Velikokrat vidimo uspeh šele potem, ko se otroci vrnejo domov. Učinek klimat. kure se pokaže navadno kot zboljšanje občutljivosti, otroci postanejo bolj odporni, ne škoduje jim več vsak dež in veter, tudi pozimi ostanejo brez obilnega kašlja in nahoda, obdržijo tek, napredujejo normalno v teži in razvoju. Pri bolezenski indikaciji naj traja kura vsaj 6—8 tednov v težjih slučajih, v lažjih zadostujejo 3 tedni.

Iz vsega tega boste razumeli drage matere, kakšne velike važnosti je sprememba zraka za Vaše mestne otroke. Razumete boste zakaj tekne Vašemu otroku na deželi priprsta hrana, zakaj mu tako diši močnik, suha polenta, žganci, mleko itd., med tem ko je vse te jedi in tudi druge večkrat mnogo boljše, doma v mestu tako trdovratno odklanja. Ne smete si misliti, da je Vaša kuha slabša! Nikakor ne, lahko ste izvrstne kuharice — a vseeno manjka v Vaši kuhinji najboljše začimbe — to je svež zrak, ki se ga otrok na deželi naužije v polni meri.

Te vrstice niso namenjene samo premožnim materam, ki lahko izbirajo letovišča za svoje otroke po mili volji, — namenjene so vsem, tudi revnim materam, ki pošiljate otroke na letovanje v razne kolonije in večkrat prav trdovratno vztrajate, da mora ravno Vaš otrok na morje, četudi Vam zdravnik po pregledu otroka z najboljšo željo nasvetuje drugače. Ni vse za vsakega!

Dr. Tavčar-Konvalinka

O nujnosti negovanja zob

O najrazličnejših bolj ali manj važnih zadevah razpravljaj vsak dan naše časopisje, hvali, graja, stavi predloge. Tudi zdravstvenih razprav in nasvetov ne manjka — spomnimo se samo naših nedeljskih zdravniških posvetovalnic, neštevilnih članikov o potrebi povečanja in preureditve naših bolnic — a o zobozdravništvu in negi zob, razen kričeh vsakdanjih reklam najrazličnejših zobnih krem, ne najdeš nič, kljub temu, da je to morda eno naših, če že ne naših, najvažnejših, pa vsaj zelo važnih socialnih vprašanj. Marsikaj sem imel priliko videti v 20 letih svoje prakse in želel bi podati nekaj svojih misli.

Že od prve najnežnejše mladosti bi morali paziti na zobe naših malčkov, ki se morajo žal vse prezgodaj seznaniti z zobobolom. Med prvimi rečmi, h katerim skrbna mamica navaja svoje dete, bi morala biti uporaba zobne ščetke, da se otrok čimprej temeljito privadi njeni uporabi in mu vcepi že v prvih letih nujnost in smisel za negovanje zob, kakor mu vcepi nujnost umivanja obraza in oblačenja. Pazi tudi že na prve zobčke, da ne začno gniti, če pa začno, tedaj jih daj takoj plombirati, da zob obvaruješ. Popolnoma napačno je namreč mnenje, da mlečnih zob ni treba negovati, češ saj tako izpadejo. Med temi izpade lahko tudi kak stalen zob in tako zakriviš, da ostane tvoj otrok že v rani mladosti z n. p. praznimi čeljustmi. Pejli otroka k zobnemu zdravniku ali dentistu takoj ob prvem opaznem nagnitju, kajti ako je potrebno že prvič izdreti živec ali celo zob, ostane otroku morda vse življenje strah pred zobnim zdravnikom. Tudi samo opominjanje v šoli ne zaleže mnogo, ker se naše učiteljstvo pač ne more pri morda 60 učencih v razredu prepričati o vsakem posebej, ali njihove nauke in nasvete tudi res izpolnjuje. In če dovoliš otroku, da hodi z neumitimi zobmi v šolo, je skoro gotovo, da si jih ne bo čistil tudi kot odrasel. Z neumivanjem pa samo pospešiš razkroj in izpad zob, zaradi česar ne moreš dobro prežvečiti hrane. S tem se preobremenjuje želodec in posledica so pri nas žal vse preveč znana in razširjena obolenja želodca in prebavil.

Zelo žalostne primere sem videl med našim vojaštvom. Mnogi mladi, močni fantje so že skoro brez zob in koliko jih je prav zaradi tega za vojno službo nesposobnih, če upoštevamo, da je vsakdo, ki ima samo 13 zob, stalno oproščen vojne službe. Kljub važnosti zdravega zobovja za vojne obveznike pa ima naša vojska za vso dravsko banovino eno samo skromno zobno stanico, in še to le po zaslugi energičnega in razumnega gospoda upravnika stalne vojne bolnice v Ljubljani, kar pa je seveda za tako obširno oblast še vse premalo.

Mnogokrat pa zanemarjanju zobovja ni kriva samo malomarnost, temveč vse prevečkrat pomanjkanje sredstev, zlasti po-

našem podeželju, kjer si ljudstvo ne more nabaviti včasih niti najpotrebnejše obleke.

Iz vseh navedenih razlogov, iz katerih se lahko vidi nujnost tega perečega vprašanja pri nas, bi bilo na mestu, da se po zgledu drugih držav, n. pr. Nemčije, Italije in drugih, uvedejo vsaj dvakrat na leto za vsakogar strogo obvezni pregled zob in da se tistim, ki si iz lastnih sredstev ne morejo dati popraviti poškodovanega zobovja, omogoči popravilo iz fonda, ki bi ga stavila na razpolago v ta namen država. Tudi za našo vojsko bi se moralo ustanoviti zadostno število prepotrebni zobnih stanic, da bi naših vojakov pri izvrševanju njihovih važnih služb ne motil zobobol.

Nujno potrebno je torej, da se pristojni faktorji za stvar zavzamejo in store za to potrebne korake. Vsi izdatki bodo bogato poplačani z mnogo večjim narodnim zdravjem, z večjo voljo za delo in z večjim številom res zdravih, čilih in svežih vojakov in državljanov.

Smerkolj Leopold, dentist.

Misli

Nesrečen človek občuti dobro in odkrito besedo v svoji razboleli duši kakor balzam, dobro besedo veliko bolj ceni kakor denar, ki mu ga ponuja nebržna roka. Naša volja je vedno dobra, toda okoliščine niso vedno take, da bi storili to, kar hočemo in kar bi prav za prav morali storiti.

Dokler ljubezen ne združi vseh slovanskih narodov, ne verjamem, da bi bili zmogni velikih del.

Ljubezen se ne izprosi in ne izsili.

Vse ima svojo konec. Toda naša govornica ne umre. Če se doslej ni to zgodilo, se tudi v bodočnosti ne zgodi, in zastoji se trudijo v ta namen naši dobrotniki.

Vsaka še tako temna slika ima svoje svetle strani.

Vsak človek ima svoje napake in posebnosti; potrditi se, da jih boš lahko prenašal, da bodo tudi drugi imeli s teboj potrpljenje, in bodi vedno strpljiv z vsakim; s tem dosežeš priznanje ljudi.

Domača kuhinja

Jedilnik za brezmesni dan

Kosilo:
Ovetačina juha
Dobra pljučka
Zdobovi cmoki s krompirjem
Črešnjek kolač

Cvetačina juha. Malo glavo cvetače razdrobi tako, da dobiš cvetove posebej, lo osmaži in skuhai do mehkega v 1½ l vrele vode. Odpadke pri snaženju, nekaj stebel in listov nareži in skuhai posebej. V kozici napravi svetlo prežganje z zrezanim, zečnim petršiljem in 3 žlica-

mi moke. Zelenjavo in krompir pretlači in vlij v prežganje. Po okusu lahko ukuhaš riž ali zdrob. Nazadnje prideni kuhane cvetove.

Dobra pljučka. 1 kg pljučk skuhai z jušno zelenjavo (petršilj, zelena, čebula, majaron, korenje) in jih ohladi. Na zrezani prekaljeni slanini napravi prežganje, dodaj sesekljano čebulo, strt česen, paradiznikovo meso, lim. lupinic, kaper, kislih kumaric, prideni tanko narezana pljučka, zalij z juho, kjer so se kuhala pljučka. Nazadnje prideni še gorčice, kisle smetane, opopraj in osoli.

Zdobovi cmoki s krompirjem. Zmešaj 3/8l zdroba s 3/4l vrelega mleka, juhe ali slane vode v loncu ter ga ohladi. Hladnemu primešaj 2 jajci, 3 kuhane, pretlačene krompirje, soli, košček sur. masla in 4 žlice moke. Napravi velike cmoke, povaljaj jih v moki ter kuhai v slani vodi.

Črešnjek kolač. Sestavina: 10dkg sur. masla, 3 rumenjake, 10 dkz slad. sok in lupine ¼ limone, 8 dkz mandeljnov, 8 dkz moke, ¼ kg črešnje, 10 dkz mandeljnov, 5 dkz sladkorne sipe.

Surovo maslo penasto mešamo in pride, nemo sladkor ter rumenjake. S snežom primešamo zribane mandeline in moko ter namažemo testo na pomazano pločvino. Na vrh nadevamo odpečlane črešnje, jih potresemo z debelo zrezanimi mandelini in sladkorjem.

Večerja:
Zelenjavni zrezki
Solata
Sadje

Zelenjavni zrezki. Vzamemo samo eno ali mešamo več vrst zelenjave in jo skuhamo, sesekljamo ali pretlačimo. Hladni primešamo jajca, nekoliko drobtin, solimo in oblikujemo z drobtinami zrezke, ki jih hitro zapečemo na masti.

Nekaj novega perila

Ta ali oni kos perila se nam je z leti obrabil — nadomestiti ga moramo z novim. Sedaj je tudi najbolj prikladen čas za takšne izdatke: poletne nakupe smo zaključili in še ne mislimo na jesenske in zimske obleke. V tem časovnem presledku med dvema modnima sezonama še najlažje najdemo kakšen odvisen stotak v denarnici, da izpopolnimo vrzeli v svojem perilu.

Samoumevno je, da moda v perilu ne menja tolikanj oblik in krojev kakor pri oblekah. Dobro perilo mora zdržati več let — zato trajajo dovolj dolgo tudi posamezna obdobja v modi perila. Sedaj moderno perilo je krojeno po telesu, kombinuje so zmerno zvončaste in posnemajo v zgornjem delu obliko nederčka ter ga tudi deloma nadomeščajo. Nočne srajce so čedalje bolj preproste. Okrasimo jih z všitimi robovi, malim dečjim ovratnikom in gadjimi manšeti.

Letos se moda zelo zavzema za takozvano angloško vezivo na perilu, to je za drobne zobčke in luknjice, ki so jih naše babice vezle na svoje nočne srajce. Takšno vezivo je namreč skoro neuničljivo in izvrstno izdrži pranje in likanje, dočim so cipke vse preveč občutljive. Kajpada s tem še ni rečeno, da bomo sedaj cipke opustile: na finejši izdelanem perilu si jih bomo še vedno privoščili! Toda za vsak dan nam priporoča moda trpežno angloško vezivo ali pa perilo iz vzorčaste umetne svile, ki mu enostavno dvojno prejšnjemu robevo.

Tudi kar se tvori tije, ni moči govoriti o kakšnih izpremembah. Batist, pralna svila, vzorčasta umetna svila, razni pralni krepi itd. so še vedno v modi: da se odlomimo za to ali ono tvorivo, zavisi pač od sredstev, ki z njimi razpolagamo. Seveda pri perilu ni govora o drugačnih kakor o nežnih, pastelnih barvah. Zaradi angloškega vezjenja se nam je iznova zelo priljubil

beli batist ali beli chiffon batist, ki ima pred vsemi drugimi to veliko prednost, da ga lahko po mili volji prekuhavamo pri pranju.

K perilu spada tudi lahka poletna jutranja halja, ki jo oigramo preko nočne srajce. Tudi letos sličejo te halje preprostim večernim oblekam — zaradi svojega dolgega in razmeroma širokega krila. Postrani zapeta halja na naši skici je prevržana z enobarvnim pasom, dočim je halja sama iz vzorčaste pralne svile. Život je na obeh straneh prsi drobn nabran in zakroženo zarezan (1. skica).

Moderna nočna srajca v preprostem, skoro moškem kroju ima kratek oplečnik, pod katerim je život drobn nabran. Mladostno preprosti videz srajce še poudarjajo majhen dečji ovratnik, gladki gumbi iz biserne matice in postrani zavezan pas iz tvoriva srajce (2. skica).

Naslednje tri skice predstavljajo tri različne tipe modernih kombinacij z všitimi nederčki in lahno zvončasto krojenimi krili. Okrasimo jih bodisi s čipkami bodisi z drobnim vezjem ali z nabobanimi robovi. Dolžina teh kombinacij seže malo nad kolena.

ELITNA KONFEKCIJA
Maslek
MARIBOR
PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

Mamica in hčerka

Mamica si je kupila malo večji kos blaga za poletno obleko — primerjala ga je sem in tja in je ugotovila, da ga bo s preprostim krojem lahko izrabila za dve obleki: zase in za gospodično hčerko. To ji pride cenejši, kakor če bi kupila dvojne različnih tvoriv, kar potrebuje za dve obleki iz istega kosa manjšo dolžino. Povrhu tega pa bo napravila veselje otroku. »Oblečena bom kakor mamica!« — ali si morete predstaviti kaj bolj imenitnega od te pomisli pri malem dekletu, ki si venomer želi samo to, da bi v vsakem oziru in čimprej doseglo svojo mamico?

Tudi v kroju teh dveh oblek lahko vlada neka podobnost, ki jo dosežemo z enakim okrasjem. Na naši skici je videti, kako instata mamica in hčerka na oblekah enako nabrano vezenje, ki je letos moderno za otroke in odrasle. Sicer sta obleki prav preprosti: bel dečji ovratnik in balonasti rokavci jih storijo mladostno ljubke.

Jagode

Komu ne bi teknila kar sveže z grede ali pa pripravljene v smetani ali v vinu z dodatkom sladkorja ali kot shranek pozimi? Dasi je ta važen in privlačen sad za otroke in odrasle in če ga je odveč, tudi za trg v podporo gospodinjstvu, se jagodam posveča premalo pozornosti. Na vsakem vrtu bi morale biti. Ako ni mesta za nje na gredah, pa je kot obrok ob poteh. Gospodinj, ki imajo polje, ni pa noben izgovor opravičljiv.

Vrtné jagode so dvojne: enkrat v letu radeče in mesečarke. Enkrat v letu radeče debeloplodne so mnogo sorte. Nekateré od teh so boljše okusa, nekatere slabše; so bolj rane in pozne. Ločijo se tudi po debelosti in obliki ploda, in pa tudi rodovitnost ni pri vseh sortah enaka. Da imamo več časa ta zlahtni plod na razpolago, je umestno, da posadimo nekaj rastlin prav rane, nekaj srednje rane in nekaj pozne sorte. Izmed sort, ki se odlikujejo po rodovitnosti in po okusu je izmed najbolj zgodnjih odlična sorta nemška »Everne«; od srednje rane rensko zlato »in »Kralj Albert«; od najpoznejših pa leopoldskalska. Na rodovitnost pa vpliva dobro oskrbovanje nasada, pa tudi lega in zemlja.

Debeloplodne, enkrat v letu radeče jagode razmnožujemo z mladimi, ki zrastejo na oponih (trakih). Mladice pa odбираjo od najrodovitnejših materinskih rastlin, zakaj to lastnost podedujejo: zato take zadržujemo s količkom. Ko se mladice na-

oponih nekoliko vkoreninijo, jih izkopljemo in pikiramo t. j. jih začasno posadimo v polseno ali še boljše v gredo pod zasenčena okna v razdalji 8—10 cm. To delo opravljamo koncem junija in v začetku julija. Sredi avgusta pa jih presadimo na stalno mesto, na gredo v razdalji 40 cm. Gostejši nasad daje manjši pridelek zaradi nedostopnosti sončnih žarkov in zraka. Ako pa sadimo jagode na polju, kar toplo priporočam kmečkim gospodinjam, vsmerimo vrste po 60 do 80 cm narazen, da jih lažje obdelujemo, rastline v vrstah pa po 30 cm. Tudi na vrtu, ako jih sadimo kot obrok ob poteh v eni vrsti, je lahko razdalja 30 cm.

Ob pikiranju, kakor tudi pozneje v avgustu ob sajenju na stalno mesto, moramo biti pozorni, da se nežne koreninice ne posuše, zakaj tako občutljivih korenin kakor so od jagod, ne poznam pri nobeni kulturni rastlini. Zato jih sproti, kakor jih izkopavamo, (ne pulimo!) za nasad, vlagamo v posodo pod mokro cunjjo. Prav škodljivo je tudi globlje sajenje jagod, kakor so prej rasle. Take so nerodovitne.

V pozni jeseni, ko se rast jagod zaustavi, je zelo koristno, ako obložimo ob njih nekoliko podelanega gnojia, ki jih, ako je mraz brez snežne odeje, varuje pozebe in obenem gnoj. Ne sme se pa odeti ostrja rastlin, ker bi se obudila rast in bi pozneje omehkušene še bolj trpele od mraza.

Že v naslednjem letu doprinejajo jagode

precejšnjo pridelek, nekako pol letine. Najrodovitnejše pa so v drugem in ob dobri oskrbi tudi v tretjem letu. V četrtem letu pa rodovitnost peša. Ko v tem letu — julija obereemo zadnji pridelek, izkopljemo ostarele jagode, ki so uporabne edino le za kompot. Na izprazen prostor posadimo n. pr. endivijo, kolerabo, solato, jesensko repo ali kodravo zelje. Za nov nasad v avgustu pa določimo drugo gredo, ker prvotna je za 3 do 4 leta za jagode izčrpana.

Vsako leto spomlad okopljemo jagode in poleti plevemo. To delo pa opravljamo plitvo, da ne posekamo korenin, ki so blizu površja. Ako je suša, zlasti tik pred cvetenjem, jih moramo temeljito zalivati, da se boljše oplodijo.

Debeloplodne vrtné jagode odganjajo celo leto oponce. Te treba, čim se pojavijo, odstranjevati, sicer matere rastline oslabe in rodovitnost peša. Oponce pustimo rasti, ako potrebujemo sadike za nov nasad. To pa samo pri zaznamovanih najrodovitnejših materah. V mnogih slučajih zanemarjajo vrtnarice odstranjevanje oponcev. Nasledek je, da se nasad zgosti, kakor livada na katerem seveda zamašiš ploda.

Tudi jagode mesečarke so mnogih sort. Poizkusi so pa pokazali, da so najboljše in najrodovitnejše rdeče in rumene z imenom, »baran Solemacher«. Plodovi so lešnikove debelosti, sladki in dišeči. Dnevno jih lahko nabirah od začetka junija do mraza, ker ne prenehoma cveto in zarajajo. Te pa ne odganjajo oponcev, kar je velika prednost. Razmnožujemo jih pa s semenom, ki kaj rado kal. Seme so tista mičkana zrna na

površju plodov. Nekateri menijo, da se jih lahko razmnožuje z delitvijo starih materinskih rastlin. To pa ni priporočljivo, ker take niso ne zdrave, ne rodovitne, kakor tiste izgojene po semenu.

Mesečarke sejemo rano spomladi v zaobjčke ali v lončke, ki jih v tistem času moramo imeti na toplem; sejemo jih pa lahko tudi poleti kar na prosto, ako je rahla in humozna zemlja. Ko odrastejo na dva lističa, jih pikiramo v razdalji 5 do 6 cm. Pri tem pazimo, da se koreninice ne potrgajo in posuše, sicer je uspeh ničev. V teku štirih tednov se dobro vkoreninijo in tudi dovolj odrastejo, da jih lahko posadimo na stalno mesto v razdalji 40 cm, prav tako, kakor prej opisane debeloplodne. Na spomlad posejane dozorevajo plodovi že v istem letu koncem julija, na drugih, sejanih poleti, pa v naslednjem letu od začetka junija dalje.

Cprav niso jagode mesečarke tako oromno debele, kakor debeloplodne, enkrat v letu radeče, donajajo te tekoma leta večjo količino pridekla v zadovoljstvo odraslih, najbolj pa otrok. Seme prodaja Bezenšek, trgovina s semenom v Ljubljani. Pozneje si vsaka vrtnarica sama pripravi seme doma, ako plodove zmasti, pusti nekaj dni, da mesto zgigne in potem seme spere, kakor to dela ob pripravljanju semena paradiznikov ali kumar. Seme sušimo v senci.

Po 3 do 4 letih tudi mesečarke opešajo v rasti in rodovitnosti, zato treba pravočasno poskrbeti za mlad naraščaj in nov nasad na drugi, čim boljše pripravljene gredi.

J. S.

Pot iz Londona v Bagdad

Izreden gospodarski, tehnični in strateški pomen bagdadske železnice — Predvojna borba med Anglijo in Nemčijo — Eno največjih inženirskih del novejša dobe

Kakor je naš list te dni na kratko že poročal, so izročili prometu zadnji predel bagdadske železnice proge.

Zgodovina Bližnjega Vzhoda, a tudi evropska zgodovina stojita že pol stoletja v veliki meri v znamenju te proge. Proti koncu prejšnjega stoletja je v evropskih prestolnicah zbudil veliko zanimanje načrt, da bi se izvedla železniška zveza, ki bi šla skozi vso Evropo in skozi Malo Azijo do Perzijskega zaliva. Takoj so nastali tudi spori,

katera velesila naj bi to železniško zvezo uresničila in katera naj bi jo pred vsem kontrolirala. Izredni gospodarski, prometno tehnični in ne na zadnje tudi strateški pomen bagdadske železnice, kakor so jo imenovali, je dajal dovolj vzrokov za očitne in zakulisne borbe med velesilami, še preden je neki nemški inženir, ki se je imenoval sultana Abdula Hamida II. pregovoriti, da ji je dal koncesijo za zgraditev železniške proge, ki bi šla skozi glavne dežele otomanskega cesarstva. Posebno Angliji je bila ta nemška

koncesija trn v peti

in je mnogo pripomogla, da se je ustvarila velika antanta.

Ogromni strateški pomen bagdadske proge se je pokazal v svetovni vojni leta 1914—1918. Dotlej so bili progo izdelali do važnega križišča Haleba (Alepa) in še preko njega v južni smeri proti Siriji ter v vzhodni smeri proti Bagdadu. Samo silovite gorske gmote Tavra še

niso utegnili prevrtati

kar je imelo na potek vojne velik vpliv, kajti sirska fronta centralnih sil je propadla samo zavoljo tega, ker je bilo treba prenesti vsak top, vsak naboj in vsak grizljaj za vojake na sirske fronte z velobodnimi karavanami preko Tavra, to pa je bilo silno težavno ter zamudno delo.

Po svetovni vojni je že obstoječi del bagdadske železnice prešel

delno v francoske roke

delno pa v turške. Potem so dogotovili pre-

dor skozi Taurus, kar predstavlja eno največjih del inženirske stroke, v zadnjih letih pa so dokončali nadaljnje delne proge, in sicer ne samo do Bagdada, temveč tudi do Basre ob Perzijskem zalivu. Te dni so otvorili zadnji vmesni kos med Nusajbom in Mosulom. Proga utegne še v tej vojni

imeti še večjo vlogo,

nego jo je imela v prejšnji svetovni vojni, vsekakor pa bo nje pomen tedaj, ko se bodo vrnilo normalne razmere, ogromen. Ne gre samo za izboljšanje prometa med Turčijo in Irakom, temveč za najkrajšo in najugodnejšo zvezo med Evropo in Srednjo Azijo. Brzovlak bo iz Londona v Bagdad vozil n. pr.

komaj šest dni

in na vsej tej ogromni daljavi je proga prekinjena samo na dveh mestih: z Rokavskim prelivom in z Bosporem.

Ob 175. obletnici bitke pri Waterlooju

Dr. Cabanes, Napoleonov zdravnik, je skušal v eni svojih zadnjih knjig, ki se je imenovala »Uganka Waterlooja«, pojasniti okoliščine, ki so povzročile zadnji in odločilni poraz velikega vojskovodje.

Predvsem navaja Napoleonovo zdravstveno stanje ob tem času. Korčkan tedaj sicer ni bil resno bolan, trpel pa je za napadi hemoroidov, ki so mu povzročali silne bolečine in so ga ovirali, da ni mogel na konja. Peš Napoleon fronte seveda ni mogel, inšpicirati in voditi čete kakor v prejšnjih dneh. Ta bolezen pa seveda ni bila edini vzrok Napoleonovega poraza, vendar je veliko pomagala, da je prišlo do njega.

Tatvina bencinskih nakaznic

V Kodanju se je primerila prošle dni nenavadna tatvina. V neki tiskarni je neznan zlikovec izmaknil 2000 nakaznic za bencin. S temi nakaznicami bi lahko dobil 370.000 l bencina. Aretrali so osem oseb, pri katerih so našli 1500 ukradenih nakaznic, preiskava pa se še nadaljuje.

Pisava na jeklu

Volfram piše po jeklu kakor pero na papir

Zgodovina se ponavlja: stari Babilonci so rezali svoj klinopis v opeke, Grčija in Rim sta uporabljala vošene plošče za pisavo. Pozneje so samo umetniki, kakor za bakroreze in radirke, uporabljali staro pisalo, ki je pisavo vtiskavalo v globino. Danes pišemo »površinsko« s tem, da spuščamo sledove črnila in svinčnika na papirju. Tehnični razvoj našega časa pa išče novih načinov pisanja.

Zanimiva je nova priprava, ki jo je izdelala električna industrija in ki omogoča številke, napise in navodila na dele stro-

jev ali na orodje iz vseh mogočih kovin, celo iz kaljenega jekla. Kot pisalo rabi oster šilek iz trde, težke talcece volframove kovine. Da bi se jeklo in druge trde kovine vdale temu pisalu, spuste med šilek in podlogo električni tok nizke napetosti in velike sile. Jeklo se ob dotikališču s šilkom zavoljo vročine, ki jo proizvaja tok, omeča in ga je mogoče tukaj s šilkom rezati. Na ta način je mogoče na kovinsko podlogo pisati približno pol tako hitro kakor s peresom in papir in brez posebne težave.

72 konj za en top

V vojni je igrala tehnika vedno veliko vlogo

O moderni vojni pravimo, da je vojna tehnika. To je pravilno, toda enako pravilno je, da je bila vojna na svoj način vedno tehnična zadeva, čeprav so uspehi na koncu odvisni v prvi vrsti od hrabrosti poedinega moža in od razumnosti vodstva.

Dobro okrog leta 1500 prištevamo lahko med dobe, ko je tehnični napredek v vojnem področju igral največjo vlogo. To je bil čas štehtih novih vojniških idej. V foliantih tistega časa nahajamo vsakovrstne tehnične fantazije, ki jih danes ne smatramo prav nič za fantastične. Tko naletimo na načrte bojnih voz pretečim tipovskimi cevmi, celo takšnih voz, ki jim je gonilna sila — konji, delovala nevidno in notranjosti: torej pravi srednjeveški tanki!

Med drugimi domisleki, ki so se uveljavili šele dosti pozneje, nahajamo topove, ki so se nabijali od zadaj, metalice ognja, zažigalne bombe, potapljaške zvonove za pionirje, prve težke strojinje, ki so se imenovali »mrtnaske orgle«, skratka marsikaj, kar ima v najmodernejši vojni, seveda v izpopolnjeni obliki, tolikšno vlogo. Nova orožna tehnika je imela tudi važne taktične posledice: takrat so se pojavile prve specialne čete. Konjeniki so dobili kot novost puške. Pojavilo se je moderno lahko in težko topništvo, potem ko so topove sprva uporabljali le kot trdnjavske topove. »Debela Berta« zgodnjega novega veka, ki se je tedaj imenovala »Nora Greta« ali podobno, je tehtala 80 stotov in ji je bilo treba za vse pritlikave nič manj nego 72 konj, da so jo premaknili z mesta.

Originalno pozdravljanje

Priklon, poklek, poljub — Tibetanci pomolijo došlecju jeziku

Že na Bližnjem Vzhodu je pozdrav zadeva, ki zahteva več pazljivosti in stroge formalnosti nego pri nas. Orientalci se pred došlecem večkrat pokloni, upogne koleno, poljubi prijatelja in izreka tako ob prihodu, kakor ob odhodu celo blagoslovljajočo pridigo.

Posebno izrazit čut za ceremonialne pozdrave imajo pa razna naravna ljudstva. Južnoafriški Baruci pokleknejo, si drug drugemu poljubijo roke, pozibavajo telo sem in tja ter imajo daljše pozdravne govore. Na Andamanih v Bengalskem zalivu strmijo domačini precej časa molče drug v drugega, preden prične mlajši govoriti. Sorodniki sedajo drug drugemu v naročje, objemajo se, se od veselja glasno jočejo in kažejo svoje veselje nad svidenjem pogostoma cele ure z vzhleno govorico krenetja.

Zamorci iz plemena Bavšjev v severozahodni Rodeziji padajo ob pozdravu isto tako na kolena, ploskajo z rokami in po vseh pravihli rezgetajo. Zamorci iz Konga imajo »mali pozdrav«, ki obstoji v ploskanju z rokami, pri »velikem pozdravu« pa

se tolčejo po zunanji stranih beder. Babiloni ploskajo z rokami in se bifejo s komolci po rebrih. Domačini z Ognjenega otoka se pozdravljajo z živahnim ploskanjem v počepu. Tibetanci pomolijo došlecju jeziku, a če je gost posebno odličen, sname pred njim čepico ter zapogne uho naprej. V Oceaniji polagajo ljudje pri pozdravu nos k nosu, se obnavajo in drgnejo nos ob nos. Novozelanci se pozdravljajo s turbinim tuljenjem, ki traja kakšne četrt ure, potem se drgnejo z nosovi in stoejo pri tem od zadovoljstva.

Svojevrstni so posebno pozdravi podrejenih do višjih. Na Kitajskem se ljudje ob takšnih primerih mečejo na tla in se dotikajo s čelom zemlji. Pri Todih v Sprednji Aziji pada mlajši pred starejšim na kolena in si položi njegovo stopalo na glavo. Avemvi v severovzhodni Rodeziji se valjajo v prahu. V Ugandi se smejo služabniki prikazati pred poglavarjem le na ta način, da se plazijo po tleh. Ob Kongu pozdravljajo podrejeni višjega poglavarja tako, da pokleknejo, si natresejo prahu na desna senca in potem zaploskajo.

Rastlina — barometer

Bodeča neža napoveduje vreme

Že pridevek »vremenski osat« kaže, da pripisujejo kompavi ali »bodeči než« sposobnost napovedovati bližnje vreme. Če se hoče poučiti o tem vremenu, ti ni treba drugega, pravijo ljudje, kakor da pogledaš liste in cvete te zanimive rastline. Če se zlasti srebrno beli, podolgovati obojni listi v košarici kompave stegujejo vodoravno, tedaj je po mnogih izkušnjah računati s tem, da bo naslednji dan lepo vreme z večjino jasnim nebom. Če pa vremenski osat te liste stisne skupaj, da pokrijejo cvet kakor streha, tedaj kaže to na dež. Široka košarica s premerom 6 do 8 cm se

mora zlasti v gorah pravočasno zavarovati pred mokroto, ker bi se številni, gosto postavljeni cevasti cveti drugače le težko sušili in bi pričeli gniti. Streha gladkih obojnih listov pa poskrbi, da se dež lepo odteka s košarice, tako da ne prodre niti kapljica v cvete.

Bodeča neža pa nam ne rabi samo kot barometer, temveč se da uporabiti še za druge koristne namene. Tako nam dajejo njeni cveti poleti okusno zelenjavo, ki je zelo redilna in vsebuje med drugim apno. Dalje je v njej neko eterično olje, smola in sladkor.

»Boljši gospod se išče ...«

Spoznavanje ljudi s posredovanjem oglosov

Ta tako vidni napis, ki ga nahajamo pogostoma na zadnji strani dnevnika, zbuja norčevanje med mladimi dekleti, nasinešek srečno poročenih grpa in — prav pogostoma tudi željo, da bi se takšen »boljši gospod« našel. Zaka? ne? Toliko moških in žensk teka naokrog in si išče druga. Pogostoma nimajo zavoljo svojega poklica, pogostoma tudi zavoljo svoje okolice nobene prave možnosti, da bi se srečali z drugimi ljudmi, tako da morajo dejansko svoja najlepša leta čisto preživljati samotno in nekoristno samo zato, ker se ne morejo seznaniti po bližbi s kakšnim človekom. Kaj je v takšnem primeru naravnejše nego pot preko dnevnika? Večnoma se začne potem, če kolikor toliko ugajajo drug drugemu, medsebojno dopisovanje.

Baš pisma lahko dovedejo neodvisno od

zunanjih stvari do boljšega medsebojnega spoznavanja nego je to mogoče s takojšnjim medsebojnim srečanjem. So sicer nekateri redki ljudje, ki ne znajo niti pisati, toda večina izgublja pri pisanju vsakovrstne svoje notranje ovire, ki se jim drugače porajajo ob srečanju »iz oči v oči«. Pogostoma se zavoljo tega dopisovanja ljudje tako iskreno spoznavajo in tako resnično prirasejo drug k drugemu, da je potem prvo osebno srečanje prav za prav brez pravega pomena za oba človeka in samo še »pičica na lepo napisanem«.

V bodočnosti se tedaj ob čitanju takšnih napisov na zadnjih straneh dnevnikov ne bomo več smejali, temveč bomo mislili na vse tiste, ki so si z njimi našli dobro in trdno življenjsko srečo ter stopaje nemara isto pot skozi življenje...

Scila in Karibda

Odisejeve pustolovščine temelje na starih pravljicah

Ceprav je večina Odisejevih pustolovščin samo odsev prastarih in daleč razširjenih pravljicnih motivov, ki nimajo ne določene prostora ne določene časa, so jih že oddavna skušali združiti z določenimi kraji. Kot sedež silovitih pošasti Scila in Karibda, ki požirata in spet izmetavata cele ladje s posadkami vred, je veljala že od nekdaj Mesimska ožina, ki je s svojimi vrtnici že v starem veku zanimala ljudsko domišljijo. Že Aristotel je slutil, da so ti, na videz neredno ponavljajoči se pojavi v zvezi s plimo in oseko v Jonskem ter Tirenem morju.

Raziskave, ki so jih izvedli v prejšnjem stoletju, so to domnevo potrdile, isto tako računali iz najnovejšega časa. »Karibdin« vrtnici so ob ustrežajočih mesečnih urah dejansko bolj ali manj razviti in se sodelujejo toki ter veter postanejo lahko še danes nevarni manjšim jadrnicam ter čolnom. »Scilin« vrtnici pa so postali skoraj brezpomembni. Da je morská ožina izgu-

bila svoje strahote, je po vsej priliki v zvezi s spremembami tal, ki so mogoče v zvezi s potresi. Mogoče je, da se je dno ožine od prazgodovinskih časov neprestano poglabljalo. Na najozjem mestu bi globina 50 m namesto sedanje globine 100 m zadostovala, da bi vrtnicem vrnila tisto silo, ki je staroveške brodarje napolnjevala z grozo.

Dve železniški nesreči

V severni Italiji so imeli zadnje dni dve železniški nesreči. Na postaji Castell d'Arne sta trčila osebni in tovorni vlak. Trije potniki so bili ubiti. Na postaji v Trevisu pa je lokomotiva zavozila v kompozicijo osebnega vlaka. En potnik je bil ubit, 47 pa ranjenih.

Dve tvornici vžgalic uničeni

V kodanjskem predmestju Kastru je zgorela prošle dni tvornica vžgalic. Kmalu nato je izbruhnil požar še v tvornici vžgalic v Koeborgu. V obeh primerih je nastal ogenj zaradi neprevidnosti mladotletnih oseb.

Prva kolumbijska odvetnica

Gđc. Rosita Rojas je začela te dni kot prva ženska v Kolumbiji izvrševati odvetniški poklic. Rojasova šteje komaj 20 let. Njeni učitelji trdijo soglasno, da je bila najbolj nadarjena med študenti prava na vseučilišču v Bogoti.

A NEK DOTE

Neka dama je hotela dobiti avtogram od Sache Gutryja in je položila predenj brez posebnega takta knjigo, ki jo je imela baš pri sebi. Bila je Rilkejeva »Knjiga o urah«. Gutry je knjigo odprl, prebral nje naslov, vrgl pogled na uro na steni in je zapisal na naslovno stran brez obotavljanja: »Peta in dvajset minut«. Nič drugega.

Egon Friedell je izdal svojo znano kulturno zgodovino preko monakovske založbe, ki je izdala tudi Spenglerjevo »Propast Zapada«. Zbudila je veliko pozornost. Nekoga dne je šel avtor mimo neke knjigarne na Dunaju, ki je imela tudi majhno založbo. Knjigarar je stal ob vratih in pozdravil Friedella z besedami: »Vaša kulturna zgodovina gre zelo dobro — a zakaj je niste izdali pri meni?«

Friedell je ovrnil prezirljivo: »Vi bi bili sposobni spraviti najboljšo delo v smrt... Prava sreča, da Evangeliji niso izšli pri vas — krščanstvo bi se v tem premuru nikoli ne bilo razširilo!«

Neka oboževalka se je približala dunajskemu dramatik in umetnostnemu zgodovinarju Egonu Friedellu, mu pomolila neko knjigo in ga prosila za avtogram. Friedell je nataknil monokel in knjigo odprl. »Toda to je vendar Sasmanova kulturna zgodovina!« se je začudil. Njegov prijatelj in učenec je bil namreč po vzgledu njegovega obsežnega dela v več zvezkih napisal majhno, avstrijsko kulturno zgodovino.

»Veste, gospod doktor,« se je oprostila dama, »vaša mi je bila predraga...«

VSAK DAN ENA

Sramujte se, da se tako pomankljive oblečena pojavljate na veliki javni cestli (Sondaginske Stride)

Izumi proti vročini

Ledeni zaslon in hladilna srajca — Propeler na robu klobuka

Izumitelji so dovolj premišljali tudi o tem, kako bi nas rešili neznoznih učinkov poletne vročine. Pred kakšnimi štiridesetimi leti si je neki rokodelc v Kraljevcu, ki so se mu smilili ljudje, ki morajo sedeti v vročini ob pisalnih mizah in pri tem še pametne misli imeti, predstavljati rešitev tako-le: Trodelni zaslon, ki bi njegovi kovinski steni bili oddaljeni pet centimetrov druga od druge, bi se napolnil z ledom. Mož, ki bi sedel celo dva in pol metra od tega zaslona, bi ne mogel več trpeti zavoljo vročine. Tako je zapisano v aktih nemškega patentnega urada. Domislilca ni tako neumna, vsekakor prekaša idejo s »hladilno srajco«. Ta srajca bi imela pod pazduhami gumaste blazine z odprtinami. Če bi gibal z laktmi, bi se moral pretakati ohlajajoči zrak skozi te odprtine po telesu navzdol. »Izumitelj« ni pomislil samo na to, da mora stalno gibanje z rokami tudi povročiti vročino...

Proti vročini so nadalje izumili »vetrno knjigo«. Če si jo hitro listal, si čutil — ba je prijeten zračni tok kakor izpod pahlijače. Za kadilce so na podoban način izdelali »hladilno smotko«. Vse to so izumi, ki jih

je uvrstili v kategorijo »hladilnih srajc«. Vročila pa nas lahko zaveže, da lahkomišeln odklonimo še marsikakešen drug izum, ki je njegovemu duševnemu očetu od samega premišljevanja prizadejal nemara marsikakšno noč brez spanja.

Kdo ve n. pr. danes še za »čepico proti sončarici«, ki si jo je izmislil neki pekar iz Bavarske? Po njegovih navedbah je ta čepica imela lahek kovinski vložek, ki si ga lahko napolnil z vodo in te je potem varoval, da ti sonce ni moglo do živega.

Lahko bi navedli še enštevilo podobnih izumov za pasje dni. Med njimi prav gotovo ni med najmanj izvirnimi majhen propeler, ki si ga je človek nataknil na rob klobuka in ki ga je pogajal s pritiskom na gumasto žogo v žepu, od katere je vodila gumasta cevka do propelerja. »Namizni mlin na veter«, ki ga ni treba podrobneje opisovati, ker pove ime samo vse, pa je bil baje sposoben hladiti celo za mizo zbrano družbo. Neumno je bilo pri tem »mlinu« le to, da ga je bilo treba pogajati z roko. Zadovoljni bodimo, da nam to ogrevajoče delo opravi danes elektrika...

Nenavadno vojno dobičkarstvo

Opuščena podmornica kot vaba za radovedneže

Na svojevvrsten način je postal kuhar Fred Christensen v ameriškem mestu Bostonu vojni dobičkar. Bil je prej kuhinjski šef v nekem velikem bostonskem hotelu. S svojimi prihranki si je kupil majhen restorán, ki mu je šlo zelo slabo. Ko je uvidel, da na ta način, ne bo prišel na zeleno vejo, je l. 1931. gostilno za nekoliko sto dolarjev prodal in je s tem kupil staro podmornico ameriškega brodarja, ki so jo baš tedaj prodajali kot staro železo.

To bitvo prodajalci »S 49« je Christensen potem na pravi ameriški način opremil kot znamenitost. Ladja se sicer ni mogla več potapljati, strojev v njej ni bilo več in tudi drugače je kazala komaj zadnje sledove svoje nekdanje »lepotice«. Toda s spretno reklamo je Christensen dosegel, da je opuščena podmornica, ki jo je zasiral v Coney-Islandu pri New Yorku, privabila mnogo radovednežev. V fantazijski uniformi pomorskega častnika je bivši kuhar razkazoval ljudem za dolarček notranjost stare ladje in jim razlagal s strokovnjaško držo torpedne cavi, periskop in poveljniški most.

Po nekaj mesecih, ki so možu nabrali že čedno vsoto, se je ljudje že manj zanimal za to senzacijo. Tedaj je Christensen notranjost podmornice preuredil v

restorán, ki je bil sicer majhen, a ki je svojega gospodarja po zaslugi njegovih izvršnih kuharskih spretnosti in po zaslugi njegovih silnih cen prav dobro preživljal. Morda pa je bilo gostom potem le premalo udobno, sedeti v skličučenih pozah v zatohlem zraku tega lokala in srebatl ostrige ali obrirati jastoge — vsekakor je postalo številu gostov čedalje manjše. Christensen je že razmišljal, da bi staro podmornico prodal kot staro železo.

Tedaj je prišla vojna, ljudje so se začeli spet na veliko zanimati za podmornice. Nenadno si je hotel vsakdo ogledati takšno podvodno vozilo. Ni bilo važno, da je bil Christensenov brod star invalid, ki ga še od daleč ni primerjati s kakšnim modernim podmornškim bродom. Velike množice ljudi obiskujejo vsak dan Christensenovo ladjico in si dajejo pri odprtih ustih razlagati, kako se izstrelijo torpedi, kako se sovražniki opazuje skozi periskop in kako spi posadka podmornice v teh tesnih prostorih. Američani, ki vedno vse zvedo, so sedaj v listih brali, da je Fred Christensen s svojo izranžirano ladjico razvalno zaslužil že nič manj nego dva milijona dolarjev!

Svatje na kotalkah

Pomanjkanje bencina je na Holandskem dalo povod za nenavadne svatovske sprejeme. Za takšne namene ne uporabljajo samo s cveticami okrašenih tramvajev, omnibusov in koles, temveč je bilo v Rotterdamu pred kratkim opaziti tudi poročni sprejedi, ki se je pometal na kotalkah.

Velika množica radovednežev, ki je opazovala ta nenavadni sprejedi pred poročnim uradom, se je smejala do solz in delala norčave opazke, manjkalo pa ni tudi ljudi, ki so se zgražali nad »amerikanizirano manijo do reklame«, ki tudi v naših časih ni v skladu z resnostjo poročnega obreda.

Svatje pa so se le malo brigali za vse opazke. Prikotalili so se v veselem razpoloženju in lepo okrašeni s cveticami ter modrimi trakovi. Traki so bili modri zato, ker je bilo tudi nevestino poročno oblačilo modro. Samo obe tašči sta rajši prišli brez kotalk na nogah.

Pariško prebivalstvo

V Parizu je bil te dni objavljen rezultat uradnega ljudskega štetja v Parizu. Štetje, ki se je začelo dne 26. junija kaže, v kakšnem obsegu se je pariško prebivalstvo umaknilo iz mesta zaradi vojne. Zaključek štetja z dne 7. julija prica, da je bilo tega dne v glavnem mestu Francije 1 milijon 51 tisoč in 46 ljudi. L. 1936. ob istem času je štel Pariz brez treh predmestij celinskega okrožja 2 milijona 829 tisoč 746 prebivalcev.

»Kako pa si mogel ujeti tako veliko ribo, ko veš, da je ne morem skuhati v nobenem loncu?«

»Sprejeto v restoránu«

SPORT

Plavalna liga 1940

Ilirija : ZPK 70 : 39

Ponovna visoka zmaga nad Zagrebčani v domačem plavalnišču — V waterpolu niso bili kos domačim

Zagreb, 27. julija.

V Savskem kopališču je bil danes popoldne nekoliko po pol 16. uri povratni plavalni dvoboj za ligaško tekmovalstvo med ekipama ljubljanske Ilirije in domačim ZPK. Zanimanja za prireditve ni bilo mnogo in je prisostvovalo tekmovalcem le okoli 300 gledalcev. Organizacija ni bila na poseben višini, pa tudi vreme nastopu ni bilo naklonjeno. Bilo je precej hladno, voda pa umazana, tako da igralci pred startom v konkurenci niso mogli v vodo, kar se je nekoliko poznalo tudi pri rezultatu.

Podrobni tehnični rezultati so bili naslednji:

400 m prosto, gospodje: 1. Mihalek (I) 5:30, 2. Vidović (ZPK) 5:37, 3. Cerer (I) 5:47, 4. Kovačević (ZPK) 5:59. — Cerer je nadomestil Skarpo, ki se je štedil za sprint. Točke: Ilirija 7, ZPK 4.

100 m prosto dame: 1. Finc Draguša (I) 1:16, 2. Keržan (I) 1:21, 3. Brkić (ZPK) 1:21, 4. Bašić (ZPK) 1:29, 5. Finčević se je poznalo, da pred nastopom ni bila v vodi. Točke: I 15, ZPK 7.

100 m hrbtno gospodje: 1. Pelhan (I) 1:16, 2. Drobnič (ZPK) 1:17, 3. Strmac Anton (ZPK) 1:19, 4. Pestevšek (I) 1:19, 1. — Točke: I 21, ZPK 12.

200 m prsno dame: 1. Martin (I) 3:31, 2. Fischer (ZPK) 3:36, 3. Finc Saša (I) 3:48, 4. Petković (ZPK) 3:54, 5. Točke: I 28, ZPK 16.

100 m prosto gospodje: 1. Pelhan (I) 1:05, 2. Vidović (ZPK) 1:05, 3. Skarpa (I) 1:06, 4. Bergler (ZPK) 1:08. — Skarpa je slabo startal in je zato prišel na 3. mesto. Točke: I 35, ZPK 20.

100 m hrtno dame: 1. Finc Draguša (I) 1:42, 2. Fischer (ZPK) 1:43, 3. Bradač (I) 1:46, 4. Brozičević (ZPK) 1:47, 5. Finčeva je plavala samo za prvo mesto, Bradačeva je zašla v progo Fischerjeve, vendar so ji

sodniki kljub protestom Zagrebčanov priznali mesto, ker ni ovirala sotekmovalek. — Točke: I 42, ZPK 24.

200 m prsno gospodje: 1. Cerer (I) 3:01, 2. Hercog (I) 3:05, 3. Reiser (ZPK) 3:08, 4. Dvořak (ZPK) 3:10, 5. Točke: I 50, ZPK 27.

4 × 100 m prosto dame: 1. Ilirija (Finc Saša, Keržan, Martin, Finc Draguša) 5:35, 2. ZPK (Brkić, Brozičević, Badaš, Bašić) 5:55, 3. Ilirijanska stafeta je prišla na cilj 40 m pred stafeto ZPK. Točke: I 60, ZPK 33.

4 × 200 m prosto gospodje: 1. Ilirija (Pestevšek, Mihalek, Skarpa, Pelhan) 10:09, 2. ZPK (Drobnič, Vidović, Bergler, Kovačević) 10:36, 4. Tudi ta stafeta je imela 40 metrov naskoka pred zagrebško. Najboljši čas v njej je imel Pelhan z 2:26,8.

ZAKLJUČNO STANJE TOČK: ILIRIJA 70, ZPK 39.

ZPK : Ilirija 4 : 2 (1 : 1)

Ilirijanska sedmorica je šla za tekmo v waterpolu v vodo v naslednji postavi: Linhart, Žiža, Löser, Mihalek, Skarpa, Frič, Skapin, in je torej nastopila brez »Kvedra« in Jamnika. Za Ilirijo sta zabila gole Skapin in Frič, slednjega v trenutku, ko je sodnik tekmo odpisal. Zagrebčani so imeli svoje strelce v obeh bratih Strmcih za tri gole, eden pa je bil avtogol zaradi nesporazuma.

Tekma je bila zelo ostra in sta dva gola za Zagrebčane padla takrat, ko je sodnik izključil Žižo in Skarpo. G. Prič, ki je sodil tudi to tekmo, je bil v splošnem precej slabši kakor v Ljubljani in posebno v odločitvah proti Ilirijanom zelo lenkove.

Ilirijansko moštvo se vrne z nočnim brzim vlakom domov.

Spored brez poleta

Dogodki vseh vrst, toda brez velikega sportnega pomena

Nič pravega ne bo danes na sporedu za one, ki bi radi nedeljo za nedeljo doživljali velike dogodke v sportu. Ne samo čudni in nemirni časi, tudi bližnja pasjnih dni — v ostalem letos v tem pogledu niti ni najhujše — je storila svoje, da bo današnja nedelja minila glede sportnih dogodkov precej brez razburjenja.

To velja predvsem glede udeleževanja nogometašev, ki jih pri nas doma, odkar imamo svojo zvezo in svojo ligo, prav malo briga, kaj počnejo bratje Hrvati in Srbi in kdaj mislijo oni otvoriti jesensko sezono. Naša se bo uradno začela šele 1. septembra in do tedaj je časa še dovolj, da se bodo kolikor toliko razmislili in pripravili zanj tudi najbolj vneti pristaši izdatnega dolge far niente, ki ga uživajo zdaj. Nekateri redke izjeme samo potrjujejo, da je res tako... Med temi izjemami lahko danes navedemo naslednje:

BRATSTVO—JADRAN na Jesenicah ob 16.30.

OLIMP—SVOBODA (Ljubljana) ob 16.30 v Gaberju pri Celju.

HERMES—GRAFIKA ob 8.30 na Igrišču Hermesa.

LITJA—LJUBLJANA jun. v Litli.

Prisotnih se danes tudi ne bodo mogli ponašati s posebno svečanostmi dogodki. Glavna pozornost bo veljala dvema kvalifikacijskima tekmarja za vstop v obe ligi, in sicer

v Zagrebu med Železničarjem in Gradjskim iz Pože ter

v Pančevu med Jugoslavijo iz Jabuke in Sportnim klubom iz Skoplja.

Nekoliko bolj agilni bodo danes atleti, ki bodo v Ljubljani od 17. dalje na telo-

Dirka z avti in motorji na Pohorje

v izvedbi mariborske sekcije Slov. avtomobilskega kluba

Maribor, 27. julija

Sedaj, ko je dograjena krasna avtomobilska cesta Hoče—Sv. Arah na Pohorju, jo bodo preizkusili naši dirkači motociklisti in avtomobilisti, in sicer na veliki nacionalni gorski dirki, ki bo 11. avgusta t. l. Prireditelj dirke je agilno delujoča moto-sekcija Slovenskega avtomobilskega kluba v Mariboru, ki si prizadeva, da bo gorska dirka »Pohorje 1940« ena največjih sportnih prireditev, ki smo jih v zadnjih letih videli v Mariboru. Motociklisti in avtomobilisti bodo dirkali na 15 km dolgi progi. Start bo v Zgornji Hoči pri gostilni Lebe, cilj pa pri Ruški koči. Po razpisu dirke bodo tekmovali motorji do 200 350 cm, 500 cm, 1000 cm in 1200 cm, in sicer sportni, dirkalni in s priklopo, razen tega pa še avtomobili. Po pripravih sodeč bo letošnja prireditev motosekcije Slakav v Mariboru velika manifestacija za motociklistični in avtomobilski sport. Prireditelj je že odobrila banska uprava v Ljubljani in se že sedaj opozarja prireditelj, da bo nova avtomobilska cesta na Pohorje dne 11. avgusta od 14.30 pa do zaključka dirke zaprta za vse ostali promet.

Ze sedaj so se za dirko »Pohorje 1940« prijavili dirkači iz vseh delov naše države, tako da se lahko že sedaj trdi, da bo letošnja gorska dirka na Pohorje ena največjih v naši državi, vsekar pa prekaša vse, kar jih je kdaj videla bližnja Maribora.

★

PRED VELIKO DIRKO NA GORJANCE

Prijava bodo zaključene 1. avgusta

Motoklub Ilirija, sekcija Novo mesto, priredi pod pokroviteljstvom bana dravske banovine dr. M. Natlačen v četrtek dne 15. avgusta t. l. II. gorsko medklubsko motociklistično dirko na Gorjance pri Novem mestu. Po dosedaj dospelih prijavah najboljših dirkačev iz Slovenije sodeč, bo ta dirka gotovo največja prireditev v letošnji sezoni — posebno, ker vlada zanjo še prav posebno zanimanje med zagrebškimi dirkači in zagrebškimi sportniki

Atletski dvoboj med reprezentancama Hrvatskega in Srbskega atletskega saveza je bil zdaj dokončno določen na dneva 24. in 25. avgusta. Miting bo v Zagrebu.

Razpis

dolžnostnega »atletskega mitinga«, ki ga priredi SK Litija dne 4. avgusta t. l. ob 9. na sportnem igrišču v Švarčevi hosti. Prijave se sprejemajo najkasneje pol ure pred tekmovaljem. Tekališče je vrisano na nogometnem igrišču v dolžini 250 m, je posuto z ugasi in ima štiri nedvignjene zavoj. Prijavnine in nagrad ni. Tekmuje se po pravilih in pravilnikih ASKZ.

Vrstni red disciplin:
Seniorji: tek 100 m, tek 5000 m, skok v daljino, skok v višino, met krogla, met diska, met kopja, troskok in stafa, 4 x 100 m.
Juniorji: tek 100 m, tek 1000 m, skok v

daljino, skok v višino, troskok, met krogla, met diska in met kopja.

SK Jadran. Točno ob 13.30 morajo biti na glavnem kolodvoru vsi igralci I. moštva. SK Mars. Ob 9. tekma za trening. Postava moštva na igralni deski. Pupo, Sočan sigurno tekma se odigra za Kolinsko tovarno. Načelnik.

SK Svoboda (Ljubljana). Moštvo, ki potuje v Celje, naj bo ob 7. na glavnem kolodvoru. Opremo prinese gospodar.

SK Slavija. Prosim vse igralce in ostale člane, ki gredo na izlet v Naklo s kolesi, naj bodo ob pol 9. pred klubsko sobo. Odhod iz Ljubljane ob 9. Vabijo se tudi simpatizerji kluba; povratek ob pol 20. Vsi točno in sigurno. Načelnik.

Seja Celjske nogometne podzveze bo jutri ob 19. v poslopju Delavske zbornice v Celju v sobi števil. 3.

Po tragični smrti ravnatelja Franja Goloba

Ko je pred mesecem dni iz Kamniške Bistrice prispela vest, da se je v Rokovnjaški jami pri Kamniški Bistrici smrtno ponesrečil ravnatelj ljubljanske tobačne tovarne G. Franja Golob, ga pač ni bilo med nami, ki bi ga ne bila novica presunila v dno srca. Ne samo, da nam je ne-

sreča ugrabila enega naših vzor-mož, človeka, ki si je z marljivim delom in čvrstim, pokončnim značajem ustvaril spoštovanja vredno pozicijo v družbi — nesreča sama se je pripetila v takih okolištinah,

da bo spomin na ravnatelja Goloba svetel živel med nami tudi v pozne dni. Padel je v smrt, ko je hotel njenemu obsevu iztrgati otroka, svojega draga nečaka, in je tako žrtvoval svoje življenje za rešitev bližnjega. Kakor je bil ravnatelj Golob, odkar je bival med nami, raven, odkrit, plemenit, takšen je ostal tudi v svoji poslednji minuti.

Kakor že mnogokrat v podobnih primerih, se je tudi tokrat izkazala dobrota »Jutrovega« zavarovanja za primer nesrečne smrti. Pokojni ravnatelj Golob je bil zvest naročnik našega lista, in, zmerom človek reda in dela, je bil tudi reden, vreden plačnik naročnine. Zedinjena zavarovalnica v Ljubljani, pri kateri je vsak naročnik »Jutra« zavarovan za primer smrtnes nesreče, je pokojnikovi soprogi ga. Franji Golobovi brez pridržka izplačala zavarovalnino v znesku 10.000 din. Smrt je zmerom enaka: tudi kadar iznenada obišče se tako premožen dom, spravi življenje preostalih iz tira, zato pa je »Jutrova« zavarovalnica ob vsaki taki priliki velika blagodat.

Zato nas je ga. Franja Golobova naprosila za objavo naslednje

Zahvale:

Podpisana vdova po g. Franju Golobu, ravnatelju tobačne tovarne v Ljubljani, se Zedinjeni zavarovalnici v Ljubljani toplo zahvaljujem za takojšnje izplačilo zneska 10.000 din, za katerega je bil moj pokojni soprog kot naročnik »Jutra« zavarovan. Hkrati pa izrekam zahvalo tudi upravi »Jutra«, ki je z uvedbo te plemenite ustanove pokazala pozornost in skrb za srečo in prospeh svojih čitateljev.

V Ljubljani, dne 27. julija 1940.

Franja Golobova s. r.

BELEŽKE

Sokolska proslava kraljevega rojstnega dne

Po sklepu izvršnega odbora Sokola kraljevine Jugoslavije bo jugoslovensko sokolstvo posebno svečano proslavilo letošnji kraljev rojstni dan. Dne 6. septembra stopi namreč kralj Peter II. v leto svojega pololetstva, sokolstvo pa v zaključno leto svoje Petrove petletke. Savez je izvolil poseben odbor, ki bo izdelal program kraljeve proslave za vse sokolske ednice. Istočasno se bo sokolstvo obrnilo na sodelovanje na vsa rodoljubna in nacionalna združenja. Med drugim bodo 6. septembra iz vseh krajev, kjer so sokolske ednice, prispele v Beograd sokolske stafete, da prinesejo mlademu kralju čestitke in izraze vdanosti in ljubezni sokolstva in vsega naroda.

Zanimiva izjava

Beograjski »Sokolski glasnik«, glasilo Saveza SKJ, je objavil 12. t. m. vest, da so bili odborniki fantovske podzveze v Celju razrešeni in da je bila imenovana nova uprava podzveze. »Sokolski glasnik« je tudi omenil, da so bili omenjeni odborniki razrešeni zato, ker so se zavzemali za čim ožje sodelovanje in zblizanje s Sokoli. Na to vest je objavil g. dr. Stanislav Žitko, predsednik Zveze fantovskih odsekov v Ljubljani, v »Sokolskem glasniku« z dne 26. t. m. popravek. Izjavlja, da omenjeni gospodje niso bili razrešeni zato, ker so se toplo zavzemali za čim ožje sodelovanje in zblizanje s Sokoli, nasprotno, da so ostali v odboru še dalje ravno oni člani, ki so se najbolj zavzemali za sodelovanje s Sokoli na narodnoobrambenem področju.

Predsednik celjske podzveze fantovskih odsekov je sedaj prof. Mirko Bitenc, duhovni vodja pa je prof. Rudolf Hanzelčič. Ker se izjava dr. Žitka nanaša v posebnih meri najbrž na ta dva gospoda kot vodilna funkcionarja, bosta v smislu izjave dr. Žitka gotovo zastavila vse svoje sile za čim tesnejše sodelovanje s sokolskimi fantovi s Sokoli na danes prav posebnem važnem področju narodne obrambe. S tem bosta tudi najlepše ovrgla razne govornice, ki so se razširile po razrešitvi članov uprave celjske fantovske podzveze, ki so bili prav tako vneti zagovorniki sodelovanja s Sokoli. Razčiščenje v takih zadevah je koristno v vsakem pogledu, zato ga iskreno pozdravljamo.

»Sokolski glasnik« pristavlja k popravku dr. Žitka svoj komentar, v katerem pravi: »Iz te službene izjave je treba sklepati, da Zveza fantovskih odsekov ne samo, da se ne protivi sodelovanju s sokolstvom, temveč nasprotno, da to sodelovanje odobrava ter v svojih krajevnih odborih drži baš one funkcionarje, ki se za to zavzemajo. Tako stališče samo najpristneje pozdravljamo. Ako Zveza fantovskih odsekov res drži one svoje funkcionarje, ki se zavzemajo za sodelovanje s Sokoli, potem ne vidimo razloga, da bi se to sodelovanje še ne poglobilo in da bi se ne dalo še konkretnije oblike razpoložiti, ki je izraženo v popravku predsednika ZFO. Mi smo že nešteto krat rekli, da smo od srca pripravljeni sodelovati z vsako jugoslovensko, vsako srbsko, hrvatsko in slovensko organizacijo, ki ima za cilj, da brani celokupnost in neodvisnost jugoslovenske države. Pri tem ostajamo.

Poudarili smo se posebej, da pri tem mislimo tudi na fantovske odseke. Zato je z naše strani vse pripravljeno in ne obstoje nobene zapreke na potu k temu sodelovanju.«

»Slovenec« proti prof. Ilču

Včerajšnji »Slovenec« polemizira z izjavami beograjskega »Napreda«, ki je v posebnem članku odklonil korporatizem, kakor ga priporoča Slovenska ljudska stranka. Organ prof. Ilča misli, da bi tak korporatizem značil povratek v srednji vek in bi povrh v srbskem delu naroda še izval sum, da gre pri tem za čisto klerikalne namene. »Slovenec« pravi, da prof. dr. Ilč ne pozna papeških okrožnic in ne ve, da prav stanovska država, kakor jo zamišljajo te papeške enciklike, »totalitarne« nasprotuje totalitarni državi. Ravno stanovska uredba države bi najbolj jamačila za svobodo vere in vsakega poštenega pripravljanja. V ostrih besedah se obrača »Slovenec« proti demokratizmu, češ stanovske zbornice po zamisli krščanskega pojmovanja države bi bile v resnici zastopnice ljudske duše in stremjenja v znatno večji meri kakor laždemokratizem, ki je popolnoma odvisen od strank itd. »Slovenec« zatrjuje končno, da se voditelji Hrvatske seljačke stranke gotovo smejejo prof. dr. Ilču, ko trdi, da korporatizem ni združljiv s programom HSS. Nasprotno, pravi »Slovenec«, bi ta stranka po stanovskem sistemu ne bila ne samo nič prizadeta, nego bi bila še okrepljena.

»Slovenec« je pri tem prezrl, da so dr. Maček in ostali voditelji Hrvatske seljačke stranke korporacijski sistem že odločno odklonili, poudarjajoč, da je nezdružljiv z načelom kmečke demokracije, ki ga HSS nosi in zastopa.

Koncentracija naše zunanje trgovine

»Hrvatski dnevnik« razpravlja o potrebi koncentracije naše zunanje trgovine. Dosedanji sistem kontrole izvoza in uvoza je škodljiv za naše narodno gospodarstvo. Kontrolo vršijo različne ustanove: Narodna banka, Prizad, direkcija za zunanjo trgovino, ministristvo vojske in mornarice, poleg tega pa za gotove predmete še ministristvo financ, ministristvo za socialno politiko, uprava državnih monopolov in kmetijsko ministristvo. Prav tako je z uvozom. Načelno ima tu sicer kontrolo izključno Narodna banka, dejansko pa poleg nje še kmetijsko ministristvo, ministristvo vojske in mornarice, ministristvo socialne politike, uprava državnih monopolov, ministristvo za pošto in telegraf. Imamo primere, da vršijo to kontrolo nam izvozom odnosno uvozom istočasno po dve navedeni instituciji. »Hrvatski dnevnik« smatra, da je potrebno ves ta posel koncentrirati v eni in isti ustanovi, ker je današnje stanje nevrzdno. Druge države, ki so naši partnerji v mednarodni izmenjavi blaga, imajo organizirano gospodarstvo, pri nas pa je vse razbit.

Ko je tako »Hrvatski dnevnik« dokazal potrebo enotnega vodstva in kontrole zunanje trgovine, zahteva v nadaljnjih izjavah, da se ta koncentracija izvrši s popolnim ozirom na posebni položaj Hrvatske, ki je v pogledu trgovine povsem avtonomna. Skupna je da ostala samo trgovinska politika, to je sklepanje trgovinskih

pogodb, v vsem drugem pa ima Hrvatska pravico zahtevati, da se zunanja trgovina ne koncentrira brez njenega merodajnega vpliva. Beograjske ustanove zato ne bi smele imeti na področju Hrvatske neke svoje podružnice, temveč ima Hrvatska pravico na povsem samostojne ustanove. Današnji čas da vse bolj dokazuje, kolike važnosti je gospodarska samostojnost Hrvatske.

K tem izjavam »Hrvatskega dnevnika« bi bilo praktično še pripomniti, da je danes ministristvo trgovine Hrvat, da je ravnateljstvo za zunanjo trgovino pod vodstvom dr. Bičanića, Prizad pa pod vodstvom dr. Totha.

Dr. Marković odložil

lastništvo »Dela«

Minister pravde dr. Lazar Marković je izdal zadnji dve leti tednik »Dela«, ki je zastopal načela njegovih radikalnih prijateljev. Tednik »Dela« se je skozi vse številke toplo zavzemal za združitev radikalov. Sedaj sporoča redakcija »Dela«, da »je minister dr. Marković zaradi prezaposlenosti s službenimi posli odložil lastništvo lista. V bodoče bo zastopal lastništvo »Dela« v imenu (dr. Markovićeva) »državnega radikalnega odbora« ministristva v pokloju dr. Milutin Popovića.

Borba proti masonom

V beograjskem »Vremenu« je objavil njegov direktor dr. Danilo Gregorić, svojaesno najintimnejši sodelavec Dimitrija Ljotića in pozneje dr. Milana Stojadinovića, dva člana o jugoslovenskih masonih, katerih vsebina po priliki odgovarja pri nas že znanim razkritjem o »masonskih kleščah«. Članke g. dr. Gregorića s posebnim zadovoljstvom citira »Slovenec« kot znani specialist za masonska vprašanja.

Sedaj pa se oglašja »Hrvatska Straža«, kjer sedijo zagrebški specialisti za masonstvo. Toda, kdor je pričakoval, da bo tudi »Hrvatska Straža« z zadovoljstvom ponatisnila dr. Gregorićeva »odkritja« in jih zabeležila še s svojimi opvirki, ta se je varal. V članku »Zakaj je »Vreme« proti masoneriji«, dokazuje »Hrvatska Straža«, da je vsa kampanja v beograjskem listu uprizorjena samo zato, »da bi prikrila in opravičila prikriti centralistične tendence v bodočem razvoju naše notranje politike.« Beograjski list je namreč med svojimi težkimi očitki na naslov masonerije napisal tudi sledečo trditev: »Jugoslovenska masonerija se je trudila z vsemi sredstvi za to, da prepreči vsako politično reformo, ki bi uvedla namesto razcepljenosti naroda v obliki slabega in omahljivega mnogostranskega liberalno-demokratskega sistema novi red avtoritete, nacionalnega sodelovanja in solidarnosti.«

»Hrvatska Straža« očita »Vremenu«, da dela v tem oziru masonom krivico. »Kajti ravno masoni so bili tisti, ki so podpisali skozi leta šestojanuarsko diktaturo. Bili so vedno proti cepčenju in za integralno jugoslovensko politiko. Masonom je mogoče mnogo očitati, vendar pa tega ne, da bi bili proti reformam, ki si jih želi »Vreme« in z njim nekateri beograjski krogli, to je proti reformam, ki bi potisnile hrvatski narod zopet v podrejeni položaj in bi se z njimi izigrale hrvatske nacionalne pridobitve. Resnica je, da so proti nameram reformam med Hrvati tisti krogli, ki so bili vedno nasprotniki masonov. Masoni pa še dolgo ne! »Vreme« propoveduje neko borbo proti masonom v znamenju nekih novih reform, za katerim pa se skriva samo nova oblika beograjskega centralizma, ki jo sedaj opravičuje kot potrebo novega časa, ko v Evropi zmagujeta dva nacionalizma, v Italiji in Nemčiji. Če misli »Vreme«, da je mogoče pri nas obnoviti centralizem pod firmo borbe proti masonom, potem naj ve še zdaj, da bo naletel v prvi vrsti na nepopustljiv odpor med Hrvati, ki so se borili proti masonom že takrat, ko se ni upalo »Vreme« proti masonom niti črhiniti. Do tega potuma se je šele povzpelo po porazu masonstva v Franciji. Sicer pa bi storilo »Vreme« dosti boljše, če bi namesto napadov na masonse objavilo imena vseh masonov, ki so skozi 20 let vladali v tej državi, kakor tako lepo piše. »Mislimo, da bo treba za to več noga, kakor da na imajo pri »Vremenu«...«

V nečem ima »Hrvatska Straža« prav. »Boj proti masonom« se vrši pri nas na čuden način. Nikdo namreč ne pové, kdo so ti nevarni tiči in kje se nahajajo. In vendar bi bila to najinteresnejša stran cele kampanje.

Glasilo slovenskega Jugorasa o idejah dr. Bičanića

Glasilo slovenskega Jugorasa »Slovenski delavec«, ni zadovoljen z idejami, ki jih je nedavno iznesel direktor Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine g. Bičanić o potrebi osnovanja seljaške države. Po mnenju »Slovenskega delavca« ideje »filomarkista« g. Bičanića ne odgovarjajo pojmu pravičine in pravilno urejene družbe, »nego odgovarjajo marksistični miselnosti. Tej je vseeno, samo da neko izvaja gospodarsko nasilje, pa je za njo vse lepo v redu.«

»Slovenski delavec« je za korporacijski sistem na podlagi papeških enciklik, ki nudijo najlepši izhod za rešitev vseh velikih gospodarskih in socialnih vprašanj naše dobe.

»Slovenski delavec« pa bi seveda ne bil zvest sam sebi, če ne bi napadal tudi svojih katoliških kolegov v Jugoslovanski strokovni zvezi. Očita jim nič manj, kakor da so siromaki »prilimali tudi papeške okrožnice, duhovščino in njene konference in sploh vse katoličane na tarčo.« Ogorčeno pristavlja: To je pač stvar okusa in krščanskega pojmovanja vodilnih krogov okoli njihovega glasila.«

Gospodje okoli »Slovenskega delavca« naj raje o limu in prilimnicah molče, ker se slovenska javnost še vse predobro spominja, kako tesno so bili prilimani na voditelja Milana, dokler je izdeloval svoje načrte za unifikacijo vsega delavskega strokovnega pokreta pod vodstvom Jugorasa in njihovih privrsovc v Sloveniji in drugod.

Razid prostožidarskih lož v Bolgariji

Sofija, 27. jul. e. Veliko senzacijo je vzbudila vest, da so se prostožidarske lože sklenile raziti. V najkrajšem času bodo prenehale delovati vse bolgarske lože. Bolgarska vlada je namreč sklenila razpustiti vse prostožidarske lože.

CENE MALIM OGLASOM

50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglaš se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifro ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpisati v pisnu obremen s naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičoč se malih oglasov, je naslavljanjati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Kampa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zegnanje

Priljubljen v nedeljo, tek pri Pečniku v Sv. Jakobu ob Savi. Avtobus vozi iz Ljubljane ob 14.30, 15.30, 17.00, 18.30 in 20.00. Povratek iz Sv. Jakoba ob 16.00, 19.30, 20.30 in 22.30.

Brezmesni so dnevi, mize noči!

Pri nas se pa pleše, se vrti, vrti. Dospel je prvovrsten dingač štajerska in dolenska vina. Naša priznana kuhinja bo za danes še posebno založena z našimi najboljšimi jedmi. Zato danes topli in gostinski »Zgodbe« iz Dolenskega česta.

Izletnikom in letovščinarjem

Pohorja se pripravlja avto-taksi Janko Rečnik, avto, tel. št. 3, telegram avto-taksi.

Gostilna Triglav

Danes kar vsako nedeljo koncert s plesom. Vabljeni! 1859-18

Gostilna Poljšak

vabi vsako nedeljo in praznik na veselo zabavo z godbo. Najnovejši kegljiški, klubi vabljeni. 18882-18

Vsi prijatelji

dobrega cvička se vabijo v gostilno k Panju. Vsega ul. 10. Točilo se tudi izborna štajerska vina in večkrat dnevno sveže pivito. Vedno in ob vsakem času razna razna mizna jedila. Gostom na razpolago klavir, biljard in balinisti. Zato vsi in vse se danes in vedno zahajajte le k Panju v Vsega ulici. Se vidimo na priporočilo in vas vabi Tone Huč. 19024-18

Danes je zeganje

na Viču pri Novaku, kamor ste vabljeni. 19022-18

Jutri vsi na zeganje

v gostilno pri opetkarji (prej križnik) na Viču. Domača zabava, jagnje na raznju. Vabljeni. 18975-18

Gostilna Martine,

Zg. Šiška. Danes prijetna zabava. Lepe godbe! Fina vina in razne kuhinjske dobrote! 18977-18

Danes je nedelja sv. Jakoba

zato pobite vsi na zeganje in ples v Kurjo vas k Putrku. Vsi vabljeni. 18960-18

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dobri avtomobilniki

se sprejmejo takoj. Predstaviti se je pri Avto Šoman, Celje, Mariborska 5. 17764-1

Krojaškega pomočnika

prvovrstnega za damsko plašč sprejme takoj. Franiškanska ulica. 17710-1

Dekle

pridno, rečnih staršev, iščem za pomoč pri hiši. Naslov v vseh posloj. Jutra. 18701-1

Lesostrgarski pomočnik

se sprejme takoj, hrana in stanovanje v hiši Baško, strugar, Bečica, Laško. 18887-1

Pisarniško moč

in več sodelavcev sprejme takoj. Ponudbe pod »Veliki« zavarovalnica na upravo lista. 18882-1

Milarskega pomočnika

sprejme takoj, hrana in stanovanje v hiši Baško, strugar, Bečica, Laško. 18887-1

Brivskega pomočnika

dobro moč, iščem za takoj ali po dogovoru. Franiškanska ulica. 18639-1

Dober trio

se sprejme s 1. septembrom t. l. za obso- troh in nedelja. Kupi se tudi dinamični zvočnik. Klavir v hiši. Ponudbe na hotel Evropa, Kranj. 18615-1

Čevljarskega obrtnika

ki bi moč trgovino obraboval z ročnim delom, čevlji, vse vrste, sprejme pošliti iscem. Ponudbe pošliti iscem. Marija Težulati, Kmetaki, Hrvatska. 18969-1

Dobra kuharica

stara od 25 do 30 let, dobi takoj službo, boljši drugi, plača 2. p. Ježica, Ljubljana. 19015-1

Dekle

ki je vajena kuhinje, ali ima veselje do kuhinje sprejemem. Gostilna Anica, Ježica, Ljubljana. 19019-1

Modistki

za stalno se sprejmeta dve pomočnici, dobri modisti. Salon Mira, Ljubljana. Mestni trg 7. A. Uratnik. 18995-1

Pošteno dekle

zmožno kuhe in vseh gospodinskih del, iščem k mali, boljši družini. Naslov v vseh posloj. Jutra. 18994-1

Trgovska pomočnica

zanesljiva, poštena, za delo v trgovini, sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Jesenec, Gosposvetska c. 13, Melhar. 19000-1

Gospodična

obvladajoča nemščino, se išče k 6 letnemu fantku k slovenski rodbini v Beograd. Pisarne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Beograd«. 18578-1

Gospod

srednjih let išče za takoj energično maserko (masažistkinjo). Ponudbe z zahtevki takoj na ogl. odd. Jutra pod »Energična«. 18945-1

Slaščičarja

dobro izveščarja, pomočnik, sprejme takoj. Petar, Ježenec. 18990-1

Natakarico

sprejme takoj. Predstavite se osebno. Mestni trg 11, Ljubljana. 18965-1

Katera učiteljica

menja za moje mesto na šest- razrednici v lepem kraju, blizu železniške postaje, blizu srednjega mesta, ugodne zveze z Mariborom. V pošte pri- dobi tudi večkrat na teden. Dolenjskem ob železni- ali avtomobilni progi. Naslov v vseh posloj. Jutra. 19054-1

10—15 zidarjev

dobro izurjenih za opeko in kamen, takoj sprejme »Sograde, Vrtača 9«. 18662-1

Pletiljo

izurjeno in valjeno sprejme takoj. Petar, Slovenska 26, Maribor. 19053-1

Pekovskega pomočnika

začetnika, pridnega raz- načevalca kruha, sprejme takoj. Dobri plači takoj. Naslov v vseh posloj. Jutra. 19058-1

Mehanik

dobro moč, dobi stalno nameščenje. Elektro- instalacija Pinterič, Maribor, Slovenska ul. 24. 19062-1

Zdravo dekle

za pomoč pri gospodinj- stvu, staro 20 do 35 let, sprejme K. Goldschmidt, umetni mljn. Fram pri Mariboru. Plača po do- govoru. 19063-1

Več slikarskih in plesarskih pomočnikov

sprejme takoj. Klezin Kar., Laško. 19044-1

Šiviljske pomočnice

samo prvovrstne, sprej- me moč, salon Bogomir, Jelka, Cesta 29. okt. 23. 18936-1

Postrežnica

za ves dan, ki zna ku- hat, se sprejme. Naslov v vseh posloj. Jutra. 19023-1

Dobrega kovača

ali ključavničarja za bruše- nje, valjanje, sprejme takoj. Figar, Vošnjakova 12. 18921-1

Krojaškega pomočnika

dobrega, sprejem takoj. Matoh Ignac, Rožna dolina, Cesta VII, 30, Ljubljana. 18906-1

Drogist in drogistinje

samo prvovrstne moči, sprejme drogerija Gregorčič, Ljubljana. Ponudbe izključ- no le pisмено. 18905-1

Brivskega pomočnika

sprejme frizerski salon Stane RAPAR, Prešernova ul. 9. 18909-1

Šivilje

za pletenine dobe dele. Rokar Josipina, Mestni trg 12. 18927-1

Hlapca

za kmečka dela, sprej- me takoj. Dovič Ignac, Mala vas 2, p. Ježica, Ljubljana. 19015-1

Dekle

ki je vajena kuhinje, ali ima veselje do kuhinje sprejemem. Gostilna Anica, Ježica, Ljubljana. 19019-1

Pridno dekle

varno vsa dela in kuhe iščem za 1. avgusta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »4 osebe«. 19072-1

Frizerska praktikanca

dobi mesto v salonu Lju- bica, Aleksandrova 16., Ljubljana. Hrana in stanova- vanje v hiši. 19071-1

Trgovski pomočnik

se sprejme s 15. avgus- tom v trgovino z me- šanim blagom in indu- strijskim kraj. Pisarne ponudbe na oglasni od- del Jutra pod »Trgov- ski pomočnik 669«. 18979-1

Frizerskega pomočnika (co)

dobrega in zanesljivega, sprejme takoj. Barl Ivan, Slovenj Gradec. 18813-1

Simpatično natakarico

lahko začetnica in mlado kuhinjsko pomočnico sprej- mem s 1. avgustom. Ponudbe s sliko ali osebno, restavracija »Arko«, Ribnica. 18623-1

Mlajšo služkinjo

iščem za manjše gospodinj- stvo treh odraslih oseb. Bi- mora dobra kuharica, izve- ščarja in pospravljanje in dr- žanje reda ter snažna in zanesljiva. Pisarne ponudbe na Bela Hauser, Ruma. 18631-1

Pekarski pomočnik

samošten delavec sprejme vsako službo zaradi poma- njkanja dela v sedanjih pija- nari. Naslov: Ivan Spolar, pekar- na Ludvig, Breg pri Ptuj. 18609-1

Gospodično

ki obvlada nemščino iščem k letnemu fantku k slo- venski rodbini v Beogradu. Pisarne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Beograd«. 18578-1

Elektromonterja

mlajšo moč, zanesljivega, vsakega delavca, sprejem takoj. Naslov v vseh po- slovalnicah Jutra. 18655-1

Mlajša prodajalka

poštena in zanesljiva dobi službo v trgovini z mešanim blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Potrebna kava, čaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljana VII«. 18657-1

Brivski pomočnik

mlajši, dober in hiter de- lavca, dobi takoj stalno služ- bo. Plača din 250 mesečno z vsi osebni stroški. Be- nica v gostilni »Amerika«, Celje, Sp. Hudinja št. 13. 18676-1

Fotopomočnica

samo v resnici sposobna re- tuška za negativ in poziti- vni dobi trajno službo. Ponudbe z osebno, pošliti iscem. Petar, Slovenska ul. 24. 19062-1

Samostojne kuharice

dekleta za vsa hišna de- la, dobi stalno službo. Pridno, Wolfova 20. Predstaviti se osebno. Žerške dobe prenočišče. Sprejemajo se prijave za kuharski tečaj. 18816-1

Korespondentinja

za slovensko in nemško korespondenco iščem sposobnost tudi za trajno. Zahteva se primerna predizobrazba. Hrana po tu- di začetnica. Ponudbe s kratkim opisom življenja in službovanja na ogl. oddelku Jutra pod »Pi- sarniška moč«. 18874-1

Sposobnega poslovođa

in mlajšega vodovodne- ga instalaterja za monta- žni oddelk išče delav- nica vodovodnih stal- tur. Ponudbe na ogl. od- delku Jutra pod »Pi- sarniška moč«. 18874-1

Mehanik — sofer

pošteno, trezen, vešč v popraviljanju in sestavljanju avtomobilov, sprejme takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18689-1

Polirja

za zgradbo ceste sprejme- mo takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva«. 18491-1

Ključavničarski pomočnik

po možnosti da je tudi vo- dovodni instalater se sprejme v pošte pride samo dober delavec. Naslov v vseh po- slovalnicah Jutra. 18784-1

Oskrbnika

ki je več gostinske obrti za planinski dom na Me- rici, sprejme takoj. Zlatis- no dolina c. VII. št. 15. 18883-1

Postrežnica

pošteno, vajeno vseh hiš- nih in vseh del sam za- nje. Zlatisno dolina c. VII. št. 15. 18883-1

Postrežnica

za dopolnje vsak dan se išče. Korytkova 22/II. 18484-1

Krojaškega pomočnika

mlajšega, za male kose, ki ima možnost praktici- rati za žensko delo, sprejem takoj za stalno. Pisarne po- nudbe na oglasni odd. Jutra pod »Krojaškega«. 18584-1

Vajenca(ko) in foto-pomočnik(co)

sprejme foto-atelje Ma- vec, Šmartinska 1. 18927-1

Directrice

za damsko konfekcijo, s strokovno prakso sprejem takoj po zelo ugodnim po- gojem. V ponudbi je navede- ni šolski izobrazba, doseganje delovanja, starost in pri- ložiti sliko. Uklajen nastop in znanje nemškega jezika po- goji! Mastek, elita konfek- cija, Maribor. 18759-1

Damsko frizerko

solidno, pošteno, ktera je zmožna vsakega prvovrstne- ga dela v tej stroki sprej- mem. Plača po zmožnosti in prednosti. Predstaviti se osebno Salon Zakrajšek An- ka, Maribor, Stalna ul. 1. 18761-1

Prodajalko

z večletno prakso v damski konfekciji sprejem takoj ali kasneje. V ponudbi je navedena izobrazba, doseganje delovanja, starost in pri- ložiti sliko. Na event. ponudbe iz drugih strok se ne bo od- govarjalo. Mastek, elita konfek- cija, Maribor. 18757-1

Gaterist

za polnoletjenik se takoj sprejme, prednost daljša praksa. Karl Wesjak, Mari- bor, Cankarjeva 2. 18756-1

Tamburirarico

sprejem takoj v službo. — Ponudbe pošliti na ogl. odd. Jutra pod »Vestna in spretna«. 18771-1

Ključavničarski pomočnik

vesten in vajen dela šte- dičnikov se takoj sprejme. Košak Janko, splešno ključ- avničarstvo, St. Rupert, Do- lenjsko. 18709-1

Izveščano pletiljo

in šiviljo za pletenice, sprej- mem. Čuden, Starotestna 14. 18668-1

Korespondentka

za kaj tednov, ev. tudi stalno, dobi službo. Pogoj: perfektno znanje nemščine, stenografije, dober spomin. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Inženirska pisarniška moč«. 18866-1

Samostojno kuharico

pošteno in zanesljivo išče gostinjo v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Spretna 904«. 18871-1

Čevljarski pomočnik

zmožen vseh del, dobi takoj mesto. Klavžer, Vošnjakova 18. 18858-1

Tapetirškega pomočnika

starejšega, ali moista sam- ca, da bi nadziral obit, iščem. Mora Zmožen mora biti vseh tapetirških del in imeti nekaj kavicje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18553-1

Mlajša natakarica

z znanjem nemščine, pri- kupnega ponašanja, sprej- me s 15. avgustom v kolodvorsko restavracijo. — Pisarne ponudbe s prilo- ženo sliko na ogl. odd. Jutra pod »Simpatična«. 18685-1

Kontoristinja

za trgovsko pisarno, ki je zmožna vseh pisarniških del sprejemem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Kon- toristinja«. 18681-1

Šiviljsko pomočnico

za kostume in plašče se sprejme za stalno. Nastop takoj. Franca Čop, krojačica, Jesenec-Fužine. 18684-1

Preprosto dekle,

ki je zmožno nekoliko kuhe ali vsaj življaja rabimo za gostinjo takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Pošteno, preprosto dekle«. 18694-1

Mehanik — sofer

izkušeno kuhanja v Ljubl- ni, išče službo v boljši dru- žini v Beogradu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Po- šteno mlado dekle«. 18644-2

Mlad upokojenec

Slovenec, več nemščine, italijanščine, madžarščine, želi mesto pomočnika pisar- niške moči, blaginjska, inkas- ta, skladiščna, ekspedi- torja, nadzornika, privatnega detektiva, agenta, spremlje- valca, darjara, kino-kavarni- škega-hoteljskega, letovišar- skega ali tovarniškega por- tija, strážnika, oskrbnika ali kaj sličnega. Ponudbe po- družnici Jutra, Celje pod: »Sposobene«. 18677-2

Postrežnica

za dopolnje vsak dan se išče. Korytkova 22/II. 18484-1

Postrežnica

za dopolnje vsak dan se išče. Korytkova 22/II. 18484-1

Postrežnica

za dopolnje vsak dan se išče. Korytkova 22/II. 18484-1

Postrežnica

za dopolnje vsak dan se išče. Korytkova 22/II. 18484-1

Postrežnica

za dopolnje vsak dan se išče. Korytkova 22/II. 18484-1

Postrežnica

za dopolnje vsak dan se išče. Korytkova 22/II. 18484-1

Postrežnica

za dopolnje vsak dan se išče. Korytkova 22/II. 18484-1

Postrežnica

A najvažnejše...?

Treba je vzeti s seboj...

**AMERIŠKO
GUMASTO
SPECIALITETO (ČITAJ O-KE!)**

Zahvala

Trgovski samopomoči v Mariboru

izrekam zahvalo za točno in izdatno izplačilo podpore po moji umrli materi VOGT MARILJI.

Usojam si predvsem trgovcem in obrtnikom toplo priporočati pristop k tej humanitarni ustanovi.

Slatina Radenci, dne 26. julija 1940.

VOGT EMIL, s. r., sin

LIPSKI JESENSKI SEJEM 1940 od 25. do 29. avgusta

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah.

Za nemški vizum, ki se daje brezplačno, je vložiti prijave najpogostejše do 8. avgusta pri pristojnem častnem zastopniku sejmskega urada i. s.

za Ljubljano: Ing. G. TÖNNIES, Tyrševa 33, tel. 27-62;
za Maribor: JOS. BEZJAK, Gosposka ul. 25, tel. 20-97.

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljien: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Piotr-Rasputin**
Ravljien: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: dtn 10.-

Vezana knjiga: dtn 15.-

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA

KNAFLJEVA ULICA 5

UGODNA PRODAJA

veliko dvodelno izložbeno okno, velikost 400 x 275 x 90 cm, notranja stena je sestavljena iz 12 steklenih delov in 2 veliki izložbeni okni, velikost 128 x 275 x 40 cm, notranje stene sestavljene iz 4 steklenih oken

UGODNO NAPRODAJ

Polize in ogleda se jih še montirana pri izdelovalnici slovenskih in švicarskih veznin, družbi z o. z. na Bledu, poleg glavne pošte.

ISCEMO izvežbane

PLESKARJE

za stavbna dela, vagoni in lokomotive. — Ponudbe z navedbo dosedanjih praks in zahtevanih plač naj se pošljejo pod šifro »Tvorilnica vagonov« na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9.

Krajevne zastopnike

solidne in marljive ISČE star, renomiran zavod. — Ponudbe potom Propagande d. d., Zagreb, Jelačićev trg 5, poštni predal 472 pod »Mjesni zastupnik«.

Krapinske toplice

zdravilo z gotovim uspehom revmo, protin, ishias, ženske bolezni itd. Odprto od sredine aprila do sredine oktobra. Za časa pred- in posezone znatni popusti! Nizke cene in pavšalne kure. Železniška postaja Zabok-Krapinske Toplice; odtod zveza z avtobusom. Informacije in prospekti na zahtevo preko uprave kopališča in vseh potniških uradov.

ALCOSO

odlična
britvica za britje

Vas bo zadovoljila

DOBI SE

v vseh boljših trgovinah.

Varujte se potvorb.

GLAVNO SKLADIŠČE:

E. LEVER

Beograd — poštni predal 284

DAJE V NAJEM svojo domsko restavracijo

z okoli 80 abonenti — počeni s 1. septembrom 1940., ki je v zvezi s pravico držanja buffeta na letnem dravskem kopališču.

Pogoji za izdajanje v najem se lahko vidijo pri upravi doma ali pa dobe na pismeno zahtevo po pošti proti plačilu 10.— din.

Ponudbe z vsemi dokumenti morajo biti v zapečateni kuverti v upravi doma najkasneje do 12. ure 19. avgusta 1940. leta.

UPRAVA.

MOSKI!

Pri spolni nesposobnosti, pri spolni slabosti poskusite hormone

»HORMO-SEKS«
Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul 84 din, 100 pilul 217 din, 300 pilul 560 din. Zahtevajte same prave in originalne HORMO-SEKS pilule! Po pošti diskretno razpošilja.

Lekarna Bahovec, Ljubljana.
Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VISA-VISIT«, Zagreb, Langov trg 3.
Ogl. reg. S. br. 5646-36

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki tričikl. pnevmatike. — Ceniki franko!

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4
MARIBOR — ALEKSANDROVA C. ŠT. 26

JESENSKI

DUNAJSKI VELESEJEM 1940

OD 1. DO 8. SEPTEMBRA

Navzlic vojni je Dunajski velesejem pomembno povečan — prostorno z novimi zgradbami, vsebinsko pa s pridobitvijo novih skupin razstavljalcev. Posebno bo zastopana nemška industrija avtomobilov.

Mednarodni značaj daje Dunajskemu velesejmu posebno močno sodelovanje inozemstva, posebno pa vseh držav jugovzhodne Evrope, Jugoslavije, Madžarske, Rumunije, nadalje Slovaške itd.

VIZUM ZA POTOVANJE

Obiskovalcem Dunajskega velesejma bo izdan brezplačen vstopni vizum. Potrebno je, da zastopnik Dunajskega velesejma — ki je pristojen za kraj, kjer interesent stalno živi — predlaga, da se lahko izda vizum. Prijave se sprejemajo do 10. avgusta 1940. Poznejše prijave se bodo sprejemale v mejah možnosti in bodo tudi vezane s posebnimi stroški.

UGODNOSTI ZA POTOVANJE

Obiskovalci Dunajskega velesejma dobijo posebno sejmsko legitimacijo, glasečo se na njihovo ime, in popust za potovanje, in sicer: na nemških državnih železnih 60%, na jugoslovanskih državnih železnih pa 50% pri povratku od normalne tarife.

NATANČNEJŠA OBVESTILA

dajejo: Častni zastopnik Dunajskega velesejma za dravsko banovino in banovino Hrvatsko: direktor Josip Kulhanek, Zagreb, Ilica 9, tel. 24-307, ter generalni zastopnik za kraljevino Jugoslavijo: H. Pfannenstiel, Beograd, Bosanska 29, tel. 30-881.

Zaradi velikih prometnih težav, je iz Amerike prispela po devetih mesecih

večja količina **»TEPALINA«** edinstvenega preparata

za ČIŠČENJE IN PREPREČENJE KOTLOVCA (Kesselstein)

v vseh mogočih parnih kotlih, lokomobilah, v Dieslovih motorjih in na sesalni plin, traktorjih, valjih, mlatilnicah, avtobusih, avtomobilih in v vseh objektih ki se napajajo z apnenom, odnosno trdo vodo. »TEPALIN« je preiskujen in priporoča se od Inspekcije parnih kotlov in Državnega zavoda za povzdigo industrije, od obrtništvu in samoupravnih uradov, ker je pokazal stoodstotni uspeh. — Prospekte in navodila pošilja gen. zastopstvo »HOBBY A. R.«, Beograd, Uskočka 5, tel. 23-013.

Zahvala

Trgovski samopomoči v Mariboru

izrekam iskreno zahvalo za točno in izdatno izplačilo posmrtnine po moji umrli materi MATJASEC MARILJI.

Pri tej priliki si dovoliujem posebno trgovskim krogom priporočati, da pristopijo k tej kulantni in dobrodelni instituciji, ki nudi posmrtninsko zavarovanje.

Beltinci, dne 27. julija 1940.

REŠEK ROZALIJA S. r., hčerka

KLIŠEJE

ENO

VEČBARVNE

JUGOGRAFIKA

SV. PETRA NASIP 23

Žganjarna ZAJC — Zgornja Šiška

naznanja cenjenim gostom, da kljub splošni draginji nudi še vedno stare nizke cene za domače žganje, špirit, konjak, vermout, kakor tudi za izborna dalmatinska, štajerska in šumeča vina.

Prepričajte se!

Za WEEKEND

kupite najceneje zložljive vrtno fotelje, rožaste kreton in klot odeje, primerne zavese v raznih vzorcih pri: SEVER — MARIJAN TRG št. 2.

V popravilo vzamemo tudi stare odeje.

ZAHVALA

Vsem, ki ste nam ob nenadni smrti dragega

JULETA

izrekli so žalje, ki ste nam s tolažilnimi besedami in dejanji v bridkih urah prišli na pomoč, ki ste z venci in šepki in z udeležbo pri pogrebu izkazali pokojniku spoštovanje, govornikom g. dr. ing. Kasalu in g. Tratarju za iskrene besede ob odprtem grobu, pevskemu društvu »Cankar« za ganljivi žalostinki izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Ne najdemo dovolj besedi v hvaležnost reševalni ekspediciji, ki je pod vodstvom dr. Mihe Potočnika in Jože Čopa v nevarnosti za lastno življenje prenesla pokojnikovo truplo v dolino. Iskrena hvala gosp. dr. Joži Vilfanu, pokojnikovemu šefu in tovarišu, za bratovsko skrb in pomoč v času nesreče in žalosti.

Rožna dolina, 27. julija 1940.

Rodbina GABROVŠEK

MICHEL ZÉVACO:

Don Juan

ROMAN.

Izpodbujal se je k veselosti. Ponavljal si je, da bo čez nekaj minut videl Leonoro, ako ni odpotovala. Kakšna ovira bi mogla nastopiti? Hkratu pa ga je davila mrka žalost, ki ji je zamašil izvir. Njegov korak je postal čedalje počasnejši. »Utrujen sem,« je mislil sam pri sebi. »Nič čudno, da me po takšni strašni noči obhaja slabost. A to slabost telesa in duha bom premagal. Odpotujem se, kadar bo Leonora zunaj nevarnosti.« Zavedal se je, da ne more nobena slabost potlačiti njegove radosti.

Toda nekaj v njegovi duši se je upiralo vsakemu koraku, ki ga je storil naprej.

Na zapuščenem kraju Tempelske ulice je za trenutek obstal, si obrnil mrzli znoj, ki mu je pokrival čelo, ter prisluhnil burnemu razbijanju svojega srca.

»Nekega dne,« je pomislil sam pri sebi, »ko sem jezdil po perigrorskih gozdarstvih proti Parizu, sem brez vzroka obrnil konja in krenil proti samotni, zapuščeni gostilni. Res je, da se tega nisem kesal, kajti v gostilni me je čakala sreča, da sem smel ponuditi Leonori pomoč svojega ostrega rapirja. Toda zakaj sem brez vzroka obrnil Parizu hrbet, ko sem mislil samo na to, da bi prej ko mogoče dospel v prestolnico? In zakaj me ta mah nekaj sili, naj se ustavim, ko me na vsem svetu nikamor tolikanj ne vleče kakor v Arronški dvorec?«

»V Vrvarsko ulico Bog ne daj hoditi,« je rekel hlasten, razločen glas.

Klotar se je zdrnil, vzdignil oči in zagledal člo-

veka, ki je stal tri korake od njega ter se mu vneto, veselo priklanjal.

»Bel-Argent!«

»Nihče drug, gospod! In Belcebub naj me nabode na svoj najdaljši raženj, ako nisem presrečen, da vas vidim živega.«

»Zakaj praviš, naj ne hodim v Vrvarsko ulico?« je vročično vprašal Ponthus.

»Jaz?« je osuplo vzkliknil Bel-Argent.

»Ti!« je odvrnil Klotar ves iz sebe. »Zakaj tako praviš?«

»Tako mi Luciferjevih rog in parkljev! Strela naj me ubije, gospod, če niste sami tako rekli!«

»Jaz da sem rekel?«

»I, menda. Toda, na mojo dušo, vaš glas je bil podoban glasu spečega človeka, ki v sanjah govori. Jaz mislim, narobe, da je treba iti v Vrvarsko ulico, ko vas v Arronškem dvorcu pričakujejo.«

Trudnost, ki je ohramljala Ponthusa, je pri tisti priči izginila. Nit, ki ga je za trenutek spajala z nečim neznanim, je bila pretrgana. Življenje se je v obliki radosti hipoma vrnilo vanj, kakor bi svetloba zalila temno sobo.

»Pojdiva,« je dejal. »Pojdiva v Arronški dvorec.«

Bel-Argentova navzočnost mu je bila dokaz, da Leonora ni odpotovala. Nobena reč na svetu ga ni mogla udržati, da ne bi bil pohitel v Arronški dvorec.

Bel-Argent je čakal, kdaj ga bo vprašal za pojasnilo, ko pa vprašanja ni bilo, je sam od sebe začel govoriti.

»Gospod,« je rekel spotoma, »ko so rokavničarji opravili svoj posel v Sekirni ulici, sem si dejal, da vas bo treba iskati na Dvoru čudežev, ako ste vobče še živi. Napotil sem se torej v tisto stran, in ko sem jo ubiral nazaj, poročat gospodični de Ulloa o vsem,

kar sem videl, sem vas mahoma zagledal živega pred seboj. Sel sem za vami, z namenom, da vas ogovorim, kakor hitro prideva na pripraven kraj.«

»Bel-Argent,« je vprašal Klotar, »zakaj nisi snoči odpotoval?«

»Rogač vseh rogačev naj se mi obesi za pete, gospod, če nisem storil vsega, da bi ustregel vašemu naročilu. Toda zlahka gospodična se je branila odriniti, vrag naj me vzame, ako lažem. Trdila je, da vas mora počakati, zakaj vaša prva pot, kakor hitro boste svobodni, bo v Arronški dvorec.«

»Stopiva, stopiva!« je rekel Klotar in pospešil korake.

Srce mu je poskakovalo v prsih.

»Da, gospod, ko bi le imel Jakominove bingole, da bi vas dohajal. In davi, ko se je odpravila v Louvre...«

»V Louvre!...«

»I seveda. Tedaj mi je ukazala, naj grem v Sekirno ulico gledat in poslušat, kaj se godi, toda prepovedala mi je, da bi se dal ubiti. Takšna je čista resnica. In po tem takem ji boste lahko sami poročali namesto mene, gospod.«

»Forej nisi več videl gospodične de Ulloa, odkar je šla v Louvre?«

»Seveda ne.«

»In kaj je s potno kočijo?«

»Ta čaka v dvorcu, na svojem mestu. Moj konj in vaš konj takisto. Samo ukazali boste, pa odrinemo.«

Prišla sta v Vrvarsko ulico, prav do ovinka, odkoder se je razločno videla ograja okrog Arronškega dvorca.

»Sam Bog vas pošilja, častiti Bel-Argent!...«

Človek, ki se je dotlej skrivljal v kotu za živo mejo, jima je stopil na pot.

»Oho,« je dejal Bel-Argent, »to je eden izmed

pobožnih romarjev, ki ju je gospodična de Ulloa gostoljubno sprejela.«

»Da, častiti Bel-Argent. Prav ta plemenita in blaga gospodična vam po meni pošilja glas, da počakajte...«

Ponthus je bil prebledel.

Nesreča je bila v zraku.

Takšna tesnoba ga je davila za grlo, da ni mogel izpregovoriti.

»Počakam naj?« je vzkliknil Bel-Argent.

»Da počakajte svojega gospodarja, gospoda Ponthuskega, je rekla: in kakor gitro ga zagledate...«

»Evo ga,« je rekel Bel-Argent. »To je gospod Ponthuski.«

Romar je čudno hlipnil in se globoko priklonil, rekoč:

»Bog bodi zahvaljen! Torej ste rešeni, vaša svetlost!«

»Govorite, romar,« je kriknil Klotar. »Kaj se godi?«

»Poglejte, vaša svetlost! Ozrite se proti ograji Arronškega dvorca!«

»Stražniki!« je vzkliknil Bel-Argent in strahovito zaklel. »Bežati morava!«

Klotar se je ozrl proti ograji in razločno spoznal stražnike — tiste, ki jih je bil po kraljevem ukazu postavil gospod de Bervieux, da bi zadržali Leonoro v dvorcu, dokler ne bo upornik prijet.

Ves razburjen je zgrabil romarja za komolec:

»Kaj se je zgodilo z gospodično de Ulloa? Govorite, tako vam Bogal!«

»Nič hudega, vaša svetlost! Nič hudega! Pobožna gospodična je mogla neovirano zapustiti dvorec. Evo kaj se je zgodilo: blaga gospodična se je vrnila iz Louvra, kjer je, po tistih nekaj besedah, ki sem jih slišal iz njenih ust, govorila s kraljem...«

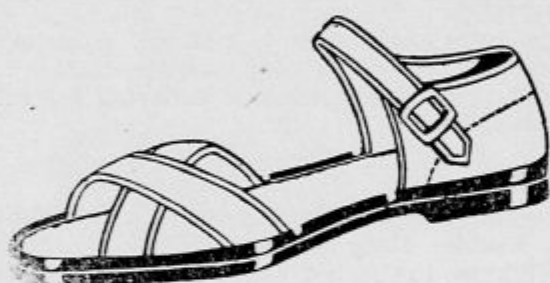
»Naprej! Naprej!...«

NE ŠPEKULIRAMO ZNIŽUJEMO CENE LETNI OBUTVI HOČEMO DELATI - HOČEMO TUDI SEDAJ POCENI PRODAJATI

~~35~~
DIN **19**

PRVA SKUPINA

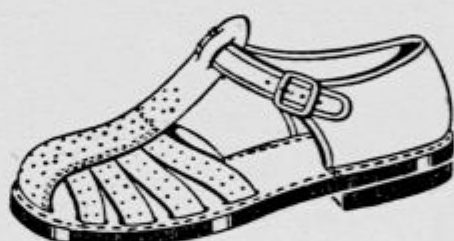
10 RAZLIČNIH VRST

~~49~~
DIN **29**

DRUGA SKUPINA

5 RAZLIČNIH VRST

~~59~~
DIN **39**

TRETJA SKUPINA

6 RAZLIČNIH VRST

~~69~~
DIN **49**

ČETRТА SKUPINA

6 RAZLIČNIH VRST

~~79~~
DIN **59**

PETA SKUPINA

9 RAZLIČNIH VRST

~~99~~
DIN **79**

ŠESTA SKUPINA

5 RAZLIČNIH VRST

Pridite

Aata

Prepričajte se sami

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne hčerke

TEE

se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo.

Globoko zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini, gosp. in gospej dr. Šumanovi, ki sta nam ob teh bridkih urah stala ob strani in nam lajšala težko bol. Nadalje se najlepše zahvaljujemo gdč. Anici Brišnikovi, ki se je ob odprtem grobu, z v srce segajočimi besedami poslovala od naše predrage Tee.

Prav prisrčna zahvala teharskemu pevskeemu zboru, celjski železničarski godbi, delavski godbi iz Apnenika za ganljive žalostinke, vsem darovalcem krasnega cvetja, s katerim so zasuli njen prerani grob, ter vsem, ki so jo kropili in jo prišli od blizu in daleč spremljat na njeni zadnji poti.

CELJE, dne 28. julija 1940.

Žalujoča rodbina IVO ČATER-jeva